

Sporazum o partnerstvu – člen 10(6)

CCI	2021SI16FFPA001
Naslov	Partnerski sporazum - Republika Slovenija
Različica	1.1
Prvo leto	2021
Zadnje leto	2027
Številka sklepa Komisije	C(2022)6457
Datum sklepa Komisije	12.9.2022

Kazalo

1. Izbira ciljev politike in specifičnega cilja SPP	4
Tabela 1: Izbira cilja politike in specifičnega cilja SPP z utemeljitvijo	4
2. Izbire politike, usklajevanje in komplementarnost	33
Povzetek izbir politike in glavnih rezultatov, ki se pričakujejo za vsakega od skladov, ki jih zajema sporazum o partnerstvu – člen 11(1)(b)(i) uredbe o skupnih določbah	33
Usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje med skladi in, če je to ustrezno, usklajevanje med nacionalnimi in regionalnimi programi – člen 11(1)(b)(ii) uredbe o skupnih določbah	47
Dopolnjevanje in sinergije med skladi, ki jih zajemajo sporazum o partnerstvu, AMIF, SNV, IUMV in drugi instrumenti Unije – člen 11(1), točka (b)(iii) uredbe o skupnih določbah	52
3. Prispevek k proračunskemu jamstvu v okviru InvestEU z utemeljitvijo ¹	64
Tabela 2A: Prispevek v InvestEU (razčlenitev po letih)	64
Tabela 2B: Prispevek k InvestEU (povzetek)	64
Utemeljitev, ob upoštevanju, kako ti zneski prispevajo k doseganju ciljev politike, izbranih v sporazumu o partnerstvu v skladu s členom 10(1) uredbe o InvestEU	64
4. Prerazporeditve ¹	65
4.1. Prerazporeditve med kategorijami regij	66
Tabela 3A: Prerazporeditve med kategorijami regij (razčlenitev po letih)	66
Tabela 3B: Prerazporeditev med kategorijami regij (povzetek)	66
Utemeljitev	66
4.2. Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja	67
Tabela 4A: Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, če je taka možnost predvidena v temeljnem aktu* (razčlenitev po letih)	67
Tabela 4B: Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, če je taka možnost predvidena v temeljnem aktu* (povzetek)	67
Utemeljitev	67
4.3. Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade	68
Tabela 5A: Prerazporeditve med ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade* (razčlenitev po letih)	68
Tabela 5B: Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade (povzetek)	68
Utemeljitev	68
Tabela 6A: Prerazporeditev sredstev ESRR in ESS+ kot dopolnilne podpore v SPP (razčlenitev po letih)	71
Tabela 6B: Prerazporeditev sredstev ESRR in ESS+ kot dopolnilne podpore v SPP (povzetek)	71
Utemeljitev	71
4.5. Prerazporeditve iz cilja „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg) v cilj „naložbe za delovna mesta in rast“	72
Tabela 7: Prerazporeditve iz cilja „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg) v cilj „naložbe za delovna mesta in rast“	72
Utemeljitev	72
5. Oblika prispevka Unije za tehnično pomoč	73
Utemeljitev	74
6. Tematska koncentracija	76
6.1 ESRR/Kohezijski sklad	76
6.2 ESS+	77
7. Predhodna dodelitev finančnih sredstev iz vsakega sklada, ki ga zajema sporazum o partnerstvu, po ciljnih politike, specifičnem cilju SPP ter tehnični pomoči na nacionalni in, kjer je ustrezno, regionalni ravni	78
Tabela 8: Predhodna dodelitev finančnih sredstev iz ESRR, Kohezijskega sklada, SPP, ESS+, ESPRA po ciljnih politike, specifičnem cilju SPP in tehnični pomoči*	78
Utemeljitev	80

8. Seznam načrtovanih programov v okviru skladov, ki jih zajema sporazum o partnerstvu, z ustreznimi predhodnimi dodelitvami finančnih sredstev po skladih in ustreznim prispevkom po kategorijah regij.....	81
Tabela 10: Seznam načrtovanih programov Interreg	83
9. Povzetek načrtovanih ukrepov za krepitev upravne zmogljivosti pri izvajanju skladov, ki jih zajema sporazum o partnerstvu.....	84
10. Celostni pristop k reševanju demografskih izzivov in/ali posebnih potreb regij in območij (kjer je to primerno)	87
11. Povzetek ocene izpolnjevanja ustreznih omogočitvenih pogojev iz člena 15 ter prilog III in IV (neobvezno)	90
Tabela 11: Omogočitveni pogoji	90
12. Predhodni cilj glede prispevka k podnebnim spremembam.....	91
DOKUMENTI.....	92

1. Izbira ciljev politike in specifičnega cilja SPP

Sklic: člen 11(1)(a) uredbe o skupnih določbah

Tabela 1: Izbira cilja politike in specifičnega cilja SPP z utemeljitvijo

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
<p>1. Konkurenčnejša in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT</p>	<p>Program EKP 2021-2027</p>	<p>ESRR</p>	<p>V Sloveniji so za doseglo gospodarske stabilnosti ključne izboljšave raziskovalnega, razvojnega in inovacijskega ekosistema. Podporni ukrepi so pogosto premalo usklajeni, omejena podpora za prenos tehnologij ter na splošno slabo sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom pa otežujejo ustanavljanje in širjenje inovativnih podjetij. V Sloveniji ima večina malih in srednjih podjetij (MSP) nizko inovacijsko zmogljivost, delež inovativnih podjetij pa se dejansko zmanjšuje in je pod povprečjem Unije. Počasna digitalna preobrazba Slovenije omejuje rast produktivnosti. Slovenija je po že doseženem napredku nazadovala pri približevanju cilju porabe za raziskave in razvoj do leta 2020.</p> <p>Za industrijsko preobrazbo, nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj Slovenije ter za doseganje ciljev trajnostnega razvoja z namenom približevanja ciljem Strategije razvoja Slovenije (SRS 2030) ter za izpolnitev Priporočil Sveta EU 2019 in 2020, ključne izzive predstavljajo:</p> <p>Razvoj in izboljšanje raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter uvajanje naprednih tehnologij</p> <p>Slovenija se že štiri leta uvršča v skupino zmernih inovatork . Padec inovacijske uspešnosti je v največji meri povezan z razmeroma nizkimi javnimi naložbami v raziskave in razvoj, ki so pod povprečjem EU in posledičnim omejevanjem človeških virov za raziskovalno razvojno dejavnost, okrnjenim sodelovanjem med inovacijskimi deležniki in zmanjševanjem inovacijskih zmogljivosti podjetij . V skladu s S5 je eden od izzivov na tem področju tudi neustrezna</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>raziskovalna infrastruktura, kar povzroča pomanjkanje spodbudnega okolja za podjetništvo, inovacije in posledično onemogoča zvišanje podjetniškega indeksa. Tudi pri spremljanju eko inovacijskega indeksa je Slovenija pod povprečjem EU . Kljub inovacijskim središčem v obeh kohezijskih regijah, je Kohezijska regija Zahodna Slovenija (KRZS) inovacijsko uspešnejša od Kohezijske regije Vzhodna Slovenija (KRVS). Le dobra četrtina raziskovalcev zaposlenih v raziskovalno-razvojni dejavnosti je v KRVS , dosejajo manj znanstvenih objav, nižje so javne in zasebne naložbe v raziskave in razvoj, pa tudi zaposlovanje v visokotehnoloških storitvah in storitvah, ki temeljijo na znanju.</p> <p>Krepitev trajnostne rasti in konkurenčnosti MSP ter ustvarjanje delovnih mest</p> <p>Podjetniška aktivnost podjetij v začetnih fazah, predvsem MSP, ostaja neizkoriščena , . V letu 2020 se je zaradi epidemije podjetniška dejavnost dodatno zmanjšala. Poseben izziv predstavljajo novonastala podjetja z več kot 10 zaposlenimi. Inovacijska aktivnost podjetij, se v Sloveniji po letu 2010 vseskozi zmanjšuje in kljub izboljšanju v obdobju 2016–2018 ostaja pod povprečjem EU zaradi opaznega zaostajanja MSP . Razkorak do povprečja EU se tako še pogloblja . Slovenska MSP še posebej zaostajajo pri uvajanju inovativnih produktov in storitev, kakor tudi pri uvajanju procesnih in organizacijskih inovacij, pri čemer je KRZS nekoliko uspešnejša od KRVS , . Po več letih rasti beležimo v letu 2020 padec na 908 hitrorastočih podjetij s skupno 48.554 zaposlenimi, od tega 58 % v KRZS in 42 % KRZS</p> <p>Razvoj znanj in spretnosti za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>Slovenija ima med državami članicami EU sicer nadpovprečen delež visoko izobraženega prebivalstva, vendar pa se zaradi demografskih sprememb, hitrega tehnološkega napredka ter strukture zaposlitev sooča z vse večjimi neskladji med ponudbo znanj in spretnosti na eni strani ter potrebami družbe in gospodarstva na drugi strani. V KRVS ima terciarno izobrazbo 28,5 % prebivalcev starih 25–64 let, v KRZS pa 38,7 %. 25 % delovnih mest je visoko izpostavljenih avtomatizaciji, 27 % pa izrazitim spremembam, kar je močno nad povprečjem držav OECD. Pomanjkanje ustreznih znanj in spretnosti se pojavlja tako pri diplomantih srednješolskega in terciarnega izobraževanja kot tudi pri že zaposlenih. Problematiko zaostajanja digitalnih kompetenc zaposlenih lahko ilustriramo že s podatki statističnega urada za leto 2020, ki kažejo, da je med podjetji z vsaj 10 zaposlenimi 45 % takih, ki imajo nizek digitalni indeks. 32 % podjetij ima zelo nizek digitalni indeks, 22 % visok in 1 % podjetij zelo visok digitalni indeks. Stopnja digitalizacije z vidika velikosti podjetij (glede na število zaposlenih) pa kaže, da je med malimi in srednje velikimi podjetji največ podjetij z nizkim digitalnim indeksom (46 % oz. 41 %), med velikimi pa največ podjetij z visokim digitalnim indeksom (56 %).</p> <p>Digitalna preobrazba</p> <p>Po Indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (DESI) 2021 je Slovenija na 13. mestu med državami članicami EU. V zadnjih letih je napredovala predvsem na področju digitalnih javnih storitev, vendar je še vedno pod povprečjem EU. Slovenija dosega srednje nizko raven prodora s povprečno ravno digitalizacije v javnih storitvah, problematične ostajajo javne digitalne storitve za podjetja. Slovenija zaostaja tudi na področju rasti produktivnosti zaradi nezadostne uporabe</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>naprednih tehnologij, pri uporabi internetnih storitev in pri investicijah vezanih na napredne digitalne tehnologije, še posebno umetno inteligenco, kjer smo med zadnjimi tremi državami v EU, kljub temu, da ima Slovenija na tem področju izkazan znanstveni in inovacijski potencial. V zaostanku smo tudi pri zagotavljanju digitalnih spretnosti.</p> <p>Izboljšanje digitalne povezljivosti</p> <p>Razvoj družbe znanja temelji tudi na vsesplošni uporabi IKT infrastrukture, pri čemer je ključnega pomena zmogljiva omrežna infrastruktura elektronskih komunikacij. V zadnji objavi DESI (2021) se je Slovenija v povezljivosti uvrstila na 9. mesto v EU. Ocena splošne razširjenosti fiksnih širokopasovnih povezav v KRZS znaša 88 %, v KRVS pa 59 %. Kazalci pokritja ruralnega področja kažejo na nezadostno oziroma okoli 60 % pokritost. Slovenija je v primerjavi z letom 2020 bolj uspešna v razširjenosti širokopasovnih povezav z najmanj 100 Mb/s, vendar še vedno zaostaja za povprečjem EU. V 1. četrtletju 2021 je imelo dostop do interneta 93 % gospodinjestev (v 2020: 90 %), v katerih živi vsaj ena oseba, stara 16–74 let; v KRZS jih je bilo 95 % (v 2020: 91 %), v KRVS pa 91 % (v 2020: 89 %). Povečati je treba predvsem interoperabilnost med javnimi sistemi IT, ki so večinoma zasnovani kot zaprti sistemi, kar onemogoča izmenljivost podatkov v podporo izvedbi storitev. Na področju digitalne povezljivosti bomo izhajali iz dejanskih potreb, ki bodo opredeljene v Načrtu razvoja gigabitne infrastrukture do leta 2030 in bodo v celoti skladne z digitalnimi cilji EU.</p>
2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki je odporna in prehaja na ogljično nevtralno gospodarstvo s spodbujanjem čistega in pravičnega energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega	Program EKP 2021-2027 PESPRA	ESPR Kohezijski sklad ESRR	Za uspešen prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo je treba prekiniti povezavo med gospodarsko rastjo ter rastjo rabe surovin in energije ter s tem povezanim velikim obremenjevanjem okolja. Ključni izzivi, s katerimi se sooča

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
<p>gospodarstva, blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti</p>			<p>Slovenija in jih naslavlja SRS 2030, Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije do 2030 (NEPN), Priporočila Sveta EU 2019 in 2020 in s čimer bomo prispevali tudi k doseganju ciljev Pariškega sporazuma in Evropskega zelenega dogovora, so:</p> <p>Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov</p> <p>Slovenija zaenkrat še obvladuje emisije toplogrednih plinov, vendar bo za doseganje ciljev treba okrepiti aktivnosti na tem področju. Največji izziv predstavlja sektor prometa, saj je delež emisij iz prometa v ne-ETS vse večji in je bil leta 2019 največji, 52 %. Ocene emisij za leto 2020 kažejo na veliko zmanjšanje, ki je posledica okrnjene prometne aktivnosti med pandemijo koronavirusa. Čeprav Slovenija zastavljene letne cilje presega, to še ne pomeni dolgoročnega obvladovanja emisij . Delež obnovljivih virov energije (OVE) v končni rabi energije se v Sloveniji v zadnjem desetletju skoraj ni povečal. Leta 2019 je bil pod zastavljenim načrtom, za leto 2020 pa ocene kažejo na znatno povečanje, vendar kljub temu to ne bo dovolj za doseg ciljne vrednosti v letu 2020 (25 %) , oddaljeni smo tudi od cilja SRS 2030 (27 %). Cilj Slovenije je izboljšanje energetske učinkovitosti do leta 2030 za vsaj 35 %, kar pomeni, da ob sistematičnem izvajanju sprejetih politik in ukrepov končna raba energije leta 2030 ne bo presegla 54,9 TWh (4.717 ktoe). Izvedba ukrepov v okviru Programa EKP 2021–2027 bo s svojimi cilji prispevala k doseganju ciljnih vrednosti Nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN) na področju razogljičenja, ciljev OVE in energetske učinkovitosti na ravni, ki so združljive s cilji in obveznostmi EU 2030. Energetska in snovna učinkovitost v povezavi s trajnostno rabo in lokalno oskrbo z energijo je razvojno najpomembnejši segment moderne družbe. Pospešen razvoj teh področij, ki temelji na povečanju kakovosti energetskih storitev ob manjšem vložku energije, je</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>eden od temeljev elementov prehoda v podnebno nevtralno družbo. Za Slovenijo pospešeni razvoj energetske učinkovitih tehnologij pomeni tudi zmanjšanje energetske odvisnosti, kar bo prispevalo ne samo k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev, temveč tudi k povečevanju zanesljivosti oskrbe z energijo in imelo še druge ugodne narodnogospodarske učinke. V prvi vrsti se bo spodbujalo predvsem izkoriščanje sončne in vetrne energije. Energetske izkoriščanje biomase pa bo usklajeno s trajnostnimi načeli (za ogrevanje in sproizvodnjo toplote in elektrike primarno odpadni les) njene rabe in ukrepi za zagotavljanje ustrezne kakovosti zraka, še posebej v gosto naseljenih in urbanih področjih in z morebitnim spodbujanjem kaskadnega načela biomase, po katerem naj se energetska izraba ostankov izvede le kot zadnja možnost vira za ostanke, ki nimajo nobene druge alternativne uporabe, razen njihovega sežiga. V ne-ETS sektorju so leta 2019 stavbe predstavljale 10,1 % vseh ne-ETS emisij, pri čemer je javni sektor zaostajal za ciljno vrednostjo glede končne rabe energije in zmanjšanja emisij CO₂. V sektorju osrednje vlade bo v obdobju 2014–2023 prenovljenih le 38 % načrtovanih površin. V skladu s smernicami Dolgoročne strategije energetske prenove stavb do leta 2050 bo treba za doseganje cilja (3 % skupne tlorisne površine) čim bolj okrepiti energetske prenove stavb v tem delu javnega sektorja. Za stavbe v lasti občin preračun za obdobje 2013–2019 kaže, da jih je bilo med prenovljenimi 62 % v KRVS in 38 % v KRZS.</p> <p>Krožno gospodarstvo</p> <p>V 2019 smo v Sloveniji porabili za 5,4 % manj snovi kot leto prej . Kljub izboljšanju snovne produktivnosti v letu 2019 (2,07 SKM/kg) je za povprečno produktivnostjo rabe virov v EU zaostajala za 6 o.t. Tudi stopnja ogljične intenzivnosti se v Sloveniji znižuje počasneje kot v EU (v obdobju 2013–</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>2017 je izboljšanje z 0,52 na 0,42 EU povprečja), po emisijski produktivnosti pa smo se leta 2018 uvrstili v spodnjo četrtino držav EU. Slovenija je za povprečjem EU zaostajala za 13,1 o.t. Skupni odpadki iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti so v letu 2019 predstavljali okoli devet desetih skupne količine. V KRZS je v letu 2020 na prebivalca nastalo 523 kg komunalnih odpadkov, v KRVS pa 462 kg. V letu 2019 je nastalo okoli 34.800 ton blata iz komunalnih in skupnih čistilnih naprav izraženo v tonah suhe snovi, težava v Sloveniji pa ostaja pomanjkanje zmogljivosti za ravnanje z njimi in vsa potrebna infrastruktura za poznejšo snovno predelavo fosforja iz s fosforjem bogatega pepela. EU je fosfatni kamen že leta 2014 umestila med kritične strateške surovine. V primerjavi z EU dosegamo nizko stopnjo kroženja surovin v gospodarstvu (EU 28: 12,4 %, SI: 11,4 %). Priložnosti za uporabo načel krožnega gospodarstva imamo tudi v sektorju morskega gospodarskega ribolova, saj v državi razpolagamo z inovativno tehnologijo recikliranja odpadlega ribolovnega orodja, ki vsebuje Poliamid 6.</p> <p>Okoljska infrastruktura</p> <p>V Sloveniji so še prisotna območja, kjer javni sistem oskrbe s pitno vodo in odvajanja ter čiščenja komunalnih odpadnih voda še ni zgrajen oziroma je neustrezen. V KRVS je delež prečiščenih odpadnih voda (sekundarno in terciarno čiščenje) za leto 2020 znašal 74 %, v KRZS pa 58 %. Kljub obsežnim naložbam v izgradnjo sistemov za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, Slovenija še ne izpolnjuje zahtev Direktive o čiščenju komunalne odpadne vode. Pri oskrbi s pitno vodo se po podatkih izkazuje, da je treba posebno pozornost nameniti zagotavljanju rezervnih vodnih virov in zamenjavi starih in dotrajanih sistemov, saj so vodne izgube v vodovodnem omrežju problematične in so na ravni Slovenije v letu 2020 znašale 27 %. Pri tem so izgube v KRZS znašale 28,3 %, v</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>KRVS pa 26,8 %.</p> <p>Prilagajanje na podnebne spremembe</p> <p>Nesreče, katerih razsežnosti, pojavnost in posledice se povečujejo zaradi podnebnih sprememb, to je t. i. podnebno pogojene nesreče, so v obdobju med 2008 in 2020 v Sloveniji povzročile 2,66 milijarde EUR škode . Podnebne spremembe vplivajo tudi na pogostost, razsežnosti in pojavnost velikih požarov v naravnem okolju, neurij, žleda ter drugih vremensko pogojenih pojavov, katerih porast in spreminjanje tradicionalnih pojavnih območij je po napovedih strokovnih analiz pričakovano v prihodnje , zato se je nanje treba pripraviti.</p> <p>Največje oz. visoko tveganje predstavljajo poplave (1,64 milijarde EUR škode), žled z ujmami (0,7 milijarde EUR škode, pri čemer je škoda ob žledu 2014 znašala okrog 0,43 milijard EUR, škoda zaradi drugih ujm pa približno 0,3 milijarde EUR) ter veliki požari v naravi, ki prinašajo manjšo škodo zaradi manj uničene infrastrukture, a so precej pogosti in z visokimi intervencijskimi stroški (0,25 milijona EUR v primeru treh požarov). Gre za dogodke, ki so v zadnjih 12 letih povzročili kar 88 % vse škode med podnebno pogojenimi nesrečami. Kljub izvajanju preventivnih aktivnosti, Slovenija ne dosega pričakovanih rezultatov na tem področju, saj tovrstnih nesreč ni mogoče v celoti preprečiti ali omejiti. Ključno je zagotavljanje celovitega pristopa k upravljanju tovrstnih nesreč, ki obsega uravnoteženo izvajanje preventivnih ukrepov, vključno s spremljanjem in napovedovanjem izrednih vremenskih dogodkov ter izvajanje ukrepov za dobro pripravljenost in hiter ter učinkovit odziv v primeru pojava teh nesreč, kar prispeva k omejitvi njihovega vpliva oz. škode ter posledično k hitrejši obnovi. Predhodna ocena poplavitve ogroženosti RS</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>opredeljuje 86 območij pomembnega vpliva poplav, poplavna ogroženost pa se lahko v prihodnosti zaradi podnebnih sprememb še poveča. . Tudi sektor akvakulture se vse bolj sooča s težavami, povezanimi z daljšimi sušnimi obdobji in z zagotavljanem ekološko sprejemljivega pretoka. Oprema, ki jo uporablja večina ribogojnic, temu še ni dobro prilagojena. Podnebne spremembe pa povzročajo težave tudi na morju; gladina morja se je od leta 1993 dalje dvignila za 10 centimetrov , posledično pa se soočamo z vse pogostejšimi poplavami v obalnih mestih.</p> <p>Ohranjanje biotske raznovrstnosti</p> <p>Slovenija spada v skupino držav EU z najvišjim deležem območij s statusom varovanih območij Natura 2000. V letu 2019 je bila v Sloveniji večina rastlinskih in živalskih vrst v nezadostnem (38 %) ali slabem stanju (14 %), manj kot 30 % pa jih je bilo v ugodnem stanju. Pri habitatnih tipih jih je bilo v ugodnem stanju 38 %, v nezadostnem 32 %, v slabem pa 30 % habitatov. Od 2015 se je začelo bolj intenzivno izvajati ukrepe za izboljšanje njihovega stanja. Pomemben element upravljanja območij Natura 2000 za dosego njihovih ciljev so poleg javne službe ohranjanja narave na celotnem ozemlju Slovenije in upravljanja z naravnimi viri zlasti upravljanje nacionalnih zavarovanih območij. Zadnji dve leti smo se soočali tudi z izzivi, povezanimi z ukrepi za obvladovanje pandemije Covid-19; zaradi omejitev gibanja in potovanj se je dodatno povečal obisk že prej obremenjenih območij ohranjene narave, vključno z območji Natura 2000. Precej teh območij nima ustrezno razvite infrastrukture za naravi prijazen obisk.</p> <p>V omrežje Natura 2000 je na morju vključenega 2,5 % morja, kot ribolovni rezervat je zavarovanega 1,6 % slovenskega morja. Na morju imamo tudi druga zavarovana območja, na</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>primer ribolovne rezervate in krajinske parke. Stanje ribolovnih virov v Jadranskem morju in Sredozemlju, se slabša. V Jadranu se soočamo s slabim stanjem staleža sardele in sardona, ogrožene so tudi druge vrste rib. Največji trajnostni donos (MSY) kot ključni cilj skupne ribiške politike marsikje ni dosežen. Priporočila Generalne komisije za ribištvo v Mediteranu (GFCM) se sicer izvajajo, a nadaljnje ukrepanje bo moralo biti bolj ambiciozno.</p> <p>Zelena infrastruktura v urbanem okolju</p> <p>V urbanih naseljih živi 55 % prebivalcev Slovenije, večja koncentracija in gostota prebivalstva ter usmerjanje v notranji razvoj naselij pred širjenjem na nove površine, pa predstavljajo vedno večji izziv za ohranjanje in izboljšanje kakovosti življenja in okolja v mestih. Izziv zagotavljanja, kakovosti in uporabnosti mestnih zelenih površin je naslovljeno partnerstvo Urbane agende za EU, ki je med drugim izpostavilo potrebo po vlaganjih v zagotavljanje dostopne in privlačne zelene in modre urbane infrastrukture, ki bi se morala vedno bolj uporabljati kot orodje za doseganje okoljskih, socialnih in gospodarskih razvojnih ciljev mest. Z ukrepi v tej prioriteti bomo naslavljali naraščajočo potrebo po boljšem upravljanju v kontekstu učinkovite in racionalne rabe že tako omejenega prostora v mestih, ob hkratnem zagotavljanju visoke kakovosti življenja za prebivalce in obiskovalce mest. Pomemben korak pri tem je zagotavljanje zadostne količine dostopnih in privlačnih zelenih površin v mestih. Skladno s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije bomo v urbanih naseljih sledili cilju, po katerem delež javnih in odprtih površin v naselju dosega vsaj 40 % ureditvenega območja naselja.</p> <p>Trajnostna urbana mobilnost</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>Uporaba javnega prevoza je v Sloveniji po mednarodnih standardih zelo nizka. Leta 2017 so vožnje z avtomobili predstavljale 86,5 % vseh prepotovanih potniških kilometrov, vožnje z avtobusi 11,7 %, z vlaki pa le 1,8 %. Vedno več slovenskih mest svojim prebivalcem nudi sisteme za izposajo koles. Trajnostna mobilnost v mestih je povezana s kakovostjo zraka, saj promet prispeva predvsem k emisijam trdnih delcev in dušikovega dioksida. Prebivalci urbanih območij so zaradi prometa izpostavljeni tudi prekomernemu hrupu. Zaradi visokega deleža emisij toplogrednih plinov, onesnaževal zraka in emisij hrupa iz naslova prometa mora Slovenija v naslednjem desetletju obvladati rast potniškega in tovornega prometa ter usmerjati prometne tokove na brezemisijska in nizkoemisijska prevozna sredstva. Potrebno je pospešiti razvoj trga alternativnih goriv v prometu, da bi dosegli nacionalne strateške cilje na tem področju. V skladu z nacionalno Strategijo na področju razvoja trga za vzpostavitev ustrezne infrastrukture v zvezi z alternativnimi gorivi v prometnem sektorju v Sloveniji naj bi bilo v letu 2020 registriranih že 5.311 električnih vozil, dejansko registriranih pa je bilo nekaj več kot 3.600 električnih vozil, kar predstavlja le 0,3 % vseh v letu 2020 registriranih osebnih avtomobilov . V letu 2020 je bilo v KRZS na 1000 prebivalcev registriranih 552 avtomobilov, ki so bili v povprečju stari 10,3 let, v KRVS pa je bilo registriranih 558 avtomobilov na 1000 prebivalcev, ki so bili v povprečju stari 10,5 let.</p> <p>Evropska unija je leta 2013 sprejela »Urban Mobility Package«, ki ga je decembra 2021 prenovila kot »Urban Mobility Framework«. Slovenija je že na podlagi Urban Mobility Package v preteklem obdobju izvedla nacionalno podporo pripravi Celostnih prometnih strategij (CPS - SUMP). Mesta je spodbudila k njihovi pripravi s sofinanciranje in z nacionalnimi smernicami. V preteklem</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>obdobju so slovenska mesta pričela z vlaganji predvsem na področju infrastrukture za aktivno mobilnost in infrastrukture za javni potniški promet. Ker so mesta dobršen del ukrepov že izvedla, številne potrebe pa še ostajajo, bo treba CPS prenoviti in pri tem upoštevati posodobljene nacionalne smernice za pripravo CPS ter prenovljene kazalnike. Svetuje se tudi uporaba kazalnikov SUMI (Sustainable Urban Mobility Indicators), kjer so za to razpoložljivi podatki.</p>
3. Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti	Program EKP 2021-2027	Kohezijski sklad ESRR	<p>V Sloveniji je promet pomemben vir izpustov toplogrednih plinov. V skladu z osmim razvojnim ciljem SRS 2030, Priporočili Sveta EU 2019 in 2020, Pariškim sporazumom ter Evropskim zelenim dogovor ključni izziv predstavljajo:</p> <p>Podpiranje razvoja vseevropskega prometnega omrežja</p> <p>Zaradi svoje zemljepisne lege in zgodovine je Slovenija intenzivno prometno in tranzitno območje, kjer se križata dva koridorja vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T). Vlaganja v nadgradnjo železniških prog na koridorjih TEN-T omrežja so v Sloveniji v ospredju že od leta 2007, zaradi česar je bil že do sedaj narejen viden napredek pri doseganju TEN-T standardov. Delež javne železniške infrastrukture na jedrnem TEN-T omrežju, ki je skladen s TEN-T standardi, bo po izvedenih naložbah finančne perspektive 2014–2020 znašal 77 %, v primerjavi z letom 2007, ko je znašal 44 %, medtem ko bo na celovitem TEN-T omrežju delež znašal 55 % (v letu 2007 je znašal 46 %). Delež skladnosti omrežja s TEN-T standardi pri posameznih upoštevanih parametrih niha. Z izvedbo naložb, sofinanciranih iz EU sredstev programskega obdobja 2014–2020, bodo na jedrnem TEN-T omrežju v 100 % doseženi TEN-T parametri: elektrificiranosti prog, uvedbe ERTMS, zagotovljena bo tirna širina 1.435 mm ter osna obremenitev 22,5 t, medtem ko bo parametra možnost obratovanja vlakov dolžine 740 m in</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>doseganje hitrosti 100 km/h za tovarne vlake še treba zagotoviti na določenem delu jedrnega omrežja. Večja vlaganja bodo v prihodnosti potrebna še na celovitem TEN-T omrežju, kjer bo po izvedbi naložb programskega obdobja 2014–2020 v 100 % dosežen le parameter zagotovljene tirne širine 1.435 mm. Ključni del TEN-T AC omrežja v RS je zgrajen, zato je izziv predvsem zagotavljanje prometne varnosti in pretočnosti na obstoječem omrežju.</p> <p>Rast CO2 izpustov je treba do leta 2030 glede na leto 2020 zmanjšati za 9 o.t., pri čemer promet prispeva daleč največji delež emisij toplogrednih plinov v Sloveniji. Pričakovani potniški promet naj bi se med letom 2017–2030 na osnovi projekcij prometnega modela povečal za 30 % in tudi tovorni, za katerega je predvideno še večje povečanje, in sicer med 60 in 80 % .</p> <p>Podpiranje razvoja nacionalne, regionalne in lokalne mobilnosti</p> <p>V Sloveniji se je promet po širitvi EU znatno povečal. Tako kot v EU se tudi v Sloveniji večina blaga prepelje s tovornjaki, večina potnikov pa z avtomobili. Evropska komisija v Poročilu o Sloveniji za leto 2020 ugotavlja, da trajnostne prometne povezave, zlasti železniške, niso dovolj razvite, da bi v celoti podpirale prehod na druge oblike prevoza, usmerjen v zmanjševanje izpustov ogljikovega dioksida. Poleg tega slabe prometne povezave med regijami zmanjšujejo produktivnost, saj prihaja do izgube časa v prometnih zastojih, zamude pri prevozu pa so drage. Ogljična intenzivnost prometa je bila sicer v letu 2018 nekoliko nižja kot v letu 2013, vendar je izvajanje nizkoogljičnih projektov na področju prometa v zaostanku. Leta 2019 so namreč emisije iz prometa predstavljale 52,1 % vseh neETS emisij toplogrednih plinov v Sloveniji, večina emisij je iz cestnega</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>prometa. Delež OVE v prometu narašča, a z 8 % v letu 2019 zaostaja za načrtovanim ciljem. Za doseganje ambicioznejšega cilja (EU odločba št. 406/2009/ES, Uredba EU 2018/842), da se izpusti iz neETS sektorjev do leta 2030 zmanjšajo za 15 %, pa bo potrebno predvsem večje ukrepanje na področju prometa. Nacionalni program razvoja prometa predvideva pripravo projektov na razvojnih oseh, ki povezujejo različne regije z jedrnim omrežjem TEN-T. Glavni cilj razvoja železniškega omrežja v Sloveniji je zagotoviti prepustnost in doseganje TEN-T standardov na jedrnem omrežju do l. 2030 ter zagotoviti taktni promet na regionalnih in glavnih železniških progah, za kar pa bodo nujna dodatna vlaganja v regionalne železniške proge. Nadgradnja prometnega omrežja mora zagotoviti celovit pristop k reševanju skupnih prometnih problemov na ravni regij in funkcionalnih območij, kar vključuje tako železnice, ceste in kolesarske povezave kot tudi druge prometne rešitve. Posebnost Slovenije je izrazito veliko število lokalnih centrov – majhnih mest. V preteklem obdobju je Slovenija spodbudila proces priprave CPS tudi v teh območjih, manjša mesta so se na podlagi CPS v lokalnem okolju predvsem usmerila na področje zagotavljanja varnega okolja za aktivno mobilnost in za zagotavljanje dobrega dostopa do lokalnih vozlišč javnega potniškega prometa (prvi kilometer). To je tudi v skladu s priporočili »Urban Mobility Package« EU. Na podlagi potreb, evidentiranih v prenovljenih CPS, bodo občine nadaljevale izvedbo ukrepov za izboljšanje pogojev za hojo in kolesarjenje in za dostopnost JPP.</p>
4. Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic	<p>Program EKP 2021-2027</p> <p>Program za odpravljanje materialne prikrajšanosti v</p>	ESRR ESS+	<p>Razvoj Slovenije je bil v obdobju 2014–2019 pretežno vključujoč z izzivi pri posameznih skupinah prebivalstva.</p> <p>Epidemija covid-19 je ustavila večletna ugodna gibanja na trgu dela, ki so prevladovala od leta 2014 pa do izbruha epidemije covid-19. Pod pogojem, da bo pandemija popustila in da bo trg dela še naprej okreval, je mogoče do leta 2030</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
	Sloveniji za obdobje 2021-2027		<p>predvideti, da se bo stopnja tveganja socialne izključenosti, na katero vpliva predvsem število brezposelnih oseb (ter tako vpliv na dohodek, ki lahko povzroči dolgotrajno brezposelnost in neaktivnost), ponovno približala najnižji ravni iz leta 2019 ali celo znižala. . Stopnja tveganja socialne izključenosti je v Sloveniji v letu 2020 znašala povprečno 15%, medtem ko je v 5 statističnih regijah – NUTS 3, ki sodijo v kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija, višja od povprečja, kar bo naslovljeno z več sredstvi v okviru ukrepov .</p> <p>Na stanje na trgu dela in socialno varnost ranljivih ciljnih skupin pa bodo v prihodnje vplivala predvsem demografska gibanja. Med državami članicami EU je Slovenija ena od treh držav, v katerih se prebivalstvo stara najhitreje. Do leta 2030 bodo stari 65 let ali več predstavljali že skoraj 25 % celotnega prebivalstva Slovenije. V Sloveniji sistem socialnih transferjev sicer pomembno znižuje stopnjo tveganja revščine oz. socialne izključenosti, vendar obstajajo nekatere skupine prebivalstva, zlasti ženske, stare 65 let in več, ter osebe, stare 75 let in več, ki presegajo povprečno stopnjo tveganja revščine v EU.</p> <p>Na število oseb, ki živijo pod pragom tveganja revščine, v Sloveniji močno vpliva tudi dohodkovni položaj posameznikov, starih 55 let in več, zlasti upokojencev.</p> <p>Delodajalci imajo že danes težave s pridobivanjem ustreznega kadra in kar 54,6 % jih ocenjuje, da bo tako tudi v prihodnje . Kar zadeva delovno obremenitev, je delež ljudi, ki se soočajo z zahtevami, ki presegajo njihove zmožnosti, najvišji med starejšim prebivalstvom, starim 50-64 let . Naraščanje starejše populacije postavlja aktualne izzive trga dela, zato je treba celostno pristopiti k čimvečji zaposlenosti aktivnega prebivalstva, varnosti in zdravju pri delu, predvsem pa so nujni ukrepi usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, zlasti starejših od 54 let in nižje izobraženih, hkrati pa prek podpore</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>podjetjem nuditi ustrezno podporo podaljševanju delovne aktivnosti. Nasloviti je treba tudi ukrep celovitih storitev svetovanja in podpore pred upokojitvijo in po upokojitvi s poudarkom na podaljševanju delovne aktivnosti in ponovni aktivaciji starejših.</p> <p>V letu 2020 je bil zaradi močnega povečanja brezposelnih prekinjen tudi pozitiven trend zmanjševanja stopnje dolgotrajne brezposelnosti. Konec maja 2022 je bilo v evidenci brezposelni prijavljenih 58.854 oseb, izstopajo dolgotrajno brezposelni, in sicer 31.025 (55,5 %). Pri tem izstopajo izrazito brezposelni, kar 21.671 (69,8 %) oseb je brezposelnih več kot 24 mesecev. Med osebami, ki so DBO, so praviloma v težjem položaju starejši od 50 let, in sicer 14.333 (46,2 %), osebe z osnovnošolsko izobrazbo 10.665 (34,4 %), invalidi 7.512 (24,2 %) ter mladi stari do 29 let 3.587 (11,6 %). Regijska porazdelitev dolgotrajne brezposelnosti za maj 2022 kaže, da so dolgotrajni brezposelnosti bolj izpostavljeni v KRVS, in sicer je v tem delu 17.976 (57,9 %) vseh dolgotrajno brezposelnih v Sloveniji, v KRZS pa 13.049 (42,1 %). Veliko skupino brezposelnih oseb, 15.849 (51 %) predstavljajo osebe z doseženo največ srednješolsko izobrazbo (raven ISCED 3).</p> <p>V Sloveniji trenutno sicer beležimo pozitivne trende upadanja registrirane brezposelnosti. Po podatkih ZRSZ je bila v letu 2020 povprečna stopnja registrirane brezposelnosti 8,7 %, v letu 2021 pa se je zmanjšala na 7,6 %. Delodajalci v Sloveniji so pozitivni glede gibanja zaposlenosti v prvi polovici leta 2022 in napovedujejo 2,8-odstotno rast števila zaposlenih. Trenutno izboljšanje osnovnih kazalnikov stopnje zaposlenosti in brezposelnosti sicer še ne pomeni, da lahko pričakujemo rast delovne aktivnosti skozi celotno obdobje trajanja VFO. Poleg ukrepov za ohranitev delovnih mest so zato na tem področju nujni tudi dodatni ukrepi in sredstva za ponovno aktiviranje in preusposabljanje brezposelnih oseb,</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>tudi mladih, Ti ostajajo močno izpostavljeni začasnim zaposlitvam. Ob vstopu na trg dela zaradi pomanjkanja izkušenj in glede na doseženo izobrazbo namreč mladi težko najdejo ustrezno zaposlitev, še posebej prvo zaposlitev, kar lahko posledično vodi k sprejemanju različnih oblik prekarne delo (zaposlitev s skrajšanim delovnim časom, začasna zaposlitev, izmensko delo, nedeljsko delo, agencijsko delo in študentsko delo). Zavod RS za zaposlovanje v svoji analizi iz leta 2021 o mladih in trgu dela ugotavlja, da se mladi pogosteje poslužujejo fleksibilnih oblik dela kot druge starostne skupine. Tveganje prekarosti je sicer najpogostejše pri študentskem delu, agencijskih delavcih, ekonomsko odvisnih samozaposlenih, platformnih delavcih in posameznikih, ki delajo pretežno prek civilno pravnih pogodb, ter pri zaposlenih s pogodbami o zaposlitvi, krajšimi od treh mesecev. MDDSZ v svojem dokumentu »Za dostojno delo« prepoznava tri ključne ukrepe proti preprečevanju prekarosti, in sicer: spremembo delovnopravne zakonodaje in urejanja trga dela, sistemske spremembe na področju inšpekcijskega dela za učinkovitejši nadzor nad uporabo atipičnih oblik dela ter informiranje zainteresirane in širše javnosti. Tudi nevladne organizacije ozaveščanje prepoznava kot enega izmed ukrepov proti prekarosti tudi mladih, in sicer nacionalne ozaveščevalne kampanje, formalno in neformalno izobraževanje ter popularizacijo in nadgradnjo nekaterih že obstoječih programov Zavoda RS za zaposlovanje.</p> <p>Zagotavljanje dovolj širokega nabora splošnih in poklicnih kompetenc</p> <p>Ob neugodnih demografskih gibanjih postaja razvoj ustreznega znanja in spretnosti pri mladih in odraslih vedno večji izziv. Delodajalci kot ključne razloge za težave pri iskanju kadra za prosta delovna mesta po posameznih</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>poklicih izpostavljajo, da iskanega kadra sploh ni (66,7 %), zgolj 12,7 % pa kot ključni problem izpostavlja neustrezne kompetence, znanja in veščine kandidatov, pri čemer gre predvsem za pomanjkanje poklicno specifičnih znanj, horizontalnih veščin in neustrezno izobrazbo. V prihodnjih letih bodo na gibanja na trgu dela še bolj vplivale omejitve, povezane z razpoložljivostjo delovne sile zaradi demografskih sprememb, kar bi lahko znova pomenilo vedno večjo omejitev za rast dodane vrednosti.</p> <p>Potrebe delodajalcev so presegle ponudbo predvsem za področja tehničnih poklicev, gostinstva, zdravstva in socialnega varstva ter poklicih za preprosta dela. Do leta 2030 pričakujemo predvsem rast poslovnih in predelovalnih dejavnosti, znižanje pa v primarnih dejavnostih.</p> <p>Premiki v strukturi vpisanih v terciarno izobraževanje zato ne zadoščajo, potrebna je krepitev vseživljenjskega učenja in prekvalifikacij, pa tudi vidnejša vloga vseživljenjske karijerne orientacije ter močnejše povezovanje z razvojnimi pristopi na osi dijak/študent – institucije znanja – gospodarstvo. Zaradi epidemije se je v drugem četrtletju leta 2020 vključenost odraslih v vseživljenjsko učenje močno znižala (na 5,6 %) in se je prvič spustila pod povprečje EU (7,9 %). Rezultati raziskave PIAAC so pokazali, da je 24,9 % odraslih v Sloveniji doseglo zgolj prvo ali manj kot prvo raven besedilnih spretnosti (povprečje OECD je 18,9 %), 25,8 % pa jih je doseglo prvo ali manj kot prvo raven matematičnih spretnosti (povprečje OECD je 22,7 %). Ob tem 31,18 % (povprečje OECD: 27,18 %) odraslih med 16. in 65. letom starosti dosega le najnižje ravni besedilnih in matematičnih spretnosti. Obenem je 18,4 % sodelujočih v raziskavi (povprečje OECD: 14,6 %) priznalo, da nimajo osnovnega računalniškega znanja. Potrebna je torej predvsem krepitev digitalnih spretnosti in znanj, znanj za energetski prehod, krožno gospodarstvo, blaženje in prilagajanje podnebnim</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>spremembam ter za družbeni razvoj nasploh, hkrati pa je nujno izboljšati motivacijo odraslih za vključevanje v izobraževanje odraslih.</p> <p>Rezultati raziskave PISA 2018 kažejo, da vsak peti učenec ne dosega osnovne ravni bralne, matematične in naravoslovne pismenosti. Najboljše dosežke izkazujejo 15-letniki z najvišjim socialno-ekonomskim položajem, najslabše pa tisti z najnižjim. Razlike med dosežki fantov in deklet pri bralni in naravoslovni pismenosti so se med leti 2015 in 2018 v Sloveniji še povečale, zlasti izrazite so pri bralni pismenosti (razlika v višini 13,9 odstotne točke; EU-27: 9,9 odstotne točke). Velika pa je tudi razlika med povprečno uspešnostjo pri bralni pismenosti učencev z migrantskim ozadjem (8,9 % učencev) in učencev, rojenih v Sloveniji, ki je ena od največjih v EU (63 točk; EU: 44,9 točke) in se je od leta 2015 povečala za 12 odstotnih točk.</p> <p>Z namenom doseganja večje učne uspešnosti vseh šolajočih se mora pri nadaljnjem delu z ranljivimi skupinami slediti predlogu programa dela ter priporočilom in predlogu sprememb v nastajajočih zakonskih podlagah za področje vključevanja otrok priseljencev na ravni predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. Prav tako je treba upoštevati izkušnje in spoznanja, pridobljene v okviru vzgojno-izobraževalnega dela v romskih naseljih, ki so nastali v obdobju 2014–2020).</p> <p>Učenci v Sloveniji poročajo tudi o eni najnižjih stopenj razpoložljivosti IKT za lastno uporabo v šoli. Na nacionalni ravni obstajajo politike za naložbe v šolsko digitalno infrastrukturo ter za razvoj, razpoložljivost in kakovost digitalnih učnih virov, vendar ima malo šol strategije IKT (veliko manj od povprečja EU na vseh ravneh ISCED) .</p> <p>Pregled podatkov o dokončanju študija v terciarnem izobraževanju kaže, da se v visokošolsko strokovno</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>izobraževanje na dodiplomskem študiju, v primerjavi z univerzitetnimi (akadetskimi) študijskimi programi vpisuje več moških kot žensk na večini študijskih področij. Ne glede na to se pri dokončanju študija razmerje med moškimi in ženskami spremeni zaradi večjega osipa oz. zaposlitve (prisotnost "job out" še preverjamo). Razlogi za razlike v doseženi visokošolski izobrazbi so v določeni meri tudi »podedovani« iz srednješolskega izobraževanja, ki ga zaključijo več žensk kot moških. Na podlagi uspešnosti študije PISA je bilo ugotovljeno, da se moški z boljšim znanjem prej odločijo za poklicno izobraževanje kot ženske, ki se vpišejo v splošne gimnazije s primerljivim ali slabšim znanjem in nato nadaljujejo izobraževanje na visokošolskih institucijah.</p> <p>Delež novih učiteljev v delovni sili je najnižji v EU (3,9 %; EU-23: 11,6 %), delež učiteljev, mlajših od 30 let, pa je pod povprečjem EU (6,4 % v primerjavi s 7,4 %) . Postavlja se torej predvsem izziv promocije poklica učitelja ter nadomeščanja učiteljev, ki se bodo v kratkem upokojili.</p> <p>Analiza stanja javne izobraževalne infrastrukture kaže, da na tem področju sistematičnega vlaganja ni bilo oziroma za ta namen v zadnjih desetletjih ni bilo dovolj sredstev. Obstoječi stavbni fond je tako v razmeroma slabem stanju in potrebuje veliko vlaganj. Ozelenitev izobraževalne infrastrukture je tudi ena ključnih dimenzij novega evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 v skladu s predlogom EK, ki na to področje opozarja tudi v priporočilih Sloveniji (CSR 2019) , , .</p> <p>Zagotavljanje solidarnih in vzdržnih sistemov socialne zaščite, zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe</p> <p>Za zagotovitev odpornosti zdravstvenega sistema in sistema dolgotrajne oskrbe je potrebna zadostna oskrba s kritično medicinsko opremo in odprava pomanjkanja zdravstvenih</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>delavcev , kar se je še posebej pokazalo med epidemijo. Zaradi staranja prebivalstva je treba povečati obstoječe kapacitete za zagotavljanje dolgotrajne oskrbe, okrepiti deinstitucionalizacijo in zagotoviti boljšo oskrbo na domu. Zaradi staranja prebivalstva bo vedno več potreb v zdravstvu in negovalnih poklicih, kar kažejo tudi rezultati raziskave Poklicni barometer 2021, in sicer se v prihodnjem letu napoveduje primanjkljaj kadra za številne poklice iz zdravstvene oskrbe. Med poklici, za katere imajo delodajalci največ težav pri iskanju ustreznih kadrov, so med drugim tudi bolničarji, negovalci v zavodih, fizioterapevti, strokovnjaki za zdravstveno nego, zdravniki in zdravstveni strokovnjaki .</p> <p>Leta 2019 je v institucionalnem varstvu v KRVS živel 2.802 odraslih, od tega jih je le 296 živel v vmesnih strukturah (stanovanjskih skupinah manjših od 6 ljudi), v KRZS pa 1.779 odraslih, od tega jih je le 172 živel v vmesnih strukturah. V Sloveniji zaznavamo poslabšane kazalnike življenjskega sloga, ki se zrcalijo v višjih stopnjah absentizma zaradi bolezni. Epidemija covid-19 je pustila znatne posledice tudi na področju duševnega zdravja. Več pozornosti je treba nameniti preventivnim aktivnostim in novim (alternativnim) modelom zdravstvene oskrbe. V luči epidemije covid-19 se je pokazala tudi potreba po ureditvi zdravstvene infrastrukture s področja nalezljivih bolezni. V času epidemije je bila presežna umrljivost v Sloveniji višja kot v večini evropskih držav, novembra in decembra 2020, kar 91- in 80-odstotna.</p> <p>Sistem socialnega varstva je izjemno razvejan in vključuje najrazličnejše deležnike, kar povzroča nepovezanost stroke, zagotavljanje kakovostnih storitev posamezniku ter pridobivanje informacij za analizo. Razvejanost sistema se odraža tudi na področju vrednotenja potreb uporabnikov, kjer prihaja do velikih odstopanj. Pomanjkanje poenotenih pristopov se kaže tudi pri številnih različnih sistemih evidenc, ki ne omogočajo enotnih ocen, na kar je opozorilo tudi</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>Računsko sodišče , kot se je izkazalo v času spopadanja z epidemijo covid-19. Iz tega razloga bo treba posebno pozornost nameniti digitalizaciji storitev socialnega varstva ter povezanost centrov za socialno delo z ostalimi institucijami na področju trga dela, zdravstva in usposobljenost kadrov.</p> <p>Širitev obstoječih in oblikovanje novih storitev v skupnosti zahteva razvijanje in pridobivanje novega znanja za zaposlene in uporabnike storitev, zato se znotraj prenove sistema pojavlja potreba po podpori in dodatnem izobraževanju zaposlenih v socialnem varstvu v skladu s spremenjenim načinom dela in načeli deinstitutionalizacije.</p> <p>Obvladovanje revščine in socialne izključenosti</p> <p>Stopnja tveganja revščine in socialne izključenosti je v Sloveniji pod povprečjem EU-28. Leta 2020 je z dohodkom, nižjim od praga revščine še vedno živelo 254.000 oziroma 12,4 % prebivalcev in je za 11.000 več kot leta 2019. Med temi je bilo 97.000 upokojencev (ali 19,5 % vseh upokojencev), od tega 64.000 upokojenih žensk in 33.000 upokojenih moških; 46.000 je bilo delovno aktivnih (ali 5 % od vseh delovno aktivnih), 38.000 je bilo brezposelnih (ali 43,4 % od vseh brezposelnih), 41.000 je bilo mladoletnih otrok (ali 10,5 % od vseh otrok), 32.000 pa je bilo drugih oseb (ali 19,6 % od vseh nezmožnih za delo, gospodinj, študentov, drugih neaktivnih in nerazvrščenih oseb). Glede na starost se je stopnja tveganja revščine zvišala za osebe, stare med 30 in 74 let, v vseh drugih starostnih skupinah se je znižala. Stopnja tveganja revščine se je zvišala za enočlanska starejša gospodinjstva (65 let ali več), gospodinjstva vsaj treh odraslih oseb z vzdrževanimi člani in gospodinjstva dveh odraslih z enim vzdrževanim otrokom. Poleg že omenjenih skupin je tveganje socialne izključenosti visoko tudi med</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>invalidi, otroci in mladimi s posebnimi potrebami, zaprtimi osebami, migranti, ne glede na status, in Romi.</p> <p>Stopnja dolgotrajnega tveganja revščine se je, glede na prejšnje leto znižala, vendar kljub temu je v Sloveniji v letu 2020 živel 7,0 % ali 124.000 oseb, ki so bile dalj časa pod pragom tveganja revščine (skoraj vsak štirinajsti). Stopnja resne materialne prikrajšanosti je leta 2020 znašala 3,0 % (62.000 oseb), tveganju socialne izključenosti je bilo leta 2020 izpostavljenih 309.000 oseb oziroma 15,0 % vsega prebivalstva.</p> <p>Ključni ukrepi za obvladovanje revščine in preprečevanja socialne izključenosti ter posledično izboljšanje zaposlitvenih možnosti najbolj ranljivih ciljnih skupin bodo namenjeni krepitvi njihovih kompetenc ter razvoju in nadgradnji podpornega okolja, ki jim bo nudilo različne preventivne oblike pomoči v lokalnem okolju.</p> <p>Krepitev vloge kulture in turizma</p> <p>Turizem v Sloveniji skupaj z vsemi povezanimi dejavnostmi ustvarja 9,9 % bruto domačega proizvoda in zaposluje 6,5 % celotne delovne sile. V primerjavi z letom 2019 tudi za leto 2021 še beležimo 35% manj prihodov turistov ter 28,7% manj prenočitev. Postopna rast do rezultatov iz leta 2019 je predvidena do leta 2024, če ne bo zaradi zaostritev krize covid-19 prišlo do nepričakovanih novih ali dolgoročnih ohromitev turističnega gospodarstva. Za odpornejši turistični sektor so potrebne strukturne spremembe, digitalni in zeleni prehod v poslovanju. Negativni demografski trendi, pomanjkanje kadra v turizmu in spremembe v dejavnosti terjajo preiščljeno, sistemski in odločen pristop k motivaciji, vključevanju in izobraževanju za zagotavljanje večjega zadovoljstva lokalnega prebivalstva in s tem tudi višje dodane vrednosti ter kakovostne storitve za goste. Ob uvajanju</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>sprememb je načrtovano povečanje produktivnosti in znatno povišanje dodane vrednosti na zaposlenega, ki v povprečju v vseh s turizmom povezanih dejavnostih presega leto 2019 za 34 %, v samo nastanitveni gostinski dejavnosti (I 55) pa za kar 64 %. Učinkovito izvedene strukturne spremembe bi vplivale na stabilno rast do leta 2028 in doseganje zastavljenih ciljev na področju razvoja turizma.</p> <p>Strategija slovenskega turizma 2022–2028 poleg vrednot narave krepi pomen kulture, avtentičnosti, zdravja in kakovosti bivanja. Slovenija je zelena destinacija, ki nudi raznolika in lahko dostopna kulturna doživetja z močnim lokalnim avtentičnim karakterjem. Turizem in kultura se torej dopolnjujeta. Med ključne izzive sodijo pomanjkanje kulturnih elementov v turistični ponudbi in podobi Slovenije kot zelene butične destinacije ter porušeno ravnotežje med turizmom, okoljem in prebivalci. Urejanje naravne in kulturne dediščine in njeno vključevanje v turistično ponudbo je strateškega pomena za razvitost posameznih destinacij in turistični ambient Slovenije ter vpliva na dvig kakovosti bivanja lokalnega prebivalstva.</p> <p>Kulturna dediščina je skupno dobro in vrednota življenjskega okolja, zato je pomembna sestavina javnega prostora mest in drugih okolij in je lahko katalizator pozitivnih sprememb, saj ima moč povezati ljudi s kraji, spodbujati občutek pripadnosti in spodbujati socialno vključenost. Spoštovanje kulturne dediščine gre z roko v roki s spoštovanjem različnosti ljudi. Je tudi pomembna sestavina javnega prostora. Z njenim oživljanjem povečujemo vrednost skupnih prostorov, namenjenih vsem državljanom in obiskovalcem. Pomembna je za ustvarjanje in razvoj družbenega potenciala in ima kot sestavni del kulturnega in ustvarjalnega sektorja pomemben gospodarski učinek. Kulturna dediščina je torej ena največjih prednosti Evrope in je sestavni del življenja njenih</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>državljanov. Ključni izziv za Slovenijo še vedno predstavlja povezovanje kulturne dediščine in gospodarstva (turizma) ter izkoriščanje razvojnih potencialov, ki jih kulturna dediščina nudi. Naložbe v obnovo objektov kulturne dediščine dokazano vplivajo na prihodek slovenskega gospodarstva z multiplikatorjem v višini 2,945. Vpliv na dodano vrednost je 1,236. Država lahko pri vzdrževanju nepremične kulturne dediščine v višini 32 milijonov EUR spodbudi gospodarsko dejavnost z neposrednim in zlasti močnim posrednim vplivom na 137 milijonov EUR ustvarjenega prihodka, 61 milijonov EUR dodane vrednosti ter 1800 angažiranimi zaposlenimi. Neto javnofinančni učinek je pozitiven za 6 milijonov EUR. ,</p> <p>Aktiviranje potenciala kulturne dediščine za trajnostni razvoj in hkrati za razvojni preboj in odpornost turizma je v naslednjih letih pomemben izziv za Slovenijo.</p> <p>Na podlagi analize potreb smo kot najbolj materialno prikrajšanje skupine opredelili gospodinjstva brez delovno aktivnih članov z vzdrževanimi otroki, gospodinjstva z delno delovno aktivnimi odraslimi člani z vzdrževanimi otroki, delovno neintenzivna gospodinjstva brez vzdrževanih otrok, brezposelni, upokojene ženske (še posebej starejše od 75 let), enočlanska gospodinjstva (še posebej enočlanska gospodinjstva oseb, starih 65 let in več). Ključni cilj Programa je tako zagotavljati kontinuirano pomoč opredeljenim ciljnim skupinam v obliki hrane ter jih vključevati v različne spremljevalne ukrepe, ki bodo spodbujali njihovo socialno vključevanje.</p>
5. Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja vseh vrst območij ter lokalnih pobud	Program EKP 2021-2027	ESPR ESRR	<p>Za boljše izkoriščanje razvojnih potencialov na regionalni in lokalni ravni je ključno ustrezno spodbujanje uravnoveženega gospodarskega, družbenega in prostorskega razvoja. Skladen regionalni, lokalni in urbani razvoj je eden izmed pomembnih dejavnikov za ohranjanje ključnih makroekonomskih ravnovesij. Ključni izziv, s katerim se spopada Slovenija in</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>ga naslavljajo SRS 2030, Priporočila Sveta EU 2019 in 2020 ter Strateška izhodišča razvoja KRZS in KRVZ , je:</p> <p>Zmanjševanje razvojnih razlik</p> <p>Glede razvojnega dohitevanja evropskih regij je v letu 2008 Slovenija že dosegla 90 % povprečje razvitosti EU, nato pa je finančna in gospodarska kriza zaostanek države ponovno povečala. Z okrepljeno gospodarsko rastjo po letu 2016 se je začel zaostanek za EU zmanjševati, kar pa je prekinila kriza zaradi pandemije novega virusa covid-19 .</p> <p>Slovenija ima na ravni NUTS-2 dve različno razviti regiji. Izziv KRVZ kot manj razvite regije, je zmanjšanje razvojnega zaostanka tako na ravni EU, kot v primerjavi s slovenskim povprečjem ter bolj razvito regijo KRZS. V KRZS so kljub splošni večji razvitosti regije kot celote prisotne velike razlike v stopnji razvitosti med razvojnimi NUTS-3 regijami in tudi znotraj njih. Po daljšem obdobju stabilnosti je epidemija covid-19 v letu 2020 vplivala na povečanje regionalnih razlik predvsem med regijami KRZS. Najbolj pereče so naraščajoče razlike v demografiji (nadpovprečno hitro staranje prebivalstva in depopulacija na eni strani ter nasprotno visok skupni prirast prebivalstva in pomanjkanje družbene infrastrukture, ki temu trendu ne sledi). Več pozornosti je tako treba nameniti povečanju raznovrstnosti in dostopnosti storitev splošnega družbenega pomena (zdravstvo, socialno varstvo, kultura) ter zagotavljanje ustrezne družbene infrastrukture, ki je pomembna za obmejno sodelovanje, medkulturni dialog in večjo kakovost življenja.</p> <p>Med NUTS-3 regijami je leta 2019 presegala povprečje EU samo osrednjeslovenska regija. Glede na precejšnje zaostajanje večine, zlasti manj razvitih regij, se zdi razvojno dohitevanje evropskega povprečja izjemno zahteven dolgoročni cilj regij.</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>Vzporedno z regionalnimi razlikami je treba hkrati upoštevati še posebnosti glede na obliko poselitve. Mestna in podeželska območja se soočajo z različnimi izzivi v razvoju, ki vplivajo na kakovost življenja .</p> <p>Slovenska mesta so zaposlitvena, izobraževalna, upravna, kulturna in storitvena središča ter imajo ključno vlogo v uravnoteženem razvoju države. V njih živi 55 % prebivalcev Slovenije in dela več kot 90 % vseh zaposlenih. Urbana območja v Sloveniji se, kot drugod po svetu, soočajo z visoko stopnjo suburbanizacije. Nekontrolirano širjenje mest in mestnih naselij med drugim predstavlja velik pritisk na še nepozidane površine, ki bi morale biti primarno namenjene ohranjanju narave in zagotavljanju oskrbe s hrano. Hkrati se v notranjih območjih mest nahajajo proste, slabo izkoriščene, v nekaterih primerih celo okoljsko degradirane površine, katerih prenova ali revitalizacija lahko prispeva k zmanjševanju potrebe po širjenju mest in mestnih naselij. Skladno z Zakonom o urejanju prostora (ZUREP-3), izhodišči, ki jih določa EU za doseganje ničelne neto rasti površin pozidanih zemljišč, ter ugotovitvami vsaj dveh partnerstev Urbane Agende EU – o kulturi in kulturni dediščini, ter o trajnostni rabi prostora in na naravi temelječih rešitvah, bomo v okviru te prioritete nadaljevali s spodbujanjem ukrepov za prenavo in oživitev praznih ter nezadostno izkoriščenih stavb in/ali zemljišč za bolj zelena, socialno vključujoča in produktivna slovenska mesta.</p> <p>Regionalni razvojni programi identificirajo različne razvojne potrebe in izzive, ki so podrobneje opredeljeni v trajnostnih urbanih strategijah, ter strategijah lokalnega razvoja, na katerih bo slonela priprava in izvajanje operacij. Aktivno vključevanje in soodločanje partnerjev na nižjih ravneh zaradi boljšega poznavanja lokalnih potencialov in izzivov predstavlja ključen prispevek k uravnoteženemu razvoju, višji dodani vrednosti in dvigu odpornosti posameznih območij v</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			obeh kohezijskih regijah.
<p>8. Omogočanje regijam in ljudem, da obravnavajo socialne, zaposlitvene, gospodarske in okoljske učinke, ki jih ima prehod na energetske in podnebne cilje Unije do leta 2030 in na podnebno nevtralnno gospodarstvo Unije do leta 2050 na podlagi Pariškega sporazuma</p>	<p>Program EKP 2021-2027</p>	<p>SPP</p>	<p>V skladu s Pariškim sporazumom, ki skoraj 200 držav zavezuje k omejevanju podnebnih sprememb, je Evropska komisija leta 2018 določila dolgoročni cilj podnebno nevtralne Evrope do leta 2050. S sprejemom Uredbe o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti (sprejeta 9. julija 2021), je ta zaveza za države članice postala pravno zavezujoča. Prehod na podnebno nevtralnno gospodarstvo predstavlja izziv za vse države članice, še posebej pa za tiste, ki so močno odvisne od fosilnih goriv in/ali industrije z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov. Evropska komisija je v Prilogi D k Poročilu o državi – Slovenija z dne 26. 2. 2020 opredelila dve premogovni regiji, Savinjsko-Šaleško in Zasavsko.</p> <p>Premogovni regiji: Savinjsko-Šaleška in Zasavska</p> <p>Pomemben del prehoda tudi v Sloveniji predstavlja postopna ukinitve rabe premoga. NEPN predvideva zmanjšanje porabe premoga do leta 2030 vsaj za 30 %, kar pogojuje predvsem zaprtje bloka 5 Termoelektrarne Šoštanj, ki je zaradi postopnega opuščanja rabe premoga v preteklosti danes še edina delujoča termoelektrarna na premog. 6. blok Termoelektrarne Šoštanj, ki je z obratovanjem pričel šele v letu 2016, energijo proizvaja iz lignita, izkopanega v zadnjem delujočem slovenskem premogovniku – Premogovniku Velenje. V njem je zaposlenih 1200 delavcev, znotraj Skupine Premogovnik Velenje pa približno 2000, medtem ko je bilo pred začetkom zapiranja rudnikov (pred 1990) v slovenskem rudarstvu zaposlenih okoli 12500 delavcev. Predhodna zapiranja rudnikov niso sledila načelom pravičnega prehoda za vse, saj je bil poudarek predvsem na sanaciji površin in skrbi za neposredno zaposlene delavce. Pravičen prehod pa naj bi naslavljal tudi dolgoročno prestrukturiranje regije, tako</p>

Izbrani cilj	Program	Sklad	Utemeljitev izbire cilja politike ali specifičnega cilja SPP
			<p>iz gospodarskih kot iz socialnih in okoljskih vidikov, ob upoštevanju zagotavljanja stabilnega (novega) vira energije. V primeru Zasavske regije, kjer so se zaprli rudnike Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, ta načela niso bila dosledno upoštevana.</p> <p>Ob upoštevanju načel pravičnega prehoda je bila pripravljena Nacionalna strategija za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij, ki je bila na Vladi RS sprejeta 13. 1. 2022 in za izstop iz premoga določa leto 2033. Skupaj s celovito presojo vplivov na okolje predstavljata podlago za območna načrta pravičnega prehoda za obe premogovni regiji, Savinjsko-Šaleško in Zasavsko, natančneje za najbolj prizadeti funkcionalni območji znotraj teh dveh regij.</p>

2. Izbire politike, usklajevanje in komplementarnost

Sklic: člen 11(1)(b)(i), (ii) in (iii) uredbe o skupnih določbah

Povzetek izbir politike in glavnih rezultatov, ki se pričakujejo za vsakega od skladov, ki jih zajema sporazum o partnerstvu – člen 11(1)(b)(i) uredbe o skupnih določbah

Programi kohezijske politike bodo, kjer bo to relevantno, podpirali naložbe, ki uspešno povezujejo načela trajnosti, estetike in vključenosti v skladu s pobudo Novi evropski Bauhaus z namenom, da se najdejo dostopne, vključujoče, trajnostne in privlačne rešitve za podnebne izzive.

Cilj politike 1: Konkurenčnejša in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT

Z namenom **razvoja in izboljšanja raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter uvajanja naprednih tehnologij** bomo s sredstvi ESRR krepili investicije v raziskovalno infrastrukturo, predvsem javno, ter raziskovalne kapacitete, še posebej v povezavi z nacionalnimi strateškimi razvojnimi prioritetami, kar je ključno za znanstveno odličnost ter za izvajanje vrhunskih raziskav. Na prednostnih področjih Slovenske trajnostne strategije pametne specializacije (S5) bomo nudili podporo inovacijskim grozdom (SRIP-om) ter raziskovalnim projektom predvsem na ravni TRL 3-9 kot tudi posameznim instrumentom na nižjih TRL, npr. financiranje preizkusa koncepta kot lijaka za nadaljevanje financiranja izbranih projektov (primer CzK). Nadgradili bomo pisarne za prenos znanja (KTO) ter zagotovili dolgoročno stabilnost pospeševanja prelivanja raziskovalnih rezultatov v družbo. Vzpostavljeno bo tesnejše sodelovanje med KTO, Slovenskimi poslovnimi točkami (SPOT) in ukrepi Slovenskega podjetniškega sklada. Investicije bomo prednostno usmerjali v krepitev raziskovalne infrastrukture. Vlaganja v raziskovalno infrastrukturo (objekte in opremo) so nujna za nadgradnjo znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega ekosistema, ki bo zagotavljal ustrezen prenos znanja med akademsko sfero (univerzami in inštituti) in gospodarstvom ter na družbo kot celoto. Z vrhunsko raziskovalno infrastrukturo bo omogočeno povezovanje z gospodarstvom, ustvarjanje novih inovativnih proizvodov in tehnologij, s čimer se bo zagotovila večja konkurenčnost gospodarstva in vpetost v mednarodne mreže raziskovalnega in inovacijskega okolja. S tem se bodo zagotavljala nova delovna mesta z visoko dodano vrednostjo na zaposlenega in intenzivnejša inovacijsko aktivnost. Ukrepi bodo komplementarni z ukrepi CP4, kjer se naslavlja izobraževalna infrastruktura. Spodbujali bomo tudi zaposlovanje mladih raziskovalcev v javnih raziskovalnih organizacijah in v gospodarstvu. Horizontalno bomo povezovali ukrepe na področju raziskav in inovacij ter njihovo povezovanje zagotovili s komplementarnimi instrumenti financiranja EU (npr. Obzorje Evropa) in dejavnosti za razvoj Evropskega raziskovalnega prostora, tudi preko transnacionalnih ukrepov. Na vseh prednostnih področjih S5 bo posebna pozornost namenjena predvsem uveljavljanju načel inovativnosti, nizkoogljičnega, krožnega gospodarstva ter pospeševanju digitalizacije, uvajanju omogočitvenih tehnologij (KETs), ustreznih znanj in spretnosti ter podpori naložbam, ki uspešno povezujejo načela trajnosti, estetike in vključenosti v skladu s pobudo Novi evropski Bauhaus. Glede na trajnostno naravnost nadgrajene S5 z osrednjim postavljenim ciljem zelenega prehoda, ki se ga zasleduje na vseh prioritetenih področjih skozi celoten sveženj ukrepov, bo na horizontalni ravni zagotovljeno tudi povezovanje z ukrepi CP2.

V okviru relevantnih specifičnih ciljev/ukrepov je predvidena uporaba finančnih instrumentov, v kolikor bodo izsledki analize Predhodnih ocen potreb trga in vrzeli financiranja na trgu za izvajanje finančnih instrumentov v programskem obdobju 2021–2027 pokazali na potrebo uporabe FI.

Za krepitev **trajnostne rasti in konkurenčnosti MSP ter ustvarjanje delovnih mest** bomo s sredstvi ESRR nadgradili in izvajali storitve podpornega podjetniškega in inovacijskega okolja, tudi na regionalni ravni, za konkurenčno podjetništvo, tudi v smeri učinkovitejše podpore pri mednarodnem poslovanju z uporabo celovitih storitev za podjetja (npr. SPOT Global, točke SPOT, subjekti inovativnega okolja), razvijali in izvajali bomo storitve za posebne ciljne skupine (npr. mladi, ženske, starejši, kulturno kreativni sektor). Spodbujali bomo internacionalizacijo (s krepitevijo blagovnih znamk, izvoznih načrtov, študij izvedljivosti, udeležbe na mednarodnih sejmih, itd.) in čezregijsko sodelovanje, podpirali bomo mlada podjetja in nove podjetniške podjeme (start-up podjetja) za začetno delovanje ter spodbujali rast in razvoj podjetij (spodbude za krepitev konkurenčnosti in kompetenc MSP in spodbude za inovacije, tudi družbene). Ukrepe bomo usmerili v uvedbo inovativnih pristopov v različnih segmentih poslovanja podjetij, kar narekujejo trendi globalnega okolja in zajemajo npr. razvoj novih in izboljšanih proizvodov in storitev, tudi na področju srebrne ekonomije in na področju uporabe naravnih obnovljivih materialov, ki omogočajo hitrejši zeleni prehod. Podpirali bomo prehod novih podjetniških podjetij in novonastalih podjetij v fazo hitrejše rasti s podporo hitrorastočim podjetjem (financiranje scale-up podjetij, predvsem lastniško). Spodbujali bomo razvojna partnerstva za krepitev sodelovanja v globalnih verigah vrednosti ter podpirali pilotne in demonstracijske projekte.

S sredstvi ESRR bomo naslovili vse ključne ciljne skupine pri spodbujanju **znanj in spretnosti za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo**, medtem ko bodo ostali tipi ukrepov oz. ciljne skupine naslovljene z ukrepi CP4 oz. ESS+ (enako tudi t.i. ukrepi horizontalne-prečne oz. sistemske narave). Osrednji sklopi ukrepov bodo namenjeni krepitevi znanj in spretnosti za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in v podporo inovativnosti za podjetja in ostale deležnike v gospodarstvu; predvsem z nadgradnjo ukrepov za razvoj kadrov na prednostnih področjih S5 in horizontalnih tematikah v smeri večje odprtosti in prilagodljivosti. Podprli bomo pripravo in izvajanja fleksibilnih študijskih programov za izpopolnjevanje diplomantov na področjih S5 z namenom hitrejše odprave vrzeli med pridobljenimi znanji diplomanta in pričakovani delodajalca ter dolgoročnejših učinkov s posodabljanjem rednih študijskih programov. Krepili bomo znanja in spretnosti tudi za vse sistemske izvajalce pametne specializacije, tako na deležniški (SRIP, socialni partnerji, ipd.) kot na institucionalni (ministrstva, službe, agencije ipd.) ravni. Razvijali bomo tudi veščine in kompetence za družbeno inovativnost in sistemsko inoviranje tudi z vzpostavitvijo stičišča za reševanje družbenih izzivov, ki se bo pilotno osredotočalo na področje prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo, vključno s sektorji modrega gospodarstva. Pri izvedbi ukrepov spodbujanja razvoja znanj in spretnosti je ključnega pomena novo sistemsko orodje - Platforma za napovedovanje kompetenc, ki se podobno kot ostali ukrepi bolj sistemskega značaja relevantni za S5 (sistem izobraževanja, karierni centri in vseživljenjska karierna orientacija, štipendijska politika ipd.), razvija v okviru CP4.

Ob upoštevanju ugotovljenih razvojnih vrzeli bomo z ukrepi spodbujali podporno in poslovno okolje za digitalno preobrazbo družbe, javnega sektorja in podjetij: z ukrepi bomo podprli celovito in varno **digitalno preobrazbo MSP**, tako z nadgradnjo podpornega in poslovnega okolja (krepitev delovanja obstoječih in novih mehanizmov in institucij za digitalno preobrazbo) kot tudi s ciljnim instrumenti za MSP (npr. digitalni vavčerji, spodbude za digitalno transformacijo, e-poslovanje) zaradi slabe integracije digitalnih tehnologij v poslovne procese MSP. Ukrepi bodo naslovili tudi spodbujanje razvoja in uporabe umetne inteligence in drugih naprednih digitalnih tehnologij v gospodarstvu in družbi. Podprte bodo tudi naložbe v skupno standardizirano arhitekturo in digitalno infrastrukturo za uvedbo novih tehnologij (internet stvari, velepodatki, umetna inteligenca/strojno učenje, veriženje podatkovnih blokov in kibernetna varnost), ki bodo uporabnikom omogočile večji dostop do digitalnih storitev.

S sredstvi ESRR bomo podprli digitalizacijo storitev in procesov javne uprave za podjetja in državljane oz. družbo kot celoto. Upoštevali bomo sodobna načela njihovega soustvarjanja z uporabnikom, izkoriščali podatke in napredne digitalne tehnologije ter zagotavljali gradnike za razvoj pametnih digitalnih storitev. Ukrepi bodo naslavljali pametna mesta, skupnosti in vasi (spremljali bomo lokalne skupnosti v Sloveniji, merili participacijo lokalnih skupnosti - občin pri deljenju ali uporabi podatkov na skupni podatkovni infrastrukturi).

Naslovili bomo digitalizacijo slovenskega jezika (tudi z zagotovitvijo sodobnih digitalnih virov in jezikovnih tehnologij s pomočjo umetne inteligence), vključno s prilagoditvami za ranljive skupine ter z vzpostavljenimi javno dostopnimi korpusi slovenskega jezika potrebnimi za algoritmične obdelave gospodarstvu, javnemu sektorju in akademski sferi, digitalne inovacije na področju dostopnosti kulture[1], vključevanje digitalnih vsebin v izobraževalni sistem oz. e-izobraževanje, pomoč pri prenosu inovacij in razvitih tehnologij v gospodarstvo in javno upravo, e-prostor (razvoj t.i. geoprostorskega digitalnega dvojčka, e-pravosodje, itd.). Dodatno bomo z ukrepi naslovili dvig digitalne vključenosti in digitalnih kompetenc v družbi in gospodarstvu.

S sredstvi ESRR bomo **izboljšali digitalno povezljivost** in podprli gradnjo odprte visokozmogljive širokopasovne infrastrukture do podjetij, gospodinjstev in javnih institucij na območjih, kjer taka omrežja danes še ne obstajajo (zmogljivost bo omogočala prenosne hitrosti vsaj 100 Mb/s do končnega uporabnika, v prihodnosti nadgradljiva na 1 Gb/s) in za njihovo gradnjo ni interesa operaterjev/investitorjev. Za vzgojno-izobraževalne zavode pa bodo podprte navedene naložbe tudi izven navedenih območij da se zagotovi dolgoročnost, ekonomska vzdržnost in ustrezno tehnično upravljanje te infrastrukture, kar je nujno za nemoten izobraževalni proces. S sredstvi ESRR bo podprta gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture v KRVS in KRZS.

KRVS po indeksu inovativnosti zaostaja za KRZS, pri čemer tudi rezultati KRZS v zadnjem obdobju padajo, zato bomo vlagali tako v raziskave, razvoj in inovacije kot tudi krepitev MSP v obeh regijah. Glede na umeščenost izobraževalnih institucij prednostno v KRZS bodo sredstva za krepitev znanj in spretnosti namenjena v večji meri KRZS, vendar pa bo učinek ukrepov zagotovljen enakomerno v obeh regijah. Na področju digitalne povezljivosti bomo izhajali iz dejanskih potreb, ki bodo opredeljene v Načrtu razvoja gigabitne infrastrukture do leta 2030 in bodo v celoti skladne z digitalnimi cilji EU, Načrtuje se, da bomo zagotovili (i) gigabitno povezljivost za vse glavne spodbujevalce socialno-ekonomskega razvoja, kot so šole in prometna vozlišča ter glavne izvajalce javnih storitev in za digitalno intenzivna podjetja do leta 2025, (ii) neprekinjeno pokritost z omrežji 5G za vsa mestna območja in za vse glavne prizemne prometne poti do leta 2025, (iii) internetno povezljivost s hitrostjo vsaj 100 Mb/s k uporabniku, ki se lahko nadgradi v gigabitno hitrost, in sicer za vsa gospodinjstva na podeželju in v mestih do leta 2025, (iv) gigabitno povezljivost za vsa gospodinjstva na podeželju in v mestih do leta 2028 in (v) pokritost z omrežji 5G za vsa naseljena območja do leta 2028.

[1] Pri digitalizaciji kulturne dediščine, ki je pomembna tako z vidika trajnostnega razvoja gospodarstva kot celotne družbe, bomo upoštevali Priporočilo Komisije (EU) 2021/1970 z dne 10. novembra 2021 o skupnem evropskem podatkovnem prostoru za kulturno dediščino.

Cilj politike 2: Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki je odporna in prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom s spodbujanjem čistega in pravičnega energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blaženja in podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti

Evropski zeleni dogovor je postavil ambiciozne cilje za preobrazbo gospodarstva EU v smeri trajnostne prihodnosti in postavil okvir za oblikovanje poti za dosego podnebno nevtralnega, krožnega gospodarstva najkasneje do leta 2050. V tem kontekstu se Slovenija zavezuje, da bo s sredstvi v okviru Partnerskega sporazuma iskala največji učinek pri: dobavi čiste, dostopne in varne energije; pospeševanju prehoda k trajnostni in pametni mobilnosti; mobilizaciji industrije za čisto in krožno gospodarstvo; pobudi za prenovu – z gradnjo in prenovu na energetske in snovno učinkovit način; ambicijah za doseganje ničelnega onesnaževanja za okolje brez toksičnih snovi; ohranjanju in obnovi ekosistemov in biotske raznovrstnosti ter blažitvi podnebnih sprememb; oblikovanju regij in mest, ki so odporna na vplive podnebnih sprememb in pri drugih področjih, v skladu s specifičnimi pobudami v okviru Evropskega zelenega dogovora. Dodatno bo Slovenija uporabila sredstva skladov za mobiliziranje in krepitev raziskav na področju trajnosti. Prav tako se Slovenija zavezuje, da bo pri naložbah v okviru vseh ciljev politik upoštevala načelo »Da se ne škoduje bistveno«. Upoštevajoč dejstvo, da Evropski zeleni dogovor izpostavlja tudi to, da je doseganje ciljev mogoče le, če nikogar ne puščamo zadaj in na pravičen in vključujoč način, bo Slovenija podpirala tiste najbolj ranljive in najbolj izpostavljene družbenim in gospodarskim posledicam prehoda, na primer s preusposabljanjem in dousposabljanjem.

Za podporo vlaganjem na tem področju, vključno s sektorji modrega gospodarstva, bomo poleg nacionalnih namenili tudi sredstva ESRR, KS, in ESPRA. ESPRA bo prispevala k zelenemu prehodu in zagotavljanju odpornosti sektorjev morskega gospodarskega ribolova, akvakulture in predelave. V okviru izvajanja skupne ribiške politike ter naložb v akvakulturi in predelavi pa bo ESPRA prav tako prispevala k digitalnemu prehodu.

V okviru relevantnih specifičnih ciljev/ukrepov je predvidena uporaba finančnih instrumentov, v kolikor bodo izsledki analize Predhodnih ocen potreb trga in vrzeli financiranja na trgu za izvajanje finančnih instrumentov v programskem obdobju 2021–2027 pokazali na potrebo uporabe FI.

Na področju **zmanjševanja emisij toplogrednih plinov** bomo s sredstvi ESRR in KS v skladu z usmeritvami NEPN in S5 prednostno vlagali v energetske prenovne stavbe. Prednostna področja vlaganj so določena v Dolgoročni strategiji energetske prenove stavb do leta 2050. V gospodarstvu bo podpora namenjena horizontalnim ukrepom za povečanje učinkovite rabe energije in rabe OVE v MSP. Na področju OVE bomo po posameznih tehnologijah, ki so opredeljene v NEPN, podprli sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja ter s tem dosegli sinergije med podnebno politiko in politiko varstva zraka. Geotermalna energija se uvršča med še ne dovolj izkoriščene potenciale OVE, zato bo Slovenija povečala vlaganja v njeno izkoriščanje.

S sredstvi ESPRA bodo podprte naložbe v bolj zeleno in energetske bolj učinkovito floto, v bolj selektivna ribolovna orodja in v povečanje okoljske učinkovitosti sektorjev ribištva, akvakulture ter predelave (npr. z izgradnjo zaprtih reciklacijskih sistemov v akvakulturi (RAS) v povezavi z naložbami v energetske učinkovitost, s posodobitvijo opreme za prezračevanje vode z uporabo sodobnih tehnologij, npr. algnih tehnologij za čiščenje vode). Gojenje alg in školjk prispevata k zmanjševanju CO₂, zato bo ESPRA spodbujala naložbe tudi v teh sektorjih (vzreja nizkotrofičnih vodnih organizmov).

Prehod v nizkoogljično **krožno gospodarstvo** bomo naslavljali s podporo tako horizontalnih ukrepov, kot tudi ukrepov za vzpostavitev in krepitev ustreznega podpornega in inovativnega okolja ter oblikovanje ustreznih instrumentov za podporo pri transformaciji gospodarskega sektorja (MSP, zagona podjetja, verige vrednosti) v smeri podnebne nevtralnosti in učinkovite rabe virov. Pri tem bo imel pomembno vlogo tudi kreativni in kulturni sektor, kar prepozna tudi EK.[1] Skladno s prenovljenim Programom ravnanja z odpadki in programom preprečevanja odpadkov Republike Slovenije (2022) bomo

podprli ukrepe spodbujanja investicij za ureditev ravnanja z blati komunalnih in skupnih čistilnih naprav, ki bodo pozitivno vplivali na prehod v krožno gospodarstvo. Medsebojno povezovanje ukrepov bomo zagotavljali tudi v kontekstu izvajanja Celovitega strateškega projekta razogljičenja Slovenije preko prehoda v krožno gospodarstvo. V skladu z usmeritvami NEPN in S5 bomo pri izvajanju ukrepov na področju raziskav in razvoja zagotovili povezovanje z ukrepi CP1. S sredstvi ESRR bomo podpirali tudi dvig usposobljenosti deležnikov v gospodarstvu in v podpornem okolju, s sredstvi ESS+ pa ukrepe na področju trga dela, izobraževanja in usposabljanja. V okviru krožnega gospodarstva bodo iz ESPRA podprta podjetja v morskem gospodarskem ribolovu za nakup ribolovnega orodja, ki ga je po zaključku življenjske dobe mogoče reciklirati (Polyamid 6). Sredstva ESPRA bodo namenjena tudi inovacijam v sektorju akvakulture in predelave, za izgradnjo zaprtih RAS sistemov, uporabo alternativnih virov energije in sekundarnih surovin ter dvig učinkovite rabe virov v MSP. Vlaganja bomo dopolnjevali s predvidenimi ukrepi v okviru CP5. Z naložbami v ohranjanje in razvoj majhnih vzrejnih obratov v akvakulturi bomo prispevali h krepitvi lokalnih dobavnih verig in boljši preskrbi s kakovostno hrano, pa tudi k ohranjanju biotske raznovrstnosti in tradicije akvakulture pri nas.[2] Podpirali bomo ukrepe za nadaljnjo senzibilizacijo in dvig osveščenosti potrošnikov glede prednosti, ki jih uživanje lokalnih proizvodov prinaša za okolje in zdravje ljudi. V okviru ESPRA bodo, tudi za prehod v krožno gospodarstvo, temeljno vlogo imeli sektorji trajnostnega modrega gospodarstva v skladu s Smernicami EU za trajnostno modro gospodarstvo.

Na področju **prilagajanja podnebnim spremembam** bo s pomočjo sredstev KS in ESRR bistveni del vlaganj namenjen za ukrepe protipoplavne varnosti, nadgradnjo sistema za opozarjanje in osveščanje na vremensko pogojene izredne razmere ter prilagajanje nanje v spremenjenem podnebjju in dvig pripravljenosti ter odziva na poplave, velike požare v naravnem okolju in žled ter vremenske ujme. Ukrepi, vezani na poplave, se bodo izvajali na identificiranih območjih pomembnega vpliva poplav, in sicer za načrtovanje in izvajanje kombinacije gradbenih in negradbenih protipoplavnih ukrepov, ki bodo že pri samem načrtovanju upoštevali ekosistemske pristope zagotavljanja poplavnne varnosti. Podpirali bomo ukrepe, ki bodo zvišali raven usposobljenosti sil za zaščito, reševanje in pomoč (infrastrukturni, programski in izvedbeni), pripravljenosti, odzivnosti in njihovo opremljenost (nakup specializirane opreme).

Sredstva ESPRA bodo namenjena izboljšanju učinkovitosti rabe naravnih virov v ribištvu, akvakulturi in predelavi. Z naložbami v boljše energetske učinkovitost plovil, v zmanjšanje izpustov, v bolj selektivna ribolovna orodja in orodja s Polyamidom 6 bo ESPRA prispevala k boljšemu morskemu okolju in zmanjšanju prilova. V akvakulturi in predelavi bodo k prilagajanju na podnebne spremembe prispevale naložbe v izboljšanje kakovosti vode in boljše izkoriščenost virov ter inovacije (npr. RAS sistemi, uvajanje novih vrst mehkužcev, gojenje alg, boljše izkoriščanje vode s prežračevanjem, rešitve za zmanjšanje odpadkov iz predelave, razvoj okolju prijazne embalaže). ESPRA bo prav tako prispevala k povečanju okoljske učinkovitosti ribištva (selektivnost, začasna ukinitvev ribolovnih dejavnosti, izvajanje skupne ribiške politike ter priporočil GFCM za doseganje MSY), ribogojstva in predelovalnih sektorjev za obvladovanje tveganj in odzivanje na neželene dogodke.

Sredstva KS in ESRR bomo vlagali v izgradnjo **okoljske infrastrukture**, predvsem za doseganje skladnosti z zahtevami evropske zakonodaje na prednostnih področjih, ki izhajajo iz veljavnega Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Podprta bodo le vlaganja v opremljanje aglomeracij s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 2.000 PE., Za področje oskrbe s pitno vodo bo podlaga za opredelitev prednostnih vlaganj določena v Operativnem programu za oskrbo s pitno vodo. Sredstva bodo namenjena le sistemom za oskrbo več kot 10.000 prebivalcev.

Za **ohranjanja biotske raznovrstnosti** bomo sredstva ESRR prednostno usmerili v območja Natura 2000, ki bodo določena v Programu upravljanja za območja Natura 2000 za obdobje 2022–2028. Podprli bomo aktivnosti za izboljšanje stanja ohranjenosti habitatov vrst in habitatnih tipov Natura 2000 območij, ki niso v ugodnem stanju ohranjenosti, zagotovili kakovostne interpretacije na delih narave, ki so urejeni za obiskovanje in izboljšali stanje naravnih vrednosti. Izvedba teh ukrepov bo pomembno prispevala tudi k doseganju več ciljev Strategije EU za biotsko raznovrstnost do 2030 k izvajanju Habitatne direktive 92/43/EEC in Direktive o pticah 2009/147/ES ter k pravno zavezujočim ciljem EU za obnovo narave za obnovitev degradiranih ekosistemov. Vlagali bomo tudi v **zeleno infrastrukturo v urbanem okolju**, kjer bomo naslovili tako izboljšanje kakovosti in uporabnosti obstoječe zelene infrastrukture kot tudi vzpostavitev nove zelene infrastrukture, in izboljšali **sistem seznanjanja in opozarjanja državljanov o onesnaženosti zunanjega zraka**, kjer bomo nadgradili obstoječo državno merilno mrežo na območja, ki z merilnimi mesti še niso pokrita, ter tako omogočili ustrezno načrtovanje politik ter prebivalcem omogočili dostop do podatkov.

Komplementarno tem naložbam bodo sredstva ESPRA namenjena doseganju MSY kot ključnega cilja skupne ribiške politike ter priporočil GFCM za ohranjanje morskih bioloških virov in morskega okolja, posodabljanju ribiškega sektorja z bolj selektivnim ribolovnim orodjem, začasnimi ukinitvi ribolovnih dejavnosti ter izvajanju drugih obveznosti na področju skupne ribiške politike. Za Slovenijo je doseganje dobrega okoljskega stanja morja in celinskih voda ključnega pomena. Pomemben del ESPRA je ohranjanje morske biotske raznovrstnosti skladno s Strategijo za biotsko raznovrstnost 2030, še zlasti z izboljšanjem upravljanja zavarovanih območij in prispevkov k ustvarjanju novih zavarovanih območij skladno z Akcijskim načrtom Strategije za biotsko raznovrstnost 2030. Vlagali bomo tudi v digitalizacijo nadzora in naložbe za izboljšanje sledljivosti in izvrševanja v ribištvi ter v ukrepe za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in zakonsko neurejenemu ribolovu (IUU). ESPRA bo poleg zbiranja podatkov v okviru skupne ribiške politike (ulov gospodarskih vrst in drugi podatki) prispevala tudi k dvigu znanstvenega znanja o morskih virih in okolju za izpopolnitev manjkajočih podatkov[3] za omogočanje učinkovitih upravljavskih odločitev, zlasti k izboljšanju podatkov v okviru deskriptorjev D1, D2, D6 in D10 Direktive 2008/56/ES, kar bo bolj zagotovilo doseganje dobrega okoljskega stanja morja; z aktivnostmi, povezanimi z 11. členom Direktive 2000/60/ES, pa bo ESPRA prispevala k boljšemu okoljskemu stanju celinskih voda, njihovi prehodnosti in izboljšanju njihove biotske raznovrstnosti. ESPRA bo prispevala tudi k izvajanju ciljev Akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje (naložbe v bolj zeleno in energetske bolj učinkovito floto, pobiranje morskih odpadkov in odpadlega ribolovnega orodja z reciklažo zbranega ribolovnega orodja, ki vsebuje Polyamid 6). Na področju akvakulture bo ESPRA prispevala k izpolnjevanju ciljev Strategije od vil do vilic, okoljskim storitvam akvakulture, uporabi proizvodnih metod z majhnim vplivom na okolje, preusmeritvi na ekološko ribogojstvo, inovativni uporabi nizkotrofičnih vrst (npr. alg), ohranjanju akvakulture na območjih NATURA 2000, skladne z varstvenimi cilji. Na področju akvakulture bo ESPRA podpirala trajnostno akvakulturo z izvajanjem Strateških smernic za razvoj akvakulture 2021–2030, ki spodbujajo bolj konkurenčno in trajnostno EU akvakulturo; za izpolnjevanje njenih ciljev pa bo ESPRA prispevala tudi k promociji trajnostne akvakulture (tudi EU akvakulture). Poleg naložb in inovacij v akvakulturi bodo te možne tudi v sektorju predelave. S pomočjo mreženja, izmenjave znanj in dobrih praks v akvakulturi bomo prispevali k osveščanju o prednostih organiziranosti, tudi v okviru Uredbe EU 1379/2013. Komplementarno naštetim aktivnostim bodo tudi aktivnosti za podporo pomorskemu prostorskemu načrtovanju (v tem okviru tudi raziskave podvodne kulturne dediščine), pomorskemu nadzoru (CISE in prispevek k EUMSS).

Na področju **trajnostne urbane mobilnosti** bomo sredstva ESRR v skladu s cilji, predvidenimi v Urban Mobility Framework in na podlagi prenovljenih celostnih prometnih strategij mestnih občin, namenili za izboljšanje javnega potniškega prometa, infrastrukture za aktivno mobilnost s poudarkom na krepitvi multimodalnih potovanj (prvi in zadnji kilometer) in souporabi vozil ter vzpostavitvi zaključene mreže infrastrukture za kolesarje in pešce. Podpora bo namenjena uvajanju inovativnih tehnoloških rešitev, pa tudi prehodu na čista oz. nizkogljična goriva v prometu in javnem potniškem prometu – e mobilnost.

Podprte operacije bodo spodbujale spremembe potovalnih navad ali vsaj izbiro električnih vozil ter tako prispevale k čistejšemu zraku v mestih. Spremembe izbora prometnih načinov na koridorjih v mestih z izboljšano infrastrukturo je mogoče spremljati s kazalniki v okviru celostnih prometnih strategij, ki so skladni s prenovljenimi nacionalnimi smernicami in, kjer je relevantno, s kazalniki, ki so predvideni kot Sustainable Urban Mobility Indicators (SUMI). Vpliv na kakovost zraka pa je posreden. Zaradi potreb po izboljšanju povezanosti posameznih regij in spodbujanju skladnega regionalnega razvoja je v programu načrtovana tudi izgradnja novih cestnih odsekov t. i. razvojnih osi, ki bodo izboljšale dostopnost do TEN-T omrežja ter regionalnih središč v RS.

S sredstvi ESRR bomo podprli ukrepe za **dvig produktivnosti rabe prostora in funkcionalno degradiranih območij**, pri čemer bo smiselno ta vlaganja povezati s tistimi na področju OVE. Posebna pozornost bo namenjena tudi razvrednotenim območjem v mestih, kjer bomo kombinirali vlaganja tako na področje infrastrukture kot tudi na področje podpornih ukrepov, ki bodo skupaj prispevali k gospodarski in socialni oživitvi mestnih območij.

V okviru posameznih področjih so odstopanja glede potreb med regijama majhna, zato bodo vlaganja prilagojena obsegu sredstev, ki je na voljo za posamezno kohezijsko regijo. Na področju posameznih ukrepov, ki so predvideni za izvajanje v okviru cilja politike 2, je predvidena uporaba teritorialnih pristopov.

[1] Sporočilo EK (2020), Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo, Bruselj

[2] Strategija EU od vil do vilic.

[3] Okvirna direktiva za morsko strategijo.

Cilj politike 3: Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti

V podporo **razvoju vseevropskega prometnega omrežja** bomo s sredstvi KS in ESRR na podlagi nacionalnega prometnega modela in Strategije razvoja prometa v Sloveniji do leta 2030 podprli investicije v posodobitev železniške infrastrukture. Načrtovani ukrepi trajnostne prometne politike in posodobitve železniške infrastrukture sicer še ne bodo odpravili neskladja med povpraševanjem in ponudbo na prometnem omrežju, zato bodo potrebna tudi vlaganja v slabše prepustne odseke na cestnem omrežju, s čimer se bo zmanjšalo zastoje in z njimi povezane neugodne posledice. Na slovenskem železniškem omrežju se pospešeno izvaja digitalizacija v smislu nadgradnje s sistemi ETCS/ERTMS, digitalizacijo vodenja prometa, avtomatskimi progovnimi bloki ipd., pa tudi opremljanje lokomotiv in motornih garnitur z ETCS napravami. Trenutno je že v teku uvedba daljinskega vodenja prometa na dveh odsekih, ki bo vzpostavljena predvidoma do leta 2027. Vzpostavitev daljinskega vodenja je predvidena tudi na drugih progah javne železniške infrastrukture, kar bo omogočalo daljinsko vodenje na vseh progah javne železniške infrastrukture v Sloveniji.

V podporo **razvoju nacionalne, regionalne in lokalne mobilnosti vseevropskega prometnega omrežja** bomo s sredstvi KS in ESRR poleg investicij na

TEN-T železniškem omrežju naslovili tudi nadgradnjo postaj in odsekov obstoječih regionalnih železniških prog, ki gravitirajo k večjim urbanim območjem. Zaradi precejšnje razgibanosti terena oziroma velikega deleža hribovitega terena, v povezavi z razpršeno poseljenostjo, je po ozemlju Slovenije težje umeščati nove železniške povezave. Zato v veliki večini primerov ustrezna cestna povezava predstavlja edino prometno povezavo posameznega območja z regionalnimi središči. Ozka grla do posameznih industrijskih središč vplivajo tudi na izkoriščanje gospodarskega potenciala posameznih območij ter s tem celotne države. Za izboljšanje povezanosti posameznih regij in s tem spodbujanje skladnega regionalnega razvoja je zelo pomembna izgradnja t. i. razvojnih osi in boljša dostopnost do TEN-T omrežja ter regionalnih središč. Predvidene so tudi novogradnje cestne infrastrukture, pri čemer bo ena izmed glavnih strateških usmeritev tudi premik k trajnostni naravnosti cestnega omrežja. Za boljši izkoristek obstoječe cestne infrastrukture bomo razvijali tudi avtobusni medkrajevni potniški promet in integrirali različne vrste javnega potniškega prometa (avtobusni, železniški in mestni) ter infrastrukturo za polnjenje vozil z elektriko ali vodikom.

S spodbujanjem celostnega prometnega načrtovanja na lokalni, regionalni in državni ravni bodo postavljene podlage za razvoj multimodalnega prometa, ki bo podprt z investicijami za prestop med različnimi prometnimi načini, in spodbujanje uporabe javnega potniškega prometa. Na lokalni ravni se bo nadaljevalo z izboljšavami infrastrukture za aktivno mobilnost v naseljih in javni potniški promet, predvsem z namenom omogočanja varnega prvega in zadnjega kilometra multimodalnih potovanj, pri katerih je hrbtenica javni potniški promet, in za zagotavljanje varnosti otrok na poti v šolo. Predvideno je tudi uvajanje sodobnih tehnologij za upravljanje mobilnosti, ki omogoča zbiranje prometnih informacij v realnem času ter zagotavljanje možnost celovitega upravljanja prometa na trajnosten način.

Po številu osebnih vozil na prebivalca je Slovenija res nad povprečjem EU, vendar hkrati že nekaj let zelo raste tudi uporaba kolesa. Ta trend je treba izkoristiti, zato bomo še bolj spodbujali uporabo kolesa za potrebe dnevne mobilnosti, ne samo v mestih temveč tudi na podeželju, in sicer z izgradnjo sistema kolesarskih poti v širših mestnih območjih. Pri tem bo prednostna naloga povezava že zgrajenih kolesarskih odsekov v večje logično zaključene celote ter zgraditev lokalnih kolesarskih povezav, ki se povezujejo z državnim kolesarskim omrežjem in zagotavljajo kolesarjem večjo mobilnost.

Na področju posameznih ukrepov, ki so predvideni za izvajanje v okviru cilja politike 3 je predvidena uporaba teritorialnih pristopov.

Cilj politike 4: Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic

Za doseganje ciljev Akcijskega načrta Evropskega stebra socialnih pravic in nacionalnih ciljev Slovenije 2030 bomo ukrepe usmerili predvsem v zmanjšanje stopnje dolgotrajne brezposelnosti in z namenom podaljševanja delovne aktivnosti. S sredstvi ESS+ bomo ukrepe osredotočali na zagotavljanje vključujočega in odzivnega trga dela, ki se bo sposoben odzivati na vedno bolj pogosta nihanja. Ukrepi aktivne politike zaposlovanja bodo ciljno usmerjeni na blaženje vpliva kriz in zmanjševanje strukturnih neskladij, tudi z usmeritvijo na gospodarske sektorje, za katere se predvideva rast oziroma večji padec aktivnosti. Usmerjeni bodo tudi v ustrezno delovanje in povezovanje med institucijami na trgu dela ter modernizacijo njihovih storitev. To zajema predvidevanje potreb po spretnostih, zagotavljanje pravočasne in prilagojene pomoči in podpore pri usklajevanju ponudbe in povpraševanja ter

kariernih prehodov in mobilnosti na trgu dela. S pomočjo Platforme za napovedovanje kompetenc bo moč razvijati oz. usmerjati izobraževalno politiko, politiko štipendiranja in karierne orientacije v podporo izvajanju CP1. Spodbujali bomo odpravljanje vrzeli na trgu dela s poudarkom dviga usposobljenosti in večšin iskalcev zaposlitve in zaposlenih (tudi spodbuda podjetnostnih večšin/kompetenc za posebne ciljne skupine, kot so mladi in ženske, vključno s sektorji modrega gospodarstva), podporo dostopu do zaposlitev predvsem za ciljne skupine starejših, dolgotrajno brezposelnih, nižje izobraženih, invalidov in neaktivnih v njihovem obdobju delovne aktivnosti ter tako zmanjševali dolgotrajno brezposelnost. Ukrepi bodo usmerjeni v ohranitev na trgu dela predvsem tistih skupin, katerih zaposlitev oziroma samozaposlitev je ogrožena ali začasna, vključno s tistimi delovnimi mesti, ki so podvržena digitalizaciji in avtomatizaciji, v zmanjševanje in preprečevanje prekarnosti ter preprečevanje prehoda nazaj v brezposelnost za ciljne skupine, ki se soočajo z atipičnimi oblikami dela. K podaljševanju obdobja delovne aktivnosti, predvsem pri starejših, bodo prispevali ukrepi za dvig kakovosti delovnega okolja in pogojev za delo ter spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja s poudarkom na prenosu znanja in usposobljenosti med generacijami. V skladu s potrebami se bodo sredstva namenjala v obeh kohezijskih regijah, intenziteta bo v KRVS nekoliko večja.

S pomočjo sredstev ESS+ bomo z namenom nadaljnjega razvoja kakovostnega in učinkovitega sistema izobraževanja in usposabljanja podprli pridobivanje **znanj in spretnosti, ključnih za uspeh posameznika v družbi, prilagojenih prihodnosti dela in globalnim spremembam**. Z ukrepi bomo krepili tudi ključne kompetence in računalniško razmišljanje, v okviru katerega bomo del sredstev namenili področju bralne pismenosti (posebej dečkov) in tudi knjižnic. Izvajali bomo tudi ukrepe za nadarjene na različnih ravneh izobraževanja. Spodbujali bomo uporabo IKT v pedagoškem procesu ter celovito sistemsko podporo (tehnično in didaktično) deležnikom v vzgoji in izobraževanju pri razvijanju učinkovite rabe digitalnih tehnologij ter digitalnih kompetenc vodstvenih in strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju ter tudi šolajočih. Krepili bomo sodelovanje izobraževalnih ustanov s področja poklicnega in strokovnega izobraževanja z delodajalci oziroma socialnimi partnerji ter s tem povečali kakovost sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki bo hkrati bolj odziven na potrebe trga dela. Zasledovali bomo vizijo nacionalnega programa izobraževanja odraslih v RS, da imajo odrasli prebivalci Slovenije **v vseh življenjskih obdobjih enake možnosti in spodbude za kakovostno učenje in izobraževanje za svoj celostni razvoj**. Nadalje bomo spodbujali izobraževanje odraslih in večjo vključenost v vseživljenjsko učenje za doseg ciljev Akcijskega načrta Evropskega stebra socialnih pravic, pri čemer bomo posebno pozornost namenili različnim ranljivim skupinam (npr. starejši, tudi nad 65 let, nizko izobraženi, manj usposobljeni ipd.). Vlagali bomo v organizacijske spremembe in v izboljššan dostop do vključujočega in kakovostnega izobraževanja. V skladu s potrebami se bodo sredstva namenjala v obeh kohezijskih regijah, intenziteta bo v KRVS nekoliko večja. Sredstva ESRR bomo namenili za izboljšanje infrastrukturnih pogojev na vseh ravneh izobraževanja z namenom nujnega prilagajanja potrebam sodobnega načina izobraževanja, ozelenitvi infrastrukture ter zagotavljanju nujnih prostorov za izvajanje izobraževalnega oz. pedagoškega procesa. Navedene potrebe izhajajo iz opravljenih analiz stanja, ki jasno kažejo na nujnost vlaganj v to področje.[1] Naložbe v izobraževalno infrastrukturo so naložbe v kritično infrastrukturo, ki ima pomemben multiplikacijski učinek, saj prispeva k izboljšanju kakovosti izobraževalnega procesa in krepitvi odpornosti izobraževalnega sistema. V manjšem obsegu bodo sredstva ESRR namenjena zagotavljanju nujne informacijsko-komunikacijske opreme za izvajanje visokošolskega študijskega procesa ter za aktivnosti organizacij na mladinskem področju. Zagotavljanje IKT v visokem šolstvu dopolnjuje vzpostavitev celovitega podpornega okolja na visokošolskih zavodih, ki se osredotoča na študente in aktivnosti za uspešen in pravočasen zaključek študija tudi preko sodobnih metod poučevanja z uporabo IKT z naslavljanjem različnih skupin netradicionalnih študentov, kot so osipniki in študentje, ki so prekinili študij zaradi vstopa na trg dela zaradi zaposlitve (job outs).

S pomočjo sredstev ESS+ za doseganje ciljev Akcijskega načrta Evropskega stebra socialnih pravic in nacionalnih ciljev Slovenije 2030, z namenom zagotavljanja solidarnih in vzdržnih sistemov socialne zaščite, zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe, bomo podprli ukrepe za izboljšanje

vključevanja v družbo in posledično izboljšanje zaposlitvenih možnosti ranljivih skupin, zlasti dolgotrajno brezposelnih.

Podprli bomo programe socialnega vključevanja in socialne aktivacije z namenom približevanja trgu dela oseb, ki so neaktivni ali dolgotrajno brezposelni, prejemniki denarne socialne pomoči ali osebe s kompleksno socialno problematiko, ki jih ovira pri vstopu na trg dela.

Z namenom **obvladovanja revščine in socialne izključenosti** ter zmanjšanja družbene razslojenosti, ki jo je epidemija povečala, bomo s sredstvi ESS+ podprli ukrepe za izboljšanje vključevanja v izobraževalni sistem in družbo ter posledično izboljšanje zaposlitvenih možnosti ranljivih ciljnih skupin. Ukrepi bodo namenjeni pridobivanju oziroma krepitvi socialnih in funkcionalnih znanj za reševanje socialnih in življenjskih situacij, krepitve socialnega vključevanja v družbeno okolje, kompetenc za reševanje, informiranja o možnostih vključevanja v druge programe. Sredstva ESS+ bomo namenili tudi nakupu in razvoju didaktičnih pripomočkov in gradiv za vzgojno izobraževalno delo z otroki s posebnimi potrebami in priseljenci.

Podprli bomo ukrepe za razvoj in zagotavljanje socialno varstvenih storitev (vključno s podporo družinam) in storitev v skupnosti. Pri tem bo treba poskrbeti za nadaljevanje procesa deinstitucionalizacije ter krepiti storitve, vezane na dolgotrajno oskrbo. Krepitev duševnega zdravja bomo podprli z integrirano obravnavo, varstvom in promocijo, obenem bomo integrirali programe zdravljenja in preprečevanja odvisnosti. Za izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva in zmanjšanje neenakosti v zdravju bomo organizacijsko in vsebinsko nadgradili primarno zdravstveno varstvo z integracijo preventivnih aktivnosti, izboljšali dostopnost do nujne medicinske pomoči, z različnimi aktivnostmi spodbujali zdrav način življenja in povečevali obseg telesne dejavnosti z namenom zmanjševanja rizičnih dejavnikov zdravja (prekomerna telesna teža, debelost, kronična obolenja ipd.). Zagotovili bomo digitalno pismenost uporabnikov v zdravstvu v najširšem smislu. V skladu s potrebami se bodo sredstva namenjala v obeh kohezijskih regijah, intenziteta bo v KRVS nekoliko večja. Krepili bomo programe za zagotavljanje integriranih obravnav in oskrbe ljudi z demenco ter usposabljali za zvečanje kompetenc za prepoznavo in delo z ljudmi z demenco vse poklicne strukture. S sredstvi ESRR bomo vlagali v rehabilitacijske centre, vzpostavili nacionalni center za obvladovanje demence (ki bo učni center za strokovne delavce), skupnostne centre, v katerih bomo zagotavljali integrirane oblike storitev v skupnosti osebam z demenco in drugimi oblikami upada kognitivnih funkcij ter njihovim svojcem. Z namenom doseči enega izmed ciljev Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva v obdobju 2022–2030, t.j. okrepiti skupnostne oblike socialnega varstva v skladu z usmeritvami deinstitucionalizacije in dolgotrajne oskrbe in povečati število njihovih uporabnikov, bomo nadaljevali s preobrazbo zavodov v smeri zagotavljanja storitev v skupnosti. Prav tako bomo podprli zagotovitev bivalnih enot za začasno reševanje stanovanjskih potreb ranljivih ciljnih skupin. V skladu s potrebami se bodo sredstva namenjala v obeh kohezijskih regijah, intenziteta bo v KRVS nekoliko večja. ESS+ ukrepi za podporo deinstitucionalizaciji ter komplementarni ESRR ukrepi ne predstavljajo podpore institucionalnim oblikam bivanja. Sredstva ne bodo namenjena financiranju institucionalnih oblik varstva. Ukrepi so namenjeni financiranju namestitvev in storitev v skupnosti ter individualnim stanovanjem za najbolj ranljive ciljne skupine. Vključevanje uporabnikov bo temeljilo na osebnih načrtih in oceni potreb, ki bo pripravljena ob upoštevanju temeljnih načel nediskriminacije in enakosti ter pravic invalidov. Vsi ukrepi, namenjeni naložbam v socialno in zdravstveno infrastrukturo, v okviru katerega koli cilja politik, bodo načrtovani v skladu z ocenami potreb in bodo temeljili na mapiranju storitev ter infrastrukture. Ocena potreb bo vključevala vse možnosti, ki jih opredeljuje Konvencija ZN o pravicah invalidov, s katerimi bodo osebe tudi seznanjene. Ocena potreb bo vsebovala tudi pregled, za katere možnosti so se osebe odločile, ter ali bi imeli raje možnosti, ki še ne obstajajo, vendar so investicije potrebne. Mapiranje bo temeljilo na pregledu trenutnega števila institucij (velikih ali majhnih, vključno z bivalnimi enotami v skupnosti), ne- institucionalnih družinskih in skupnostnih storitev ob upoštevanju teritorialnih neenakosti in demografskih izzivov. Vse naložbe v socialno in

zdravstveno infrastrukturo bodo v skladu z zahtevami Konvencije ZN o pravicah invalidov, vključno s splošnim komentarjem 5 in sklepnimi ugotovitvami odbora Združenih narodov za Konvencijo o pravicah invalidov, ob ustreznem spoštovanju načel enakosti, svobode izbire, pravice do neodvisnega bivanja, dostopnost in prepoved vseh oblik segregacije. Poleg tega bo pri vsaki naložbi zagotovljena dostopnost v skladu z najsodobnejšimi standardi dostopnosti EU. Naložbe bodo izkazovale skladnost s strategijo deinstitucionalizacije ter ustreznimi političnimi in pravnimi okviri EU za spoštovanje obveznosti človekovih pravic, in sicer Konvencijo ZN o pravicah invalidov in splošnega komentarja št. 5, Evropskim stebrom socialnih pravic in Strategije o pravicah invalidov 2021–2030. Nobena naložba ne bo predstavljala koraka nazaj v izvajanju deinstitucionalizacije obstoječih institucij ali prispevala k ustvarjanju novih okolij, ki niso v celoti v skladu s Konvencijo ZN o pravicah invalidov. V skladu z načelom partnerstva bodo neodvisne organizacije za temeljne pravice in za človekove pravice vključene v vse faze programiranja, izvajanja, spremljanja, vrednotenja naložb v socialno in zdravstveno infrastrukturo z namenom zagotavljanja spoštovanja načel neodvisnega življenja, nese segregacije in nediskriminacija v skladu s Konvencijo ZN o pravicah invalidov in Listino EU o temeljnih pravicah.

Ukrepi bodo oblikovani na podlagi rezultatov kartiranja infrastrukturnih in storitvenih potreb na področju zaposlovanja, izobraževanja, stanovanj, zdravstvenega in socialnega varstva, ki upoštevajo teritorialne neenakosti, izobrazbeno in prostorsko segregacijo ter demografske spremembe. Z namenom enakopravne obravnave v različnih institucijah je treba okrepiti in nadgraditi informacijsko infrastrukturo, ki bo uporabnikom omogočala pravočasen in ciljni dostop do podatkov. Hkrati pa bo omogočala izmenjavo podatkov med različnimi institucijami, ki obravnavajo istega posameznika. V tem oziru bo potrebno opolnomočenje (usposabljanje za uporabo informacijskega sistema) izvajalcev storitev za zagotavljanje uporabnikom prijaznih storitev socialne zaščite. Vse naložbe bodo sledile načelom desegregacije in nediskriminacije, s poudarkom na spodbujanju dostopa do glavnih vključujočih storitev v izobraževanju, stanovanjih, zaposlovanju, zdravstvenem in socialnem varstvu.

Program za odpravljanje materialne prikrajšanosti v Sloveniji za obdobje 2021–2027 je namenjen materialno najbolj prikrajšanim skupinam. Z njim bomo zagotavljali hrano ter ciljne skupine vključevali v različne spremljevalne ukrepe, ki bodo namenjeni obravnavanju njihove socialne izključenosti in bodo prispevali k izkoreninjenju revščine. Izvajala se bo tudi psihosocialna podpora, napotovanje v obravnavo k pristojnim službam, informiranje o pravicah iz javnih sredstev, spodbujanje k vključevanju v druge programe socialnega vključevanja in socialne aktivacije, ter informiranje in svetovanje o zdravih življenjskih navadah, ravnanju s hrano in upravljanju proračuna.

Z namenom **krepitve vloge kulture in turizma** bomo sredstva ESRR v KRVS namenili celostnemu ohranjanju kulturne dediščine, kar se bo konkretiziralo v projektih, ki bodo vključevali trajnostne naložbe manjšega obsega v obnovo, vzdrževanje in oživljanje dediščine, spodbujali razvoj (kulturnega) turizma in boljšo dostopnost (fizično in informacijsko) tudi za osebe z različnimi nezmožnostmi do kulturne dediščine in destinacij. Projekti na področju kulturne dediščine bodo skladni z usmeritvami Evropskega okvirja ukrepanja na področju kulturne dediščine ter z ICOMOS Evropskimi načeli kakovosti. Kultura in kulturna identiteta, valorizirana v podobi in celostni ponudbi slovenskega turizma, je tisti inovativni dejavnik, ki lahko ključno prispeva k izpopolnitvi verige vrednosti in znatnemu povečanju dodane vrednosti in trajnosti v slovenskem turizmu. Tovrstni ukrepi predstavljajo pomemben del med strukturnimi spremembami, ki so nujno potrebne za produktivnejši in stabilnejši turistični ekosistem, ki bo sposoben prilagoditve tudi v nepričakovanih kriznih razmerah.

Podprli bomo vlaganja v razvoj celovitih turističnih produktov v obliki avtentičnih turističnih doživetij s ciljem dviga ugleda in kakovosti turističnih

destinacij Vzhodne Slovenije. Z naložbami v oblikovanje turističnih vsebin v obstoječo kulturno dediščino in njihovim vključevanjem v turistično ponudbo bomo ustvarjali nova privlačnejša delovna mesta in trajnostno dosegali višjo dodano vrednost. Z zagotavljanjem trajnostnega razvoja destinacij bomo prispevali k izboljšanju kakovosti bivanja domačega prebivalstva in sprejemljivosti turizma za lokalno okolje na način da bomosledili usmeritvam iz predloga Evropske komisije Turistična tranzicijska pot (TTP). Vzporedno s tem bomo v okviru CP 1 krepili znanja in spretnosti s področja digitalizacije, zelenega turizma, trajnostnega razvoja in destinacijskega upravljanja izhajajoč iz EU Pakta za znanje in spretnosti na področju turizma.

[1] Interni dokumenti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, SPIS številka 024-41/2019/170.

Cilj politike 5: Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja vseh vrst območij ter lokalnih spodbud

Cilj Slovenije je, da še naprej spodbuja endogene potenciale in tako **zmanjšuje razvojne razlike**. Tako bo v okviru cilja politike 5 preko teritorialnih pristopov naslovila urbani in lokalni razvoj. Pobude od spodaj navzgor bodo prilagojene glede na raznovrstne razvojne potrebe in izzive posameznih območij ter različne oblike poselitve, ki jih ni mogoče nasloviti enovito. Z uporabo teritorialnih pristopov celostno povezujemo podeželje in mesta kot dopolnjujoča se funkcionalna območja s podporo celovitih in večfunkcionalnih ukrepov ter krepimo večnivojsko partnersko sodelovanje in upravljanje v obeh kohezijskih regijah. S povezovanjem urbanega okolja s podeželjem sledimo ciljem Teritorialne agende 2030 ter Dolgoročne vizije razvoja podeželja do 2040.

Sredstva ESRR bomo namenili za **izgradnjo vključujoče družbe in nadaljnji celostni družbeno-gospodarski razvoj v mestnih in podeželskih območjih, s posebno pozornostjo na zmanjšanju razlik med socialno-ekonomsko prikrajšanimi osebami in območji**. Sama priprava in izvedba ukrepov bo potekala po načelu od spodaj navzgor v skladu s strateškimi cilji in področji ukrepanja, ki izhajajo iz pripravljenih trajnostnih urbanih strategij in strategij lokalnega razvoja. Lokalno prebivalstvo je aktivno vključeno v pripravo strategij, v katerih opredelijo specifične razvojne izzive in priložnosti homogenega območja. Razvojne potrebe in izzivi med posameznimi območji se namreč razlikujejo, zato je treba razvojne usmeritve prilagoditi glede na značilnosti in potrebe območij ter različne oblike poselitve. Preko projektov, ki izhajajo iz teritorialnih strategij, najučinkoviteje naslovimo potrebe posameznih območij ter povečamo kakovost in zadovoljstvo z življenjem vseh skupin lokalnega prebivalstva (tudi starejših, mladih, pripadnikov ranljivih skupin). Posebna pozornost pri izvajanju vseh ukrepov v okviru cilja politike 5 bo upoštevanje načel trajnostnega razvoja ter zagotavljanje dostopnosti zgrajene infrastrukture in storitev tudi za osebe z različnimi nezmožnostmi.

V okviru spodbujanja urbanega razvoja bomo primarno podprli projekte za prenovu in oživitev praznih ali nezadostno izkoriščenih stavb in/ali zemljišč za bolj zelena, socialno vključujoča in produktivna mesta. Podprli bomo ukrepe za revitalizacijo in obnovo zgradb v javnem interesu, kulturnih in drugih objektov, urejanje in oživljanje odprtih javnih površin ter druge celovite projekte, ki bodo izhajali iz trajnostnih urbanih strategij mestnih občin.

Projekti CLLD v okviru ESRR bodo prispevali k boljši kakovosti življenja lokalnega prebivalstva, zagotavljali ustrezno dostopnost storitev tako v urbanih središčih kot na podeželju, izboljšali področje dolgotrajne oskrbe in preventivnih zdravstvenih ukrepov, spodbujali medgeneracijsko sodelovanje, krepitev kompetenc ter skrbi za prikrajšane skupine. Obenem bodo območja lokalnih akcijskih skupin bolj prepoznavna na področju lokalnega podjetništva, pri inovativni uporabi lokalnih virov, (eko)turizmu ter ohranjanju naravne raznolikosti in kulturne dediščine.

CLLD v okviru ESPRA se bo izvajal samostojno na ozemlju celotne RS in naslavljal ohranjanje delovnih mest, razvoj ribiških in akvakulturnih območij, diverzifikacijo in druge pomembne teme v povezavi z gospodarskim, okoljskim in družbenim vidikom. Projekti CLLD bodo omogočili diverzifikacijo območja (tudi v druge sektorje modrega gospodarstva – na obalnem območju), upoštevajoč Strategijo pametne specializacije in misijo Oceani in morja.

Pri pripravi strategij lokalnega razvoja (SLR) so lokalne akcijske skupine za ribištvo usmerjene k upoštevanju ciljev in usmeritev Strategije od vil do vilic, Strategije za biotsko raznovrstnost, Strateških smernic za razvoj akvakulture 2021–2030, Akcijskega načrta za krožno gospodarstvo ter drugih strateških dokumentov Komisije. SLR bodo pripravljene na podlagi pristopa od spodaj navzgor, v skladu s potrebami izbranega območja, njihov ključni izziv pa bo omogočiti trajnostni razvoj izbranega območja, na obalnem območju tudi na podlagi nastajajočih sektorjev modrega gospodarstva.

V okviru relevantnih specifičnih ciljev/ukrepov je predvidena uporaba finančnih instrumentov, v kolikor bodo izsledki analize Predhodnih ocen potreb trga in vrzeli financiranja na trgu za izvajanje finančnih instrumentov v programskem obdobju 2021–2027 pokazali na potrebo uporabe FI.

Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod

Končni teritorialni in tematski obseg podpore Sklada za pravični prehod bo definiran po tem, ko bosta ocenjena in potrjena območna načrta za pravični prehod, ki bosta del Programa oziroma njegove dopolnitve. V območnih načrtih bo orisan jasen proces prehoda na nacionalni ravni, vključno s časovnico izvedbe ključnih korakov za doseganje podnebnih in energetskih ciljev do 2030 in za doseganje cilja podnebne nevtralnosti do 2050. S tem bo Slovenija prispevala k izvajanju obvez, ki izhajajo iz Uredbe o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti (sprejeta 9. julija 2021), pri čemer bodo učinki na izbranih območjih vidni najkasneje do leta 2030. Območni načrti morajo tudi pokazati, da sta na podlagi ekonomskih in družbenih vplivov izbrani območji najbolj negativno prizadeti zaradi procesa prehoda in nedvoumno obrazložiti pričakovane učinke načrtovanih ukrepov.

Prehod na podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo je eden najpomembnejših ciljev politike Evropske unije zaradi katerega je na območjih, ki so močno odvisna od fosilnih goriv ter industrije z največjo intenzivnostjo toplogrednih plinov, pričakovati širše negativne socialne in gospodarske učinke. Evropska komisija je za Slovenijo v Poročilu o državi – Slovenija 2020 v Prilogi D pripravila Naložbene smernice za Sklad za pravični prehod v obdobju 2021–2027. V skladu s temi smernicami, ki opredeljujejo dve območji, odvisni od fosilnih goriv, to sta Zasavska in Savinjsko-Šaleška, Slovenija sredstva za pravični prehod namenja tema dvema območjema in jih ne namenja območjem, ki so močno odvisna od industrije z največjo intenzivnostjo toplogrednih plinov. V prilogi D so med ključnimi ukrepi v okviru SPP za Zasavsko regijo opredeljene naložbe v regeneracijo in dekontaminacijo objektov, sanacijo zemljišč in projekte za spremembo namembnosti ter naložbe v krepitev krožnega gospodarstva, med ključnimi ukrepi v okviru SPP za Savinjsko-Šaleško pa produktivne naložbe v MSP, vključno z zagorskimi podjetji za večjo diverzifikacijo gospodarske dejavnosti in preusmeritev; vlaganja v raziskave in inovacije in krepitev prenosa naprednih tehnologij v skladu s Strategijo pametne specializacije; vlaganja v digitalizacijo; aktivno vključevanje brezposelnih.

Do sedaj so bile izvedene nekatere aktivnosti za prestrukturiranje, in sicer priprava Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, ki je za izstop iz premoga določila leto 2033, in priprava akcijskih načrtov za postopno opuščanje

premoga v slovenskih premogovnih regijah, v Savinjsko-šaleški in Zasavski regiji. Sočasno z nacionalno strategijo, ki kot leto izstopa iz premoga določa 2033, je bila uspešno zaključena tudi celovita presoja vplivov na okolje. Priprava vseh dokumentov je potekala ob vključevanju relevantnih akterjev na nacionalni, regionalni in lokalni ravni: aktivni sta bili tako delovna skupina Vlade Republike Slovenije za prestrukturiranje premogovnih regij na ravni državnih sekretarjev in operativna delovna skupina za pripravo ukrepov prestrukturiranja premogovnih regij. Predstavniki premogovnih regij sodelujejo v okviru Platforme za premogovne regije na ravni EU.

V okviru priprave Programa za izvajanje evropske kohezijske politike v Sloveniji za obdobje 2021–2027, sta ob upoštevanju Strategije ter obeh akcijskih načrtov, ki predstavljata kakovostne podlage, v pripravi območna načrta za pravični prehod za Savinjsko-Šaleško in Zasavsko regijo. V skladu z zahtevami Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Sklada za pravični prehod vsebujeta tudi opise vrste predvidenih operacij in njihovega pričakovanega prispevka k lažšanju posledic prehoda. Za Savinjsko-Šaleško regijo bodo ukrepi usmerjeni k doseganju rezultatov v okviru naslednjih strateških ciljev: zaposlitve in večine za vse, trajnosten, prožen in raznolik gospodarski razvoj, regionalna povezljivost in trajnostna mobilnost, postopna sanacija in revitalizacija prostorsko in okoljsko degradiranih območij in pravični energetski prehod SAŠA regije. Za Zasavsko premogovno regijo bodo ukrepi podpirali doseganje rezultatov naslednjih strateških ciljev: raznoliko in odporno lokalno gospodarstvo, visoko motivirani in usposobljeni prebivalci, izboljšanja prometna povezljivost ter razogljičenje regije.

Sklad za pravični prehod predstavlja prvega od treh stebrov mehanizma za pravični prehod. Sredstva drugih dveh stebrov, namenske Sheme za pravični prehod v okviru InvestEU in Instrumenta EIB za posojila v javnem sektorju, predstavljajo komplementarna povratna sredstva za izvedbo naložb, ki doprinašajo k doseganju razvojnih potreb in ciljev do leta 2030, kot izhaja iz potrjenih območnih načrtov za pravični prehod.

[1] Pri digitalizaciji kulturne dediščine, ki je pomembna tako z vidika trajnostnega razvoja gospodarstva kot celotne družbe, bomo upoštevali Priporočilo Komisije (EU) 2021/1970 z dne 10. novembra 2021 o skupnem evropskem podatkovnem prostoru za kulturno dediščino.

[2] Sporočilo EK (2020), Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo, Bruselj

[3] Strategija EU od vil do vilic

[4] Okvirna direktiva za morsko strategijo.

[5] ZRSZ - Poklicni barometer (gov.si)

[6] Interni dokumenti MIZŠ, SPIS številka 024-41/2019/170.

Usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje med skladi in, če je to ustrezno, usklajevanje med nacionalnimi in regionalnimi programi – člen 11(1)(b)(ii) uredbe o skupnih določbah

Pri izvajanju Sporazuma o partnerstvu bo v Sloveniji usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje med skladi ESRR, ESS+, KS, SPP in ESPRA ter usklajevanje med nacionalnimi programi:

1. Program EKP 2021–2027 (vir: ESRR, ESS+, KS, SPP),
2. Program za odpravljanje materialne prikrajšanosti v Sloveniji za obdobje 2021–2027 (vir: ESS+) in
3. Program za pomorstvo in ribištvo in akvakulturo (vir: ESPRA)

temeljilo na centraliziranem pristopu, ki ga bo zagotavljala Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK).

Organ upravljanja Programa EKP 2021–2027, ki se bo financiral iz strukturnih skladov in kohezijskega sklada za doseganje Cilja za rast in delovna mesta, je SVRK. SVRK je tudi organ upravljanja treh programov Evropskega teritorialnega sodelovanja (v nadaljevanju: ETS): SI-AT, SI-HU, SI-HR, nacionalni organ enajstih programov ETS in nacionalni koordinator vseh trinajstih programov ETS, v katerih sodeluje Slovenija – štirih čezmejnih: SI-AT, SI-HU, SI-HR in IT-SI; petih transnacionalnih: Območje Alp, Srednja Evropa, Podonavje, IPA ADRION, Evro-MED; štirih medregionalnih: Interreg Europe, Interact, ESPON, URBACT. Nacionalna koordinacija v čezmejnih programih poteka v okviru medresorsko in večnivojsko sestavljenih delegacij v odborih za programiranje in v odborih za spremljanje, v transnacionalnih in medregionalnih programih pa v okviru Nacionalnega odbora za ETS, ki je prav tako medresorsko in večnivojsko sestavljeno posvetovalno telo, ki ga vodi SVRK. Po potrebi se v posvete vključujejo še dodatni predstavniki Slovenije v makroregionalnih strategijah, programih Cilja 1 in obeh kohezijskih regijah.

Upoštevajoč dolžino zunanjih meja in dejstva, da večina slovenskega prebivalstva živi na obmejnem območju, je teritorialno sodelovanje prepoznano kot eden ključnih instrumentov za spodbujanje razvoja obmejnih regij. **Evropsko teritorialno sodelovanje** bo podpiralo reševanje skupnih izzivov, ki jih bodo identificirali mednarodni programski partnerji. Programi bodo naravnani predvsem na izzive in priložnosti za krepitev konkurenčnosti obmejnih regij in večjih funkcionalnih območij s skupno problematiko predvsem na področjih povezanih s prehodom v inovativno družbo, zeleno, nizkoogljično in v krožno-gospodarstvo usmerjeno družbo ter v bolj učinkovito upravljanje s krepitvijo institucionalnih zmogljivosti (specifični cilj Interreg programov).

Nacionalna koordinatorja EU makroregionalnih strategij sta Ministrstvo za zunanje zadeve in Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. S koordinatorji za prednostna področja makroregionalnih strategij, ki jih pooblasti Vlada RS, bosta zagotavljala, da bodo operacije upoštevale tudi dodano vrednost v okviru EU makroregionalnih povezav.

S sredstvi evropske kohezijske politike in s sredstvi ESPRA bodo podprte **makroregionalne pobude**:

-**EUSAIR** na področju modre rasti, povezljivosti, trajnostnega turizma in kakovosti okolja (t.i. flagship pobude), kjer si bo Slovenija posebej prizadevala za

horizontalno ozelenitev vseh sektorskih pobud v regiji, posebna pozornost je namenjena preventivi na področju okolja in povezovanju na področju raziskav in inovacij. Sredstva ESPRA bodo podpirala predvsem modro rast ter kakovost okolja.

-**EUSALP** na področju upravljanja s tveganji in skupnega ukrepanja v primeru naravnih nesreč, kot so poplave, plazovi, požari in podobno; uvajanja zelene infrastrukture za večjo odpornost EU za podnebne izzive in tudi večjo prehransko varnost; prometne, energetske in digitalne povezljivosti v Alpah; sektorjev za okrepljeni razvoj Alp, vključno z razvojem inovacijskega ekosistema Alp.

-**EUSDR** na področju obvladovanja visokih (poplave) in nizkih (suše) voda in z njimi povečanimi tveganji v povodju Podonavja.

Organ upravljanja Programa za odpravljanje materialne prikrajšanosti v Sloveniji v obdobju 2021–2027 je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ). S ciljem zagotoviti kontinuirano izvajanje ukrepov za odpravo materialne prikrajšanosti v naslednjem programskem obdobju se bodo sredstva za odpravljanje materialne prikrajšanosti v obdobju 2021–2027 načrtovala v ločenem programu. Ohranili bomo obstoječi sistem izvajanja pomoči materialno prikrajšanim, ki ga upravlja MDDSZ, ter tako ohranili poenostavitev izvajanja in manjše upravno breme tako za organe kot tudi za upravičence.

Organ upravljanja Programa za pomorstvo in ribištvo in akvakulturo je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), ki je hkrati tudi organ upravljanja za EKSRP. S ciljem kontinuiranega izvajanja sistema upravljanja in nadzora, ki dobro deluje, bo MKGP kot organ upravljanja za ESPRA del nalog prenesel na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja kot posredniški organ.

Organ upravljanja za HOME sklade je Ministrstvo za notranje zadeve, zato so med skladi AMIF, SNV in IUMV vzpostavljeni mehanizmi za zagotavljanje učinkovitega spremljanja (skupni sistem nadzora in upravljanja, medresorske delovne skupine, odbor za spremljanje). Organ upravljanja za HOME sklade ima vzpostavljeno tudi sodelovanja z ostalimi skladi. Usklajevanje bo potekalo na podlagi sodelovanja v medresorskih delovnih skupinah, sestankov, posvetov ter medsebojnega usklajevanja dokumentacije vezane na sklade.

Med skladi ESS+ in ESRR ter skladi na področju notranjih zadev (**HOME: AMIF, SNV, IUMV**) so prepoznane pomembne sinergije, komplementarnosti in razmejitve na področju integracije, upravljanja migracij, vzpostavitve in posodabljanja infrastrukture vezane na migracije, storitve pri obravnavi oseb ter pri preprečevanju kriminala. Poleg zgoraj navedenega bo posebna pozornost posvečena že fazi načrtovanja z jasno razmejitvijo aktivnosti, ki bodo financirane iz posameznega sklada ter z redno izmenjavo informacij v času izvajanja, da se doseže največji skupni učinek.

Načrtovane aktivnosti v okviru AMIF, povezane z vključevanjem državljanov tretjih držav v družbo, so komplementarne z načrtovanimi aktivnostmi v okviru ESS+. Oba sklada naslavljata vključevanje migrantov na trg dela, pri čemer se bo v okviru AMIF usmeritev na osnovno učenje slovenskega jezika, podporo v začetni fazi socialnega vključevanja (svetovanje, nastanitev, denarna pomoč, itd.) in s tem nudena pomoč pri vstopu na trg dela. ESS+ pa nudi pomoč v naslednji fazi, tako da omogoči vključitev posameznikov v programe Aktivne politike zaposlovanja. Oba sklada posegata na področje pomoči v obliki medkulturnega mediatorja/svetovalca, a vsak pokriva druge naloge; AMIF se usmerja na pomoč osebam z mednarodno zaščito pri urejanju vsega

potrebnega za lažjo integracijo v družbo, ESS+ pa na področje dostopa do delodajalcev. Prav tako oba sklada izvajata aktivnosti na področju programov socialnega vključevanja in socialne aktivacije, kjer bo pri pripravi vsebin razpisov s tega področja vzpostavljeno sodelovanje s ciljem, da se ukrepi zastavijo čim bolj komplementarno. Vežano na obravnavo ciljne skupine mladoletnih otrok brez spremstva bosta oba sklada (AMIF in ESS+) izvajala aktivnosti vezane na oskrbo, nastanitev in izobraževanje, a za ločene lokacije. Prepoznano je pomanjkanje ustrezne podpore mladoletnikom brez spremstva ob prehodu v polnoletnost. Poleg tega je zaznati porast primerov oseb s težavami v duševnem zdravju, posebnimi potrebami in žrtev različnih zlorab. Skladno s tem je treba celostno usmerjanje na opolnomočenje in vzpodbujanje oseb k aktivnemu premagovanju težav, travm in soočanju z različnimi osebnimi okoliščinami. AMIF in ESS+ lahko delujeta komplementarno tudi na področju nudenja zdravniške oskrbe migrantom, kjer bodo prav tako vzpostavljene povezave, da se doseže popolna izvedba storitev ter ne prihaja do prekrivanja.

Za izboljšanje infrastrukture vezane na upravljanje meja in financirane iz IUMV obstaja možnost komplementarne uporabe ESRR, še posebej zaradi problematike začasne zunanje meje s Hrvaško, zaradi česar ima Slovenija omejene zmožnosti za vlaganja v infrastrukturo.

Skladi HOME se bodo dopolnjevali na področju informacijskih sistemov, ki zaradi prepletanja vsebin in interoperabilnosti segajo tako na področje upravljanja meja, migracij in notranje varnosti. Skladno s tem je potrebna posebna pozornost pri oblikovanju ustreznega ključa delitve med skladi:

-V okviru **Evropskega sklada za azil, migracije in vključevanje** (AMIF) se bodo primarno financirali ukrepi za ciljne skupine, ki so vezano na določila Zakona o mednarodni zaščiti upravičene do financiranja. Načrtovane aktivnosti v okviru AMIF so povezane z vključevanjem državljanov tretjih držav (migrantov, osebe z mednarodno zaščito, prosilci za mednarodno zaščito) v družbo.

-V okviru instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko v okviru **Sklada za integrirano upravljanje meja** (IUMV) Slovenija prispeva k omogočanju zakonitega prehajanja meja, preprečevanju in odkrivanju nezakonitega priseljevanja in čezmejnih kaznivih dejanj, učinkovitemu upravljanju migracijskih tokov ter podpiranju skupne vizumske politike za omogočanje zakonitega potovanja in preprečevanje migracijskih in varnostnih tveganj.

-V okviru **Sklada za notranjo varnost** (SNV) Slovenija prispeva k zagotavljanju enotne uporabe pravnega reda Unije v zvezi z izmenjavo informacij na področju varnosti, vzpostavitvi, prilagoditvi in vzdrževanju za varnost pomembnih informacijskih sistemov in komunikacijskih omrežij Unije, vključno z njihovo interoperabilnostjo, razvoj ustreznih orodij za odpravo ugotovljenih vrzeli ter podpiranju ustreznih nacionalnih ukrepov, ki so relevantni za zagotavljanje izmenjave podatkov.

Koordinacija med skladi bo formalno potekala prek odborov za spremljanje. Slovenija se bo izogibala ustanavljanju novih organov in teles. Večji poudarek bo na vsebini in koordinacijski vlogi organov upravljanja. Ključno bo tesno sodelovanje z ministrstvi in drugimi izvedbenimi institucijami na nižji ravni. V vseh primerih, ko se bodo ukrepi vsebinsko nanašali na področje drugih ministrstev, bo pridobljeno ustrezno stališče. Ob tem bo usposobljenost in odzivnost ministrstev igrala osrednjo vlogo, saj ministrstva predstavljajo glavne pobudnike in izvajalce razvojnih prioritet skladno s programskimi dokumenti, obenem pa so nosilci posameznih razvojnih področij skladno s slovensko zakonodajo.

V okviru CPI bo usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje med skladoma ESRR in ESS+ zagotovljeno z rednim in tesnim sodelovanjem med ministrstvi

in vladnimi službami, še posebej z resorjem odgovornim za izvajanje programov evropske kohezijske politike (EKP), resorjem odgovornim za digitalno preobrazbo, resorjem odgovornim za gospodarstvo, resorjem pristojnim za tehnologijo, resorjem pristojnim za izobraževanje, resorjem pristojnim za znanost, katerih državni sekretarji bodo sestavljali ožjo operativno skupino upravljanja S5. Ta skupina bo med drugim potrjevala akcijske načrte strateških partnerstev, kjer lahko sodelujejo vsi zainteresirani deležniki. Znotraj Vlade RS je za koordinacijo S5 pristojen resor odgovoren za EKP. Usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje bo potekalo tudi v okviru Odbora za spremljanje, ki se bo sestajal predvidoma enkrat letno.

Slovenska strategija pametne specializacije (S5) je strategija, ki je podlaga za izvajanje vseh ciljev politik EKP na področjih, ki posegajo v vsebino pametne specializacije. S5 je usklajena z vsemi relevantnimi sektorskimi strategijami (Slovenska industrijska strategija, Znanstveno raziskovalna inovacijska strategija itd.). Ekipa S5 znotraj OU bo v fazi izvajanja podala ustrezno mnenje o posameznih instrumentih glede skladnosti z S5.

Koordinacija teritorialnih pristopov za ESRR in ESS+ bo potekala centralizirano. Na resorju odgovornem za izvajanje programov EKP bo oblikovana posebna nacionalna razvojna koordinacija za teritorialne pristope.

V okviru CP2 bo usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje med skladi ESRR, KS in ESPRA redno potekalo na ravni vlade in Odbora za spremljanje, ki se bo sestajal predvidoma enkrat letno. Za koordinacijo vsebin na tem področju je pristojno Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), vključno s področjem prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanja ter upravljanja tveganj, spodbujanja dostopa do vode in trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri, izboljšanja varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zmanjšanja vseh oblik onesnaževanja, medtem ko je za področje nizkoogljične, čiste in pravične energije pristojno Ministrstvo za infrastrukturo (MZI). Za koordinacijo vsebin na področju ESPRA je pristojno MKGP.

Koordinacija teritorialnih pristopov za ESRR in KS bo potekala centralizirano. Na resorju odgovornem za izvajanje programov EKP bo oblikovana posebna nacionalna razvojna koordinacija za teritorialne pristope.

V okviru CP3 bo usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje med skladoma ESRR in KS redno potekalo na ravni vlade in Odbora za spremljanje, ki se bo sestajal predvidoma enkrat letno. Za koordinacijo vsebin na področju mobilnosti je pristojno MZI.

Koordinacija teritorialnih pristopov za ESRR in KS bo potekala centralizirano. Na resorju odgovornem za izvajanje programov EKP bo oblikovana posebna nacionalna razvojna koordinacija za teritorialne pristope.

V okviru CP4 bo usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje med skladi AMIF, ESRR in ESS+ potekalo na ravni vlade in Odbora za spremljanje, ki se bo sestajal predvidoma enkrat letno. Za koordinacijo vsebin na področju trga dela in socialnega varstva je pristojno MDDSZ, za področje izobraževanja MIZŠ, za zdravstveno področje Ministrstvo za zdravje ter za področje migracij in integracije Ministrstvo za notranje zadeve.

Koordinacija teritorialnih pristopov za ESRR in ESS+ bo potekala centralizirano. Na resorju odgovornem za izvajanje programov EKP bo oblikovana posebna nacionalna razvojna koordinacija za teritorialne pristope.

V okviru CP5 bo koordinacija teritorialnih pristopov za sklade ESRR in ESPRA potekala centralizirano. Na resorju odgovornem za izvajanje programov EKP bo oblikovana posebna nacionalna razvojna koordinacija za teritorialne pristope. Usklajevanje, razmejevanje in dopolnjevanje bo potekalo tudi v okviru odborov za spremljanje, ki se bodo sestajali predvidoma enkrat letno.

Osnovo za izvajanje **v okviru SC SPP**: Evropa za pravični prehod predstavljata območna načrta za pravični prehod za premogovni regiji: Zasavje in Savinjsko-Šaleška. Za podporo ukrepov, predvidenih v območnih načrtih, Slovenija namenja zgolj sredstva SPP in jih ne bo dopolnjevala s sredstvi ESRR in ESF+. Usklajevanje in razmejevanje SPP z ESRR, ESF+ in KS poteka že ob pripravi območnih načrtov, kjer v koordinacijskih skupinah sodelujejo predstavniki nacionalne in lokalne ravni. Redno usklajevanje bo potekalo tako na ravni posamezne premogovne regije kot na nacionalni ravni, to je na ravni vlade in Odbora za spremljanje, ki se bo sestajal predvidoma enkrat letno. Ker so vsebine SPP v pristojnosti več ministretov, bo za koordinacijo poskrbel SVRK, ki bo tesno sodeloval z RRA, kot koordinatorjem na regionalni ravni in regionalnim razvojnim svetom.

Dopolnjevanje in sinergije med skladi, ki jih zajemajo sporazum o partnerstvu, AMIF, SNV, IUMV in drugi instrumenti Unije – člen 11(1), točka (b)(iii) uredbe o skupnih določbah

Koordinacijo dopolnjevanja in sinergij med skladi, zajetimi v Sporazumu o partnerstvu, AMIF, SNV in IUMV ter drugimi instrumenti Unije, bo zagotavljal SVRK. Izvedbena določila med drugimi instrumenti Unije in kohezijsko politiko se bodo usklajevala v okviru spremljanja Sporazuma o partnerstvu, dodatno pa je treba, kjer relevantno in že skladno z običajno vladno proceduro, vse tovrstne dokumente predhodno uskladiti z drugimi zainteresiranimi vladnimi organi.

Razmejitev in komplementarnost med različnimi viri financiranja bo zagotovljena po vsebini (kjer bo to smiselno oz. možno), na ravni instrumenta (javni razpis), na projektni ravni (kjer gre za večje infrastrukturne projekte) in v časovnem sosledju (najprej NOO, nato sledi EKP), tudi z namenom doseganja ciljev (npr. NEPN). Pri izvajanju evropskih strukturnih in investicijskih skladov bo upoštevana Listina EU o temeljnih pravicah.

Po potrditvi Načrta za okrevanje in odpornost (NOO) s strani Sveta EU je koordinacijo njegovega izvajanja prevzel nov neodvisen ter organizacijsko in funkcionalno ločen organ v sestavi Ministrstva za finance, Urad RS za okrevanje in odpornost. Odgovoren bo za vzpostavitev sistema izvajanja in samo izvajanje NOO. Med naloge spada tudi usklajevanje z ostalimi deležniki v okviru izvajanja NOO in Evropsko komisijo, usklajevanje priprave pravnih aktov in strateških dokumentov v zvezi z izvajanjem NOO, spremljanje in ocenjevanje rezultatov izvajanja NOO ter posredovanje podatkov Evropski komisiji, zagotavljanje pravičnega finančnega upravljanja skupaj s sodelujočimi ministrstvi, izvajanje kontrol in kontrolnih ukrepov na ravni ministrstev ali upravičencev ter pripravo in podpis izjave o upravljanju. Odgovoren je za spremljanje, preverjanje in potrjevanje doseganja zastavljenih mejnikov in ciljev. Ob tem bomo vzpostavili sistem za zagotavljanje komplementarnosti, s katerim bomo vzpostavili (so)delovanje obstoječih struktur in institucij, in sicer tako, da bomo razširili članstvo in dopolnili naloge Delovne skupine #NGS2, ustanovljene 24. 7. 2020 (sklep Vlade RS št. 54402-6/2020/3). S tem bomo zagotavljali usklajenost porabe sredstev iz vseh relevantnih finančnih virov, predvsem nacionalnih sredstev, skladov ESRR, KS, ESS+ in SPP (ESI), ESPRA in sredstev Skupne kmetijske politike ter drugih instrumentov EU (pri digitalizaciji denimo IPE2 Digital in InvestEU).

Za namene zagotavljanja komplementarnosti bo ustanovljena delovna skupina, ki:

- bo zagotavljala, da bodo sredstva Unije dopolnjevala sredstva iz nacionalnega proračuna (načelo »dodatnih« sredstev);
- usmerjala bo upravljanje vseh sredstev Unije z namenom, da bo njihova poraba učinkovita in komplementarna ter da bomo s sredstvi dosegali največje možne sinergijske učinke in učinkovito preprečevali tveganja, povezana z dvojnim financiranjem;
- v ta namen bo pripravila posebne smernice, ki bodo ministrstvom in drugim izvajalskim institucijam zagotavljale skladno delo, hkrati s tem pa tudi jasne razmejitve glede porabe sredstev iz različnih virov Unije. V smernicah bodo vključene tudi vsebine, s katerimi bomo zagotovili, da so v primerih, ko se ukrep financira iz različnih virov Unije, pogoji za financiranje izpolnjeni za vsakega od njih;
- v vsakem tekočem letu bo za vsako naslednje leto pripravila okvirni pregled načrtovanih ukrepov po posameznih virih Unije in s tem opredelila vsebinski, finančni in časovni okvir izvajanja relevantnih programov.

Članstvo delovne skupine bo dopolnjeno tako, da bodo v njeno delo vključeni predstojniki in strokovnjaki za NOO v okviru SVRK, organov upravljanja vseh skladov in drugih relevantnih/sodelujočih ministrstev ter predstavniki organa s področja zagotavljanja enakih možnosti. Kot zunanji deležniki bodo pri delu lahko sodelovali predstavniki Fiskalnega sveta in predstavniki Umarja. Poleg tega bomo zagotovili redno in tesno sodelovanje med koordinatorem NOO in Organom upravljanja za ESI in ESPRA.

Na razmejitev in komplementarnost med različnimi viri financiranja smo še posebej pozorni na področju digitalizacije, zato smo v Priročniku o načinu izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost predvideli, da je treba za vsak ukrep iz tega področja pridobiti pisno soglasje za to pristojnega ministrstva. Tak ukrep omogoča, da se ukrepi iz različnih resorjev ne podvajajo in da ima za to pristojni resor pregled nad ukrepi in jih lahko tudi usmerja. Tudi v Navodilih za izvajanje kohezijske politike bo previden tovrstni ukrep, da bo zagotovljena ustrezna konsistentnost. Poleg tega pa bo to tudi del pregleda, ki ga bo upravljala za to ustanovljena delovna skupina. V Priročniku MF o izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost (april 2022) je tudi predvideno, da resorji za ukrepe oz. razpise, ki prispevajo k izvajanju S5, zaprosijo SVRK za mnenje o skladnosti s S5.

Cilj politike 1

V okviru CP1 se bosta na področju podjetništva dopolnjevala ESRR in **EKSRP**:

-Podpora EKSRP bo na področju podjetništva, MSP, start-upov in turizma namenjena kmetijam oz. nosilcem dopolnilnih dejavnosti na ozemlju celotne Slovenije, medtem ko bo pri podpori investicijske politike MSP s povratnimi sredstvi iz ESRR v okviru CP1 kmetijska dejavnost izločena.

-Na področju industrijske tranzicije in podjetništva bodo iz EKSRP enotno podprte naložbe velikih podjetij v predelavo kmetijskih proizvodov, katere rezultat predelave je nekmetijski proizvod. V okviru podpor ESRR za področje podjetništva velika podjetja ne bodo vključena.

-Na področju digitalizacije bo ESRR podprl razvoj digitalizacije prostora in okolja z gradniki umetne inteligence, prehod v večdimenzionalni virtualni svet na podlagi državnih podatkov ter spodbudil razvoj inovativnih digitalnih rešitev na podlagi celotne državne prostorske in okoljske digitalne podatkovne infrastrukture. Komplementarnost s področjem kmetijstva se kaže v sistemu pridobivanja vhodnih podatkovnih virov, kjer bodo digitalni podatki državne prostorske infrastrukture ključni za spremljanje sprememb stanja v prostoru tudi na območjih kmetijskih zemljišč in izvajanja kmetijske politike. Komplementarnost omogoča razvoj digitalnega dvojčka, ki bo s povezovanjem obstoječih podatkov omogočal primerno hitrost vizualizacije, modeliranja in interaktivnosti ter lažje odločanje in ukrepanje ob ekstremnih vremenskih dogodkih.

Na področju RRI se bodo ukrepi ESRR dopolnjevali z ukrepi **NOO[1]**:

-Sofinanciranje raziskovalno inovacijskih projektov v podporo zelenemu prehodu in digitalizaciji (znanstveno raziskovalni-inovacijski programi: TRL 3-6) ter podjetniški RRI projekti: TRL 6-8), skladno s Strategijo pametne specializacije [2]. Z ukrepi bo zagotovljena stabilnost in večja predvidljivost RR instrumentov.

-Sofinanciranje investicij v RRI demonstracijske in pilotne projekte. Podpora bo namenjena podjetjem in konzorcijem podjetij in raziskovalnih organizacij, ki bodo izvajali prebojne in inovativne projekte, usmerjene v zeleni prehod (usmerjenost v zelene raziskave, razvoj in inovacije v okviru izbrane kode intervencije za krožno gospodarstvo). Z ukrepi predvidenimi v okviru CP1 (SC 1.1) bodo podprta vsa prednostna področja Strategije pametne specializacije, vključno s krožnim gospodarstvom.

-Sofinanciranje projektov spodbujanja mednarodne mobilnosti in reintegracije raziskovalcev.

-Ustanovitve nove raziskovalne organizacije in financiranje raziskovalne infrastrukture - vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano kot osrednjega stebra inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano (investicija se v celoti izvede s sredstvi NOO).

Na področju dviga produktivnosti gospodarstva se bodo ukrepi ESRR dopolnjevali z ukrepi **NOO[3]**:

-Podpora investicijam za večjo produktivnost, konkurenčnost, odpornost in dekarbonizacijo gospodarstva ter za ohranjanje delovnih mest. Podpora investicijam podjetij v osnovna sredstva za podporo rasti produktivnosti, ki je skladno z Zakonom o spodbujanju investicij osredotočena na globalne verige vrednosti, skladno z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja pa na problemska območja (večje investicije, medtem ko se preko CP1 spodbuja investicije MSP, ki so manjšega obsega). Ukrepi NOO v obliki subvencij za spodbujanje investicij se bo dopolnjeval s CP1, ki bo spodbujal MSP prek finančnih instrumentov (garancije s subvencijo obrestne mere, lastniško financiranje). V zvezi s podporo investicijam za dvig produktivnosti je predviden ukrep v okviru NOO, medtem ko v CP1 spodbude s subvencijami za investicije niso predvidene (razmejitev VFO in NOO).

-Zagotavljanje inovativnih ekosistemov ekonomsko-poslovne infrastrukture kot komplementaren ukrep krepitvi trajnostnih verig vrednosti specifičnih sektorjev. Ukrepi zajema izgradnjo in ureditev poslovnih con v lasti občin, ki so namenjene MSP, ter vzpostavitev osnove za učinkovito upravljanje (financiranje študije, vzpostavitev IT platforme ter pilotnega projekta upravljanja poslovnih con). Na podlagi rezultatov pilotnega projekta oz. oblikovanja in testiranja modelov upravljanja ter izvedbe IT rešitev bo mogoče vzpostaviti oz. izboljšati upravljanje poslovnih con na ozemlju RS, kar bo imelo sinergijske učinke in bo vplivalo na doseganje ciljev optimalnega privabljanja investitorjev in racionalnejše načrtovanje novih poslovnih con oz. ekonomsko-poslovne infrastrukture. Dopolnjevanje z ukrepi spodbujanja investicij podjetij v okviru CP1 (SC 1.2) bo zato lahko izboljšalo sodelovanje, simbiozo podjetij in imelo sinergijske učinke med podjetji v poslovnih conah (kot na primer: podjetje je lahko dobavitelj drugim podjetjem v poslovni coni, idr.) in dosegali specializacijo poslovnih con za specifične dejavnosti, s čimer se bodo dosegali cilji izboljšanja produktivnosti gospodarstva in skladnega regionalnega razvoja. Urejanje okolij v ekonomsko poslovnih conah v okviru VFO bo vsebinsko dopolnjevalo ukrepe inovativnih ekosistemov EPI, ki se financirajo iz NOO. Predviden mehanizem izvajanja - dogovor za razvoj regij - bo omogočal, za razliko od javnega razpisa v okviru NOO, dodaten čas za strateško načrtovanje in izvedbo regijsko in nacionalno pomembnih projektov urejanja okolij ekonomsko poslovne infrastrukture.

Na področju spodbujanja digitalne preobrazbe MSP, družbe, države (javne uprave) in lokalnih skupnosti ter digitalne povezanosti se bodo ukrepi ESRR dopolnjevali z ukrepi **NOO[4]**:

-Ukrepi za modernizacijo digitalnega okolja javne uprave ter krepitev digitalnih znanj in spretnosti javnih uslužbencev.

-Digitalizacija različnih področij javnega sektorja[5] (notranja varnost; izobraževanje, znanost in šport; prostor in okolje, narava, vode, nepremičnine; kmetijstvo, prehrana in gozdarstvo; kultura; pravosodje).

-Izgradnja gigabitne infrastrukture za 8.500 gospodinjstev.

-Podpora digitalni transformaciji predvsem večjih podjetij, v podporo gospodarstvu. Ukrepi CP1 so usmerjeni izključno v projekte MSP – tako na področju spodbujanja podpornega okolja kot tudi neposrednih spodbud (subvencij) za digitalizacijo in digitalno transformacijo; predvideni so finančni instrumenti za digitalno transformacijo MSP. Ukrep NOO (hibridni oblak) dopolnjuje podporo storitev podpornega okolja prek CP1.

Na področju IKT infrastrukture, bomo ESRR vlagali komplementarno s tistimi iz NOO. Podprta bo gradnja visokozmogljive širokopasovne infrastrukture do gospodinjstev na geografsko zahtevnih področjih. Iz sredstev InvestEU bodo podprte zasebne naložbe na področjih, kjer so operaterji izrazili tržni interes. Iz sredstev IPE2 Digital bo podprto financiranje 5G koridorjev za zagotovitev čezmejne povezljivosti.

Sinergije so predvidene med sredstvi kohezijske politike EU, AMIF, SNV in IUMV in programom **Obzorje Evropa**:

-Združevanje sredstev programa Obzorje Evropa in skladov EU (npr. Teaming, kjer se podpišeta dva sporazuma, ki skupaj pokrijeta 100 % upravičenih stroškov, nacionalno financiranje je usmerjeno v financiranje potrebne raziskovalne infrastrukture).

-Financiranje nacionalne udeležbe v partnerstvih: v prihajajočem okvirnem programu Obzorje Evropa bo pomemben del raziskovalnih aktivnosti usmerjen v t. i. partnerstva.

-Financiranje projektov, ki pridobijo t.i. pečat odličnosti. Gre za projekte, ki so ocenjeni kot odlični v evalvacijskih postopkih na EU ravni, vendar zaradi omejitev v proračunu niso sofinancirani (predvsem za programe EIC, MSCA in ERC).

-Misije Obzorja Evropa bodo naslovljene skozi kombinacijo politik, ki bodo podprle domene S5, ki spadajo v posamezne Misije, zlasti v okviru CP1 in skozi dopolnilno financiranje iz drugih CP, vključno s SPP in NOO.

Sinergije so predvidene med sredstvi kohezijske politike EU, AMIF, SNV in IUMV in **Programom Digitalna Evropa**:

-Združevanje sredstev Program Digitalna Evropa in skladov EU (npr. EDIH kjer se podpišeta dva sporazuma, ki skupaj pokrijeta določen % upravičenih stroškov, program določa kaj se krije iz nacionalnih sredstev, različno po področjih tehnologij).

-Financiranje nacionalne udeležbe v partnerstvih oziroma konzorcijih: v programu Program Digitalna Evropa bodo določene aktivnosti usmerjene v t. i. partnerstva oziroma konzorcije, predvsem mednarodne.

-Financiranje projektov, ki pridobijo t.i. pečat odličnosti. Gre za projekte, ki so ocenjeni kot odlični v postopkih ocenjevanja na EU ravni, vendar zaradi omejitev v proračunu programa niso sofinancirani (npr. EDIH).

-Sofinanciranje evropskih digitalnih infrastrukturnih konzorcijev (EDIC), ki predstavlja nov instrument za izvajanje večdržavnih projektov, ki bodo sofinancirani preko evropskih programov (Program Digitalna Evropa, CEF II Digital, Obzorje Evropa, Invest EU) skupaj z NOO in sredstvi kohezijskih skladov

Na področju spodbujanja digitalizacije se tudi SNV in IUMV dopolnjujeta z ukrepi **NOO**. Zaznane so pomembne razmejitve, komplementarnosti in sinergije med IUMV, SNV in NOO na področju naložb v digitalizacijo, ki so usmerjene predvsem v prenovo informacijskih sistemov in nakup opreme, kar je izrednega pomena, saj predstavlja osnovo za optimalno delovanje Policije. Poleg tega pa predstavlja osnovo za ostale naložbe v digitalizacijo, ki bodo financirane iz SNV in IUMV (interoperabilnost, veliki sistemi, PNR, ETIAS, itd). Glede na to bo vzpostavljeno enotno načrtovanje in spremljanje, da ne bo prihajalo do prekrivanj.

Cilj politike 2

V okviru CP 2 se bodo sredstva ESRR in ESPRA dopolnjevala s sredstvi **EKSRP** na področjih:

-Enovit Strateški načrt Skupne kmetijske politike 2023–2027 bo za celotno ozemlje Slovenije vključeval zaveze iz evropske okoljske zakonodaje[7] in NEPN. Vsebinske usmeritve in podlago predstavlja Resolucija »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«[8]. Tudi s sredstvi EKSRP bo podprt razvoj ogljično nevtralnega in krožnega gospodarstva. To bo prispevalo k uresničevanju CP1, CP2 in CP4.

-V okviru spodbujanja krožnega gospodarstva bodo iz EKSRP podprte nekmetijske dopolnilne dejavnosti na kmetiji ter naložbe na kmetijskih gospodarstvih in živilskih obratih, ki se nanašajo na krožno in bio gospodarstvo. Iz EKSRP bodo tako podprte naložbe na kmetijah oziroma kmetijskih gospodarstvih in živilskih obratih, ki se nanašajo na ponovno uporabo stranskih proizvodov, ostankov in drugih neživilskih surovin, naložbe v zmanjšanje porabe vode in ponovno uporabo odpadne vode, zmanjšanje odpadkov, naložbe v povezavi z recikliranjem oziroma kompostiranjem, naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije za potrebe kmetije oziroma kmetijskega gospodarstva, uvajanjem biorazgradljive embalaže in embalaže iz recikliranih materialov, naložbe v večjo snovno učinkovitost proizvodnih procesov.

-Sredstva EKSRP bodo namenjena tudi za ohranjanje in izboljšanje stanja biodiverzitete, trajnostno rabo energije ter blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe v kmetijstvu in gozdarstvu.

Sredstva kohezijske politike za ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti se bodo dopolnjevala z viri iz **programa LIFE+**, s katerimi bodo podprti strateški projekti za naravo. Organi upravljanja si bodo prizadevali ustvariti priložnosti za izkoriščanje morebitnih komplementarnosti in sinergij s tem programom. To bi lahko vključevalo podporo strateškim projektom za naravo oz. strateškim integriranim projektom in ohranjanju rezultatov in učinkov projektov, nagrajenih s pečatom odličnosti v okviru programa LIFE. Doseganje ciljev ohranjanja in obnove biotske raznovrstnosti bomo med drugim omogočili s skladi EKSRP, ESPRA (zlasti na cilju 1.3, 1.6 ter 4. prednostni nalogi Unije), čezmejnimi programi ter programi INTERREG. Vsi ukrepi, ki se nanašajo na ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na morju in v obalnem pasu, se financirajo iz ESPRA in niso upravičeni za financiranje v okviru EKP 2021–2027. Vsi ukrepi ohranjanja in izboljšanja stanja biotske raznovrstnosti, ki se izvajajo v celinskem delu države, se financirajo v okviru EKP 2021–2027 in niso upravičeni za financiranje iz ESPRA. Dodatno prioritete za financiranje z navedbo vira za njihovo financiranje (ESPRA ali EKP) določi vladni Program upravljanja območij Natura 2000.

Z ESPRA bomo prispevali k večji učinkovitosti in prepoznavnosti pomorskega nadzora tudi v mednarodnih razsežnostih. Izbrane aktivnosti bodo prispevale

k aktivnostim A.1.7, A.2.9 ter B.2.7 Akcijskega načrta Strategije pomorske varnosti EU (EUMSS) v povezavi s ciljem medsektorskega pristopa in upravljanja s tveganji EUMSS. Izbrane aktivnosti pomorskega nadzora, skupaj z aktivnostmi v okviru nadzora in izvrševanja prve prednostne naloge Unije, bodo sinergične naložbam, predvidenim v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja, natančneje v okviru točke a) 2. odstavka 3. člena Uredbe EU 2021/1148.

Sredstva za ukrepe kohezijske politike se bodo dopolnjevala s sredstvi **NOO**:

-Na področju učinkovite rabe energije je s sredstvi NOO predvidena aktivacija dodatnega potenciala za energetske prenovne javnih stavb, ki pred energetske prenovne potrebujejo tudi druge elemente trajnostne prenove oziroma so po svoji namembnosti specifične in jih uvrščamo med posebne vrste stavb.

-Investicije v okviru NOO na področju OVE so namenjene spodbujanju prenove obstoječih sistemov daljinskega ogrevanja in proizvodnje elektrike iz obnovljivih virov energije iz hidro- in geotermalne energije, ki se po potrebi nadgradi s postavitvami sončnih elektrarn na prostih površinah javnih stavb. Na področju krožnega gospodarstva se ključni ukrep v okviru NOO nanaša na izvajanje nekaterih programov Celovitega strateškega projekta razogljičenja Slovenije preko prehoda v krožno gospodarstvo (CSP – KG v horizontalnem sodelovanju s ključnimi ministrstvi in partnerji Climate KIC, EIT Raw materials, JRC). Preostali programi bodo podprti s sredstvi skladov ESI pa tudi s sredstvi sklada ESKRP in Sklada za podnebne spremembe. Sredstva slednjega bodo namenjena tudi za orkestriranje same izvedbe in vzpostavitev sistema sprotne spremljanja, vrednotenja in učenja, na podlagi katerega bomo sprotno prilagajali tudi (vsebinsko) izvajanja programov. S sredstvi NOO bodo podprta vlaganja v izgradnjo podpornega okolja za prehod podjetij in verig vrednosti v smeri nizkoogljičnih in krožnih praks, podpora bo namenjena tudi identifikaciji in razvoju rešitev, ki bodo podjetjem pomagala pri transformaciji njihovega delovanja. Sredstva skladov ESI bodo namenjena za vlaganja v spremembo poslovnih modelov, ki podpirajo prehod različnih gospodarskih subjektov v krožno gospodarstvo in izboljšanje emisijske produktivnosti.

-S sredstvi NOO je načrtovana podpora dvigu kapacitet za industrijsko predelavo lesa.

-Za področje odvajanja in čiščenja odpadnih voda je med sredstvi NOO in sredstvi skladov ESI jasna razmejitev. Sredstva NOO za odvajanje in čiščenje odpadne vode za aglomeracije pod 2.000 PE bodo prednostno namenjena za investicije na območjih Natura 2000 ali vodovarstvenih območjih. Na področju oskrbe s pitno vodo bodo sredstva NOO namenjena za sisteme manjše od 10.000 prebivalcev.

-S sredstvi NOO bodo podprti ukrepi za prilagajanje na podnebne spremembe in obvladovanje podnebno pogojenih nesreč. V NOO so na tem področju predvidene štiri reforme in pet investicij, in sicer v vseh fazah obvladovanja podnebno pogojenih nesreč: preventivo delovanje, pripravljenost, odziv in obnova oziroma okrevanje. Skladno z razdelilnikom virov financiranja investicij v sklopu reforme NOO je predvideno, da se s sredstvi KS 2021–2027 nadaljuje nadgradnja pripravljenosti in odziva v primeru podnebno pogojenih nesreč s posebnim poudarkom na zagotavljanju infrastrukturnih in drugih zmogljivosti ter programov za usposabljanje za odziv na žled in ujme. Z namenom krepitev dolgoročne odpornosti slovenskih gozdov na podnebne spremembe in zagotavljanja zadostnih količin lesa za nadaljnjo izgradnjo verige vrednosti gozd–les bo s sredstvi NOO podprto oblikovanje centra za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov, kar bo posredno prispevalo k ohranjanju biotske raznovrstnosti (od genetske pestrosti dalje kot osnove za ohranjanje prilagodljivosti na podnebne spremembe). Ukrepi za obvarovanje gozdnih ekosistemov pa bodo podprti s sredstvi skladov ESI in Skupne kmetijske politike 2023–2027.

Dopolnjevanje sredstev Obzorje Evropa bomo zagotovili tudi pri podpori izvajanja projektov treh mest iz Slovenije (Ljubljana, Kranj in Velenje), ki so bila

izbrana v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest. S sredstvi EKP bomo z ukrepi na področju prilagajanja na podnebne spremembe, vlaganji v infrastrukturo za odvajanje in čiščenje odpadne komunalne vode in infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo ter investicijami na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti, naslovili misijo Obzorja Evropa »Obnova našega oceana in vod do 2030«, še posebej cilja Obnova morskih in vodnih ekosistemov in Ničelno onesnaževanje. S sredstvi ESPRA bomo z misijo Obzorja Evropa Obnova našega oceana in vod do 2030 ustvarjali sinergije na naslednjih ciljih: Obnova morskih in vodnih ekosistemov, Ničelno onesnaževanje, Razogljičenje naših oceanov, morij in vod.

Cilj politike 3

V okviru CP3 se bodo sredstva ESRR in KS dopolnjevala z **Instrumentom za povezovanje Evrope** (IPE/ CEF – Connecting Europe Facility), programom financiranja, ki podpira razvoj prometne, energetske in digitalne infrastrukture znotraj vseevropskih omrežij. Glavne usmeritve v okviru instrumenta IPE bodo razvoj infrastrukturnih omrežij, pomoč pri odpravi tržnih nepopolnosti in spodbujanje nadaljnjih naložb javnega in zasebnega sektorja. Nepovratna finančna sredstva iz Kohezijskega sklada in Instrumenta za povezovanje Evrope za prometni sektor sta osredotočena na razvoj Vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T), tako jedrnega kot celovitega omrežja. Tudi v obdobju 2021–2027 bodo za ta namen identificirani ustrezni projekti na slovenskem TEN-T omrežju, ki bodo lahko kandidirali na enega teh evropskih virov. Instrument za povezovanje Evrope bo podpiral razvoj infrastrukture in razvoj horizontalnih ukrepov, npr. alternativna goriva, digitalizacijo upravljanja prometa, telematske aplikacije ipd., zato bo ministrstvo pristojno za promet nadaljevalo informiranje potencialnih slovenskih upravičencev o razpisih Evropske komisije v okviru programa IPE.

Ukrepi se bodo dopolnjevali tudi z ukrepi načrtovanimi v **NOO**:

-Spodbujanje vzpostavitve infrastrukture za alternativna goriva v prometu (mreža električnih polnilnic).

-Povečanje zmogljivosti železniške infrastrukture: nadgradnja železniških postaj Domžale, Grosuplje in Ljubljana, glavne železniške proge št. 20 Ljubljana-Jesenice-d.m in opremljanje lokomotiv in motornih garnitur z ETSC napravami, celovita prenova železniške proge Ljubljana-Brezovica-Borovnica.

-Digitalizacija železniške in cestne infrastrukture (opremljanje lokomotiv in motornih garnitur z ETSC napravami + DARS in MZI za področje cest).

Cilj politike 4

V okviru CP4 se bodo sredstva ESS+ in ESRR dopolnjevala s programom **Erasmus+**, v okviru katerega bodo podprti ukrepi za večjo mobilnost in večjo relevantnost, privlačnost in vključujočo naravo programa.

V obdobju 2021–2027 bo za povečanje sinergij in preprečitev prekrivanja med instrumenti financiranja **EaSI** združen v sklad ESS+, in sicer v drugi sklop, ki se izvaja v okviru neposrednega in posrednega upravljanja, zajema ukrepe za spodbujanje zaposlovanja in socialnih inovacij (EaSI) in temelji na členu 175(3) PDEU. Sklop EaSI bo osredotočen na projekte z inovativno razsežnostjo in jasno dodano vrednostjo EU, pri katerih bo za dosego kritične mase in zmanjšanje

upravnega bremena ukrepanje EU učinkovitejše od ukrepanja na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni.

Prepoznana so naslednja dopolnjevanja in sinergije: (1) med AMIF, SNV in IUMV na področju zunanje razsežnosti EU migracijske in varnostne politike z zunanjimi instrumenti, kot sta Instrument za sosedstvo, razvoj in mednarodno sodelovanje (NDICI) in Instrument za predpristopno pomoč (IPA), (2) med AMIF in Erasmus+, (3) med SNV in Programom Digitalna Evropa, (4) med SNV in programi Obzorje Evropa, OLAF HERCULE IV, PERICLES IV, nepovratnimi sredstvi EGP in Norveške, NOO, Programom Evropa za državljane (CERV) in Programom za pravosodje (JUST) ter (5) med IUMV in instrumentom za nadzor carinske opreme (CCEI).

Mehanizmi za zagotavljanje komplementarnosti in sinergij bodo potekali predvsem preko izmenjave informacij v okviru medresorskih delovnih skupin, odborov, odbora za spremljanje ter drugih sestankov.

Ukrepi na področju izobraževanja in trga dela se bodo dopolnjevali z ukrepi načrtovanimi v **NOO**:

-Prenova kurikulov in učnih načrtov, predvsem za zeleni in digitalni prehod. V okviru skladov ESI se bo podprlo navedene ukrepe NOO na način izvajanja razvojnih projektov, ki bodo vzgojno-izobraževalnim institucijam omogočili uvajanje prenovljenih kurikularnih dokumentov ter podporo pri nadaljnjem razvoju didaktike, načina poučevanja ter ostalih elementih pedagoškega procesa.

-Izvedba pilotnih projektov v podporo prenovam izobraževalnih programov. Z ukrepi NOO na področju visokega šolstva je predvidena posodobitev kurikulov visokošolskih strokovnih študijskih programov z umestitvijo vsebin za digitalni in zeleni prehod, medtem ko bomo v okviru EKP 2021–2027 naslavljali predvsem področja celovitega podpornega okolja za študente z namenom zaključevanja študija v roku, povezovanja z okoljem (gospodarskim in negospodarskim) preko izvajanja praktičnega usposabljanja in različnih drugih oblik povezovanja ter izboljšanja usposobljenosti visokošolskih učiteljev, predvsem z uporabo IKT.

-Ukrepi za zmanjšanje neskladij med kompetencami šolajočih in potrebami na trgu dela. V okviru NOO bomo prenovili 41 izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega izobraževanja ter višješolskih študijskih programov. V NOO bomo pilotno vzpostavili digitalno podprte poti za celovit prenos informacij pri načrtovanju, izvajanju in evalvaciji praktičnega usposabljanja z delom med delodajalci, šolo in dijakom na področjih predšolske vzgoje, zdravstva in socialnega varstva. V EKP 2021–2027 bomo z ukrepom zagotavljali boljšo usklajenost in povezanost sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja s potrebami trga dela preko spodbud delodajalcem za zagotavljanje učnih mest za vajence, dijake in študente višjih strokovnih šol.

-S sredstvi EKP 2021–2027 bomo nadaljevali s prenovno srednješolskih izobraževalnih in višješolskih študijskih programov, ki ne bodo predmet NOO, in podprli implementacijo prenovljenih programov, tako iz NOO kot EKP 2021–2027.

-Z vidika digitalnih kompetenc ter kompetenc za trajnostni razvoj se bo v okviru NOO razvil delujoč podporni ekosistem za kakovostno trajnostno in digitalno izobraževanje ter nagradili oz. prenovili učni načrti z umestitvijo digitalnih kompetenc, temeljnih vsebin računalništva in informatike, kompetencami za trajnostni razvoj ter finančne pismenosti. V okviru SC 6.5 v okviru EKP 2021–2027 bomo namenili posebno pozornost predvsem celoviti sistemski podpori (tehnična, didaktična) deležnikom VIZ pri razvijanju učinkovite rabe digitalnih tehnologij v VIZ ter razvoju tistih ključnih kompetenc, ki niso predmet NOO ter krepitev kompetenc nadarjenih.

-Aktivnosti na področju VŽU so v NOO ozko usmerjene zgolj na pripravo programov ter izobraževanje odraslih na področju finančne pismenosti. Vse ostale aktivnosti s področja izobraževanja odraslih MIZŠ načrtuje v okviru EKP 2021–2027.

-V okviru NOO je predvideno profesionalno usposabljanje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju s poudarkom na digitalnih kompetencah ter v manjšem obsegu na kompetencah za trajnostni razvoj in finančni pismenosti. Komplementarno pa bomo v okviru EKP 2021–2027 naslovili predvsem področje kariernega razvoja vodstvenih in strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju, kompetence za kakovostno izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa in kompetence za delo v vseživljenjski učeči se skupnosti ter vse ostale izzive, ki izhajajo iz potreb izobraževalnega procesa. Komplementarno bomo iz nacionalnih sredstev financirali štipendiranje pedagoških študijev iz področja naravoslovja in tehnike.

-Ozelenitev izobraževalne infrastrukture bo predmet podpore v EKP in NOO, saj so potrebe na tem področju izredno velike, mehanizma pa bosta naslavljala različne infrastrukturne projekte.

-V okviru NOO bomo z vlaganji v prožnejše načine organizacije dela in prilagajanje delovnih mest invalidom povečali dostopnost delovnih mest za najtežje ovirane delavce. Pripravljene bodo strokovne podlage za potrebam prilagojen delovni proces, zagotovljeno pridobivanje potrebnih kompetenc delodajalcev in zaposlenih v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih, s poudarkom na digitalnih kompetencah ter zagotovljena psihosocialna pomoč.

-S subvencijami delodajalcem za zaposlitev mladih do vključno 25. leta starosti pa bomo v okviru NOO spodbujali hitrejši vstop mladih na trg dela. Z izvajanjem prek istega izvajalca bo zagotovljeno preprečevanje dvojnega financiranja. Ukrepi v okviru ESF+ bodo komplementarno naslavljali težje zaposlive osebe, kot so dolgotrajno brezposelni mladi in mladi NEET ter nizko izobraženi in starejši s spodbudo, da se čim prej vključijo na trg dela. V okviru NOO bomo podprli nov koncept usposabljanja in izobraževanja vseh zaposlenih, po katerem se bodo lahko vključevali zaposleni tako na lastno kot na pobudo delodajalca. Projekti, ki bodo sredstva prejeli iz NOO, ne bodo mogli kandidirati za sredstva za isti namen v okviru VFO 2021–27.

Ukrepi na področju zdravstva in socialne varnosti se bodo dopolnjevali z načrtovanimi v **NOO**:

-Vlaganja v infektivni kliniki (Ljubljana, Maribor).

-Vlaganja v infrastrukturo in opremo oddelkov za psihogeriatrično obravnavo v okviru psihiatričnih bolnišnic.

-Ukrepi za dvig kompetenc zaposlenih v zdravstvu za zagotavljanje kakovosti oskrbe. S sredstvi NOO se bo naslovilo krepitev kompetenc kadrov za zagotavljanje kakovostne zdravstvene oskrbe. S sredstvi EKP pa se bo zagotavljalo digitalno pismenost uporabnikov v zdravstvu, vzpostavitev sistema sistematičnega pristopa k obvladovanju starostne krhkosti ter razvijalo sistem prvih posredovalcev.

-Naložbe za zagotavljanje celostne obravnave oseb, ki potrebujejo večji obseg dolgotrajne oskrbe in kompleksnejše storitve (negovalni in oskrbni domovi ter mreža rehabilitacijskih centrov za upravičence do dolgotrajne oskrbe).

-Zagotovitev varnega okolja bivanja za osebe, ki so odvisne od pomoči drugih. V okviru NOO bo podprta izgradnja novih nastanitev v institucionalni oskrbi.

-S sredstvi NOO bosta na državni ravni vzpostavljena sistem za enotno oceno upravičenosti do dolgotrajne oskrbe in enotna vstopna točka, z naložbo bodo podprti tudi ukrepi za prenos, integracijo in preglednost informacij s področij zdravstva, socialnega varstva in dolgotrajne oskrbe. Podprto bo tudi izboljševanje varnosti bivanja za osebe, ki so odvisne od pomoči drugih, vključno z osebami v institucionalnem varstvu. Komplementarno s tem bodo s sredstvi ESI skladov zagotovljene kakovostne in varne storitve v zdravstvu in dolgotrajni oskrbi ter podpora prehodu iz institucionalizirane oskrbe v oskrbo na domu.

Ukrepi za krepitev vloge turizma in kulture se bodo dopolnjevali z ukrepom razvojne komponente Trajnostni razvoj slovenskega turizma, vključno s kulturno dediščino v NOO:

-investicija C: »Trajnostni razvoj javne in skupne turistične infrastrukture in naravnih znamenitosti v turističnih destinacijah«. S sredstvi ESRR bo ukrep nadgrajen z namenom zapolnitve strukturne vrzeli slovenskega turizma, ki se kaže v nizki urejenosti javne turistične infrastrukture. S sredstvi kohezijske politike bomo spodbujali razvoj turističnih doživetij in produktov na ravni turističnih destinacij ter krepili zeleno in trajnostno ter celoletno turistično ponudbo. Krepili bomo sodelovanje več deležnikov turizma na posamezni destinaciji ter vključevanje lokalnega prebivalstva v oblikovanje turistične ponudbe. S tem bomo vplivali na višjo dodano vrednost in celovito turistično izkušnjo v vseh turističnih destinacijah.

-investicija D: »Trajnostna obnova in oživljanje kulturne dediščine in javne kulturne infrastrukture ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem«. Sredstva ESRR bodo komplementarno z NOO namenjena za investicije manjše vrednosti (do 1 milijona EUR brez DDV) v obnovo in revitalizacijo kulturnih spomenikov in spodbujanje kulturno turističnih produktov, prilagojenih novim generacijam in medijem.

Cilj politike 5

V okviru CP 5 se bodo sredstva ESRR in ESPRA dopolnjevala s sredstvi **EKSRP**:

-Področje spodbujanja lokalnega razvoja podeželja (CLLD) bo v okviru EKSRP podprto skozi pristop LEADER, pri katerem bodo upravičena vsa naselja manjša od 10.000 prebivalcev. V okviru LEADER bo podprto zmanjševanje strukturnih težav (kot so pomanjkanje privlačnih zaposlitvenih možnosti, staranje prebivalstva), ustvarjanje delovnih mest, osnovne storitve, socialna vključenost, okoljske vsebine in druge prepoznane potrebe na podeželju. Tudi izvajanje razvoja območij po konceptu Pametnih vasi in obnova kulturne dediščine na podeželju se bo komplementarno podpirala tako iz EKSRP kot iz ESRR na območju celotne Slovenije.

-CLLD se bo v okviru ESRR in EKSRP izvajal kot skupen pristop, CLLD v okviru ESPRA pa se bo izvajal samostojno. Sinergije med EKSRP in ESPRA bodo na cilju c) ESPRA (Krepitev vitalnosti skupnosti z večanjem družbene vključenosti, privabljanjem žensk in mladih ter ohranjanjem in ustvarjanjem novih delovnih mest na področju ribištva in akvakulture) in potrebah Strateškega načrta Skupne kmetijske politike 2023–2027 (P27, P28), in sicer predvsem v zagotavljanju osnovnih storitev na izbranem območju, ustvarjanju delovnih mest, dvigu kakovosti življenja, spodbujanju zaposlovanja in podjetništva na podeželju. Sinergije med ESRR, EKSRP in ESPRA bodo tudi v projektih sodelovanja. Projekti, izbrani v okviru CLLD, pa bodo zagotovo tudi komplementarni drugim nacionalnim projektom (npr. projektom Slovenske turistične organizacije). Če bodo LAS izbrane na območjih, ki jih pokriva Sklad za pravični prehod, bodo izbrani projekti komplementarni.

Ustanovljena je bila Medresorska delovna skupina, v kateri so predstavniki organov upravljanja in posredniških organov vseh skladov, ki izvajajo CLLD. Cilj je kar najbolj poenotiti in poenostaviti vsebine, ki so skupne vsem skladom, da se izvajanje ukrepa čim bolj olajša deležnikom na terenu.

Specifični cilj SPP

Sredstva SPP se bodo dopolnjevala s sredstvi kohezijske politike in **NOO** pri ukrepih za podporo gospodarstvu (naložbe v dvig produktivnosti obstoječih podjetij in ustanavljanje novih, kar bo podprto z naložbami v RRI ter digitalizacijo) in za podporo razvoju človeških virov. Posebna pozornost bo namenjena spodbujanju prehoda na čisto in cenovno dostopno energijo (nove tehnologije, naložbe v OVE, sanacija in nadgradnja daljinskega ogrevanja) ter sanaciji, preurejanju degradiranih površin in vzpostavitvi pogojev za spremenjeno rabo teh površin.

Bodo pa ukrepi, financirani iz sredstev ESRR in ESS+, komplementarni oziroma bodo dopolnjevali ukrepanja iz SPP, za kar bodo ustrezne podlage pripravljene že na ravni območnih načrtov oziroma specifičnih teritorialnih strategij, natančneje razdelani pa na izvedbeni ravni.

Prav tako se bodo sredstva SPP dopolnjevala s podporo v okviru drugih stebrov mehanizma za pravični prehod, za kar se bodo v območnih načrtih za pravični prehod določili sektorji in tematska področja, ki bodo predvidoma podprti v okviru teh stebrov.

Invest EU

Ob upoštevanju izbora izvajalca storitve se pričakuje, da bodo ocene vrzeli trga in naslavljanje vrzeli s finančnimi instrumenti podrobno predstavljene poleti 2022, saj se je proces usklajevanja dokumenta zavlekel. Izsledke analize bomo smiselno upoštevali. Šele tedaj bo mogoče nasloviti posamezne vrzeli na različnih naložbenih področjih in oblikovati naložbene strategije izvajanja finančnih instrumentov, ki bodo najučinkoviteje naslavljali ugotovljene vrzeli. Med drugim, naj bi predhodna ocena naslavljala tudi možnost učinkovite uporabe kombinacije finančnih instrumentov z drugimi oblikami podpore kohezije v naslovljenih ciljnih politikah/sectorjih programa za boljše učinke in sprejemljivost finančnih instrumentov s strani zasebnih so-investitorjev kot tudi s strani končnih prejemnikov.

[1] Načrt za okrevanje in odpornost; razvojno področje Pametna, trajnostna in vključujoča rast.

[2] V Službi Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK) je skupaj z resorji tekom nadgradnje Strategije pametne specializacije (S5) identificiral ukrepe iz NOO, ki posredno ali neposredno prispevajo k izvajanju S5, ter jih umestil v besedilo S5 (tabela št. 5 in 6). Z resorji je dogovorjeno, da se pri pripravi razpisov iz NOO ustrezno uskladijo z ekipo S5 oziroma poskrbijo za skladnost razpisa s S5. V ta namen je SVRK sodeloval tudi z Uradom RS za okrevanje in odpornost (URSOO) pri pripravi Priročnika o načinu izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost, sprejetega aprila 2022. V Priročniku je v poglavju 3.7 opredeljeno, da je treba za ukrepe na področju spodbujanja razvoja področja S5, ki se v vseh stebrih neposredno navezujejo na S5 (Tabela 5 v osnuku S5) upoštevati možnost pridobivanja sredstev iz različnih virov in tako zagotoviti komplementarnost med mehanizmom in drugimi skladi ter instrumenti EU. V tej luči se ukrepi v okviru obravnavanih stebrov pripravijo in izvajajo na način, ki omogoča tudi doseganje ciljev S5. V tem smislu nosilni organi in izvajalci ukrepa sodelujejo s SVRK, kot nosilcem Slovenske strategije pametne specializacije S4/S5, in sicer tako pred objavo javnega razpisa ali drugega načina dodelitve sredstev v teku razpisnih opravil in med izvajanjem ukrepov. Nosilni organi in izvajalci ukrepa v ta namen SVRK pred objavo razpisa zaprosijo za mnenje o skladnosti z S4/S5. SVRK se bo odzval s stališčem o skladnosti in podal morebitne dodatne predloge ali usmeritve. Za ukrepe, ki se na S5 navezujejo posredno (Tabela 6 v osnutku S5), se določilo uporablja smiselno.

[3] Načrt za okrevanje in odpornost, ukrepi v podporo Produktivnejšemu gospodarstvu za digitalni in zeleni prehod.

[4] Načrt za okrevanje in odpornost, razvojno področje Digitalna preobrazba.

[5] Digitalna transformacija zdravstva ni predmet financiranja VFO, ampak le NOO v delu razvojnega področja Zdravstvo in socialna varnost.

[7] Priloga XI Uredbe o strateškem načrtovanju.

[8] Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«, Državni zbor RS (29. januar 2020).

3. Prispevek k proračunskemu jamstvu v okviru InvestEU z utemeljitvijo¹

Sklic: člen 11(1), točka (g), in člen 14 uredbe o skupnih določbah

Tabela 2A: Prispevek v InvestEU (razčlenitev po letih)

Prispevek		Prispevanje k	Razčlenitev po letih							
Sklad	Kategorija regije	Sklop (sklopi) InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj

¹Prispevki ne vplivajo na letno razdelitev odobrenih finančnih sredstev na ravni večletnega finančnega okvira za državo članico

Tabela 2B: Prispevek k InvestEU (povzetek)

Sklad	Kategorija regije	Trajnostna infrastruktura (a)	Raziskave, inovacije in digitalizacija (b)	MSP (c)	Socialne naložbe in spretnosti (d)	Skupaj (f) = (a) + (b) + (c) + (d)
Skupaj						

Utemeljitev, ob upoštevanju, kako ti zneski prispevajo k doseganju ciljev politike, izbranih v sporazumu o partnerstvu v skladu s členom 10(1) uredbe o InvestEU

V okviru predhodne ocene potreb trga vrzeli financiranja na trgu za izvajanje finančnih instrumentov v programskem obdobju 2021–2027 v Sloveniji bo naslovljena tudi primerjava in swot analiza uporabe finančnih instrumentov v okviru Invest EU glede na različna področja in cilje, ki jih naslavlja kohezijska politika v naslednjem obdobju. V tem trenutku v Sloveniji še ni podlag za prispevek proračunskemu jamstvu v okviru InvestEU iz ESRR, ESS+, Kohezijskega sklada in ESPRA. Skladno s pravnimi podlagami razumemo, da če se naknadno pokaže relevantno usmeriti del sredstev ESRR, ESS+, Kohezijski sklad in ESPRA, to lahko storimo tudi naknadno.

4. Prerazporeditve¹

Država članica zahteva	☐ prerazporeditve med kategorijami regij
	☐ prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja
	☒ prerazporeditve med ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade
	☐ prerazporeditev sredstev ESRR in ESS+ kot dopolnilne podpore v SPP
	☐ prerazporeditve iz cilja „evropsko teritorialno sodelovanje“ v cilj „naložbe za delovna mesta in rast“

¹Prerazporeditve ne vplivajo na letno razdelitev odobrenih finančnih sredstev na ravni večletnega finančnega okvira za državo članico

4.1. Prerazporeditve med kategorijami regij

Sklic: člen 11(1), točka (e), in člen 111 uredbe o skupnih določbah

Tabela 3A: Prerazporeditve med kategorijami regij (razčlenitev po letih)

Prerazporeditev iz	Prerazporeditev v	Razčlenitev po letih							
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
Kategorija regije	Kategorija regije								

Tabela 3B: Prerazporeditev med kategorijami regij (povzetek)

Kategorija regije	Dodelitev po kategoriji regije	Prerazporeditev v	Znesek prerazporeditve	Prerazporeditev deleža prvotne dodelitve	Dodelitev po kategoriji po prerazporeditvi

Utemeljitev

--

4. Prerazporeditve

4.2. Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja

Sklic: člen 26(1) uredbe o skupnih določbah

Tabela 4A: Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, če je taka možnost predvidena v temeljnem aktu* (razčlenitev po letih)

Prerazporeditev iz		Prerazporeditev v	Razčlenitev po letih							
Sklad	Kategorija regije	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj

* Izvedejo se lahko prerazporeditve v kateri koli drugi instrument v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja; kadar je taka možnost predvidena v temeljnem aktu. Ustrezno bodo določeni število in imena ustreznih instrumentov Unije

Tabela 4B: Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, če je taka možnost predvidena v temeljnem aktu* (povzetek)

Sklad	Kategorija regije	Skupaj
Skupaj		

* Izvedejo se lahko prerazporeditve v kateri koli drugi instrument v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja; kadar je taka možnost predvidena v temeljnem aktu. Ustrezno bodo določeni število in imena ustreznih instrumentov Unije

Utemeljitev

--

4.3. Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade

Sklic: člen 26(1) uredbe o skupnih določbah

Tabela 5A: Prerazporeditve med ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade* (razčlenitev po letih)

Prerazporeditve iz		Prerazporeditve v		Razčlenitev po letih							
Sklad	Kategorija regije	Sklad	Kategorija regije	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
ESS+	Bolj razvite regije	ESRR	Bolj razvite regije		7.410.866,00	7.410.866,00					14.821.732,00
ESS+	Manj razvite regije	ESRR	Manj razvite regije		23.494.065,00	23.494.065,00					46.988.130,00

* Prerazporeditve med skladoma ESRR in ESS+ se lahko izvedejo samo znotraj iste kategorije regij

Tabela 5B: Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade (povzetek)

Prerazporeditev iz		Prerazporeditev v											
Sklad	Kategorija regije	ESRR			ESS+			Kohezijski sklad	ESPR	SKLAD ZA AZIL, MIGRACIJE IN VKLJUČEVANJE	SNV	IUMV	Skupaj
		Bolj razvite regije	Prehod	Manj razvite	Bolj razvite regije	Prehod	Manj razvite						
ESS+	Bolj razvite regije	14.821.732,00											14.821.732,00
ESS+	Manj razvite regije			46.988.130,00									46.988.130,00
Skupaj		14.821.732,00		46.988.130,00									61.809.862,00

* Prerazporeditev v druge programe. Prerazporeditve med skladoma ESRR in ESS+ se lahko izvedejo samo znotraj iste kategorije regij.

Utemeljitev

Stanje na področju trga dela se je v zadnjih letih bistveno spremenilo od izhodišč, ki so zapisane v Poročilu o državi - Slovenija 2019, ki ga je izdala

Evropska komisija. Urad za makroekonomske analize in razvoj v Jesenski napovedi gospodarskih gibanj 2021[1] vezano na področje trga dela izpostavlja:

- Po prekinitvi večletnih ugodnih gibanj na trgu dela v prvem valu epidemije se zaposlenost od druge polovice leta 2020 vztrajno povečuje, brezposelnost pa zmanjšuje.
- Ob rasti povpraševanja po delovni sili se v nekaterih dejavnostih v zadnjih mesecih znova krepi pomanjkanje ustrezne delovne sile.
- Stopnja prostih delovnih mest se je v nekaterih dejavnostih v zadnjih mesecih močno zvišala.
- Pomanjkanje delovne sile ponekod omejuje običajno poslovanje.
- Zaposlenost se bo v nadaljevanju letošnjega leta postopoma še povečevala, brezposelnost pa zniževala; še naprej bo pomemben vpliv epidemičnih razmer; v prihodnjih dveh letih se bodo ugodna gibanja nadaljevala, a bodo v ospredje zaradi demografskih gibanj prišle vedno večje omejitve, povezane z razpoložljivostjo delovne sile.
- Kratkoročno pričakovanje o zaposlovanju nakazujejo nadaljnjo, a zmernejšo rast zaposlenosti.
- Participacija na trgu dela je v najbolj aktivni starosti (30-54 let) že visoka, zato se bo participacija v prihodnje zviševala zlasti med starejšimi.
- Neugodna demografska gibanja (povečevanje deleža starejšega prebivalstva) se bodo v prihodnje nadaljevala in povzročala pomanjkanje delovne sile.

Slovenija je v sprejetem NOO vključila nekatere ukrepe na področju trga dela, ki so bile izhodiščno del usmeritev EK v naložbenih smernicah za financiranje v okviru kohezijske politike v obdobju 2021–2027 za Slovenijo.

Ključni cilj NOO na področju trga dela je krepitev odpornosti trga dela, večja participacija na trgu dela in kakovostna delovna mesta. **NOO** v tem delu opredeljuje strukturne napore oz. reforme ter s tem povezane investicije. Zgolj investicije (podpora prožnejšim načinom organizacije dela, prilagoditev delovnih mest invalidov v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih, prožnejše oblike dela, hitrejši vstop mladih na trg dela ter usposabljanje in izobraževanje zaposlenih) v **tem delu znašajo okvirno 56 milijonov EUR (prispevek EU)**.

NOO predvideva zahtevne sistemske spremembe (npr. spremembe pokojninske zakonodaje, zakonodaje s področja trga dela), ki bodo prispevale k podaljševanju delovne aktivnosti in večji vključenosti na trg dela. Ukrepi izhajajo tudi iz specifičnih priporočil državi in so nujni za vzpostavitev pogojev, ki bodo omogočili daljšo delovno aktivnost in večjo vključenost na trg dela (varnost in zdravo delovno okolje, promocija in informiranje glede možnosti participacije na trgu dela z namenom večje aktivacije starejših, zagotavljanje kakovostnih delovnih mest in krepitev vloge socialnih partnerjev pri doseganju tega cilja).

Naslavljanje področja aktivne politike zaposlovanja je bilo in bo tudi v prihodnosti zagotovljeno z nacionalnimi integralnimi viri in viri kohezijske politike. Ukrepi evropske kohezijske politike v Sloveniji v delu ESS+ sredstev bodo osredotočeni predvsem v povečanje vključenosti v vseživljenjsko učenje, dvig splošnih in poklicnih kompetenc (za področje finančne pismenosti je dvig kompetenc načrtovan v NOO) ter ukrepe, vezane na negativne demografske trende (aktivno staranje, zaposlovanje mladih ipd.). S tem bomo zasledovali priporočila aneksa D tako, da bomo nadgradili znanja in spretnosti odraslega prebivalstva ter povečali skupno udeležbo v vseživljenjskem učenju. S sredstvi ESS+ bomo dodatno okrepili področje ukrepov v okviru Cilja politik 4, pri

čemer bomo predvsem naslovili izboljšanje dostopa do zaposlitve in aktivacijske ukrepe za vse iskalce zaposlitve, zlasti mlade, predvsem z izvajanjem jamstva za mlade, dolgotrajno brezposelne in prikrajšane skupine na trgu dela ter neaktivne osebe kot tudi s spodbujanjem samozaposlovanja in socialnega gospodarstva. Z ukrepi bomo spodbujali prilagajanje delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe, aktivno in zdravo staranje ter zdravo in dobro prilagojeno delovno okolje. Spodbujali bomo vseživljenjsko učenje, zlasti prožne možnosti za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo za vse, ob upoštevanju podjetniških in digitalnih veščin, boljše predvidevanje sprememb in zahtev po novih veščinah na podlagi potreb trga dela, olajševanje kariernih prehodov in spodbujanje poklicne mobilnosti, pa tudi posodabljanje institucij in služb trga dela za oceno in predvidevanje potreb po veščinah ter zagotavljanje pravočasne in prilagojene pomoči in podpore pri usklajevanju ponudbe in povpraševanja na trgu dela, prehodih in mobilnosti.

S tem v zvezi predlog prerazporeditve sredstev ESS+ na ESRR pomeni v največji meri krepitev predvidenih ukrepov CP1.

[1] Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (2021). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2021, Ljubljana.

4. Prerazporeditve

4.4. Prerazporeditev sredstev ESRR in ESS+ kot dopolnilne podpore v SPP, z utemeljitvijo¹

Sklic: člen 27 uredbe o skupnih določbah

Tabela 6A: Prerazporeditev sredstev ESRR in ESS+ kot dopolnilne podpore v SPP (razčlenitev po letih)

Sklad	Kategorija regije	Sklad	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
-------	-------------------	-------	------	------	------	------	------	------	------	--------

* Sredstva SPP bi bilo treba dopolniti s sredstvi ESRR ali ESS+ v kategoriji regij, v kateri je zadevno ozemlje

¹Ta prerazporeditev je predhodna. Potrditi ali popraviti bi jo bilo treba ob prvem sprejetju programov z dodelitvijo iz SPP, kot je navedeno v Prilogi V.

Tabela 6B: Prerazporeditev sredstev ESRR in ESS+ kot dopolnilne podpore v SPP (povzetek)

Člen 3 uredbe o SPP, dodelitev pred prerazporeditvami:

Prerazporeditev (dopolnilna podpora) po kategorijah regij iz	Prerazporeditve v SPP na ozemlje, ki je v
--	---

* Sredstva SPP bi bilo treba dopolniti s sredstvi ESRR ali ESS+ v kategoriji regij, v kateri je zadevno ozemlje

Utemeljitev

--

4.5. Prerazporeditve iz cilja „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg) v cilj „naložbe za delovna mesta in rast“

Sklic: člen 111(3) uredbe o skupnih določbah

Tabela 7: Prerazporeditve iz cilja „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg) v cilj „naložbe za delovna mesta in rast“

Prerazporeditev iz cilja „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg)							
2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj

Prerazporeditev v cilj „naložbe za delovna mesta in rast“									
Sklad	Kategorija regije	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj

Utemeljitev

--

5. Oblika prispevka Unije za tehnično pomoč

Sklic: člen 11(1), točka (f) uredbe o skupnih določbah

Izbira oblike prispevka Unije za tehnično pomoč	☐ Tehnična pomoč v skladu s členom 36(4)
	☒ Tehnična pomoč v skladu s členom 36(5)

Tehnična pomoč se bo izvajala v skladu s členom 36(5) za vse sklade.

V programskem obdobju 2014–2020 izvajanje tehnične podpore teče dobro, a glede na razdrobljenost aktivnosti predstavlja samo upravljanje s sredstvi tehnične pomoči nesorazmerno upravno breme za upravičence, zaradi česar je tehnična pomoč bolj ali manj omejena na udeležence sistema upravljanja in nadzora. Z namenom, da se tehnična pomoč diverzificira, uporabi tudi za krepitev usposobljenosti upravičencev in za zmanjšanje upravnega bremena ter poenostavitve izvajanja, se je Slovenija odločila, da se bodo sredstva tehnične pomoči v programskem obdobju 2021–2027 izvajala po pavšalni stopnji na podlagi napredka pri izvajanju programa. S tem bo storjen še korak bliže k t.i. rezultatom usmerjenemu upravljanju, tudi same tehnične pomoči. To pomeni, da se sredstva tehnične pomoči povrne po pavšalni stopnji (odstotki, ki so predvideni Uredbi EU 2021/1060) glede na sklad, regijo in upravičene izdatke, ki jih bo Republika Slovenija vključila v zahtevek za izplačilo in posredovala Evropski komisiji.

Tehnična pomoč bo namenjena zagotavljanju učinkovitega izvajanja vseh programov iz Sporazuma o partnerstvu. Prvenstveno bo namenjena opravljanju sistemskih nalog (zagotavljanja nalog organa upravljanja, posredniških organov ...), pozornost pa bo posvečena tudi drugim deležnikom evropske kohezijske politike, še posebej dvigu upravne usposobljenosti v okviru teritorialnih pristopov oziroma v okviru predvidenih novosti v programskem obdobju 2021–2027. Slovenija bo s pomočjo sredstev tehnične pomoči s spodaj navedenimi področji izoblikovala programe, ki bodo prispevali k boljšemu in učinkovitejšemu izvajanju evropskih kohezijskih sredstev, in sicer:

- usposabljanja in izobraževanja,
- študije in vrednotenja,
- informacijski sistemi,
- komunikacijske aktivnosti (podrobneje v spodnjem odstavku);
- krepitev upravne administrativne in tehnične zmogljivosti za učinkovito izvajanje ESI skladov,
- druga podporna področja za zagotavljanje nemotenega izvajanja nalog evropske kohezijske politike,
- podporna področja, ki bodo namenjena ukrepom za krepitev zmogljivosti vseh udeležencev pri porabi sredstev evropske kohezijske politike za učinkovito upravljanje in uporabo skladov,
- drugi stroški, nastali na podlagi »ad hoc« potreb med izvajanjem programskega obdobja, ukrepe, ki se nanašajo na prejšnja in naslednja programska obdobja, ki so potrebni za učinkovito izvajanje evropske kohezijske politike in stroške, potrebne za zagotavljanje sinergij in komplementarnosti med različnimi viri financiranja. Predvsem v odnosu do cilja evropsko teritorialno sodelovanje ter področij, ki bodo financirana iz EKSRP in ESPRA, ter tudi sredstev na podlagi NOO, ter sredstev za financiranje načrtov za pravični prehod (Sklad za pravični prehod, Mehanizem za pravični prehod).

Iz tehnične pomoči bodo financirane tudi aktivnosti, izvedene izven območja upravičenosti, v kolikor bodo te aktivnosti predstavljale korist za upravičeno območje (npr. usposabljanja v tujini, izmenjava dobrih praks ipd.).

Financiranje podpornih aktivnosti (financiranje sekretariatov, priprava projektov ipd.) za vsebine za ostale akterje (podjetja, nevladne organizacije, socialni partnerji, druge organizacije civilne družbe ipd.) z namenom izboljšanja upravne zmogljivost bo praviloma potekalo iz vsebinskih ciljev politik in specifičnih ciljev (in ne ločeno iz tehnične pomoči).

Vsak sklad lahko podpre ukrepe/področja tehnične pomoči, ki so upravičeni v okviru katerega koli

drugega sklada.

Komunikacijske aktivnosti

Slovenija bo aktivnosti za zagotavljanje prepoznavnosti, preglednosti in komuniciranja za sklade ESI izvajala skladno z določbami Členov 46 - 50 Uredbe (EU) 2021/1060.

Aktivnosti bodo potekale usklajeno in usmerjeno preko Nacionalne mreže za komuniciranje Evropskih strukturnih in investicijskih skladov INFORM-SI, ki jo sestavljajo uradniki za programsko komuniciranje vseh skladov ESI, vključno z Interreg programi, komunikatorji posredniških organov in kohezijskih regij, delovanje mreže pa usmerja nacionalni koordinator za komuniciranje.

Nacionalna mreža INFORM-SI se bo sestajala redno, vsaj dvakrat letno, občasno tudi z udeležbo drugih deležnikov (predstavništvo Evropske komisije, predstavništvo EP v Sloveniji, Europe Direct točke, komunikatorji Instrumenta za okrevanje in odpornost ter drugih programov). Komuniciranje skladov ESI bo potekalo preko skupnih komunikacijskih kanalov – prenovljenega enotnega spletnega portala evropskasredstva.si ter družbenih omrežij (predvidoma Facebook, Instagram in LinkedIn). Pri tem bo posebna pozornost namenjena zelenemu prehodu in modremu gospodarstvu z upoštevanjem smernic Komisije Komuniciranje za trajnostno modro gospodarstvo. Nacionalna mreža bo za svoje delovanje uporabljala nacionalno komunikacijsko strategijo in za operacionalizacijo izvedbe področne letne komunikacijske načrte. V prvi fazi bo fokus komuniciranja na informiranju o priložnostih novega programskega obdobja, v drugi fazi pa preko ambasadorjev dobrih zgodb na izvedenih projektih.

IS e-MA, ki ga Republika Slovenija uporablja za izvajanje EKP 20214–2020 bomo nadgradili v skladu s spremembami EU zakonodaje in optimizirali tako, da bo zagotavljal nemoteno izvajanje EKP 2021–2027. Postopki nadgradnje in optimizacije že tečejo.

6. Tematska koncentracija

6.1 ESRR/Kohezijski sklad

Sklic: člen 4(3) uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Država članica se odloči, da bo:	☐ upoštevala tematsko koncentracijo na nacionalni ravni
	☒ upoštevala tematsko koncentracijo na ravni kategorije regij
	☐ upoštevala sredstva Kohezijskega sklada za namen tematske koncentracije

6.2 ESS+

Sklic: člen 11(1), točka (c) uredbe o skupnih določbah in člen 7 uredbe o ESS+

Država članica izpolnjuje zahteve glede tematske koncentracije	za	Načrtovani programi ESS+
Socialno vključevanje, načrtovano v okviru specifičnih ciljev (h)–(l) iz člena 4 uredbe o ESS+	31,59%	
Podpora najbolj ogroženim, načrtovana v okviru specifičnih ciljev (m) in v ustrezno utemeljenih primerih (l) iz člena 4 uredbe o ESS+	4,42%	
Podpora zaposlovanju mladih, načrtovana v okviru specifičnih ciljev (a), (f) in (l) člena 4 uredbe o ESS+		
Podpora za boj proti revščini otrok, načrtovana v okviru specifičnih ciljev (f) in (h)–(l) iz člena 4 uredbe o ESS+		
Krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev in nevladnih organizacij, načrtovanih v okviru vseh specifičnih ciljev, razen (m) iz člena 4 uredbe o ESS+	1,80%	

7. Predhodna dodelitev finančnih sredstev iz vsakega sklada, ki ga zajema sporazum o partnerstvu, po ciljih politike, specifičnem cilju SPP ter tehnični pomoči na nacionalni in, kjer je ustrezno, regionalni ravni

Tabela 8: Predhodna dodelitev finančnih sredstev iz ESRR, Kohezijskega sklada, SPP, ESS+, ESPRA po ciljih politike, specifičnem cilju SPP in tehnični pomoči*

Sklic: člen 11(1), točka (c) uredbe o skupnih določbah

Cilji politike, specifični cilji SPP ali tehnična pomoč	ESRR			Kohezijski sklad dodelitev na nacionalni ravni	SPP**			ESS+			ESPR dodelitev na nacionalni ravni	Skupaj
	Dodelitev na nacionalni ravni	Kategorija regije	Dodelitev po kategoriji regije		Dodelitev na nacionalni ravni	Sredstva SPP iz člena 3	Sredstva SPP iz člena 4	Dodelitev na nacionalni ravni	Kategorija regije	Dodelitev po kategoriji regije		
1. Pametnejša Evropa	727.173.813,00	Bolj razvite regije	241.306.488,00									727.173.813,00
		Manj razvite regije	485.867.325,00									
2. Bolj zelena Evropa	497.501.392,00	Bolj razvite regije	111.714.305,00	295.533.041,00							13.678.134,00	806.712.567,00
		Manj razvite regije	385.787.087,00									
3. Povezana Evropa	105.888.480,00	Bolj razvite regije	0,00	405.142.679,00								511.031.159,00
		Manj razvite regije	105.888.480,00									
4. Socialna Evropa	129.891.813,00	Bolj razvite regije	0,00				639.504.804,00	Bolj razvite regije	153.307.283,00			769.396.617,00
		Manj razvite regije	129.891.813,00						Manj razvite regije			
5. Evropa, ki je bliže državljanom	85.230.785,00	Bolj razvite regije	17.627.973,00								8.897.000,00	94.127.785,00
		Manj razvite regije	67.602.812,00									
8. Specifični cilj SPP					248.773.600,00	108.931.414,00	139.842.186,00					248.773.600,00
TA36(5). Tehnična pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah	54.099.019,00	Bolj razvite regije	12.972.706,00	17.516.893,00	9.950.943,00	4.357.256,00	5.593.687,00	25.860.191,00	Bolj razvite regije	6.244.291,00	1.354.507,00	108.781.553,00
		Manj razvite regije	41.126.313,00						Manj razvite regije	19.615.900,00		
TA37. Tehnična pomoč v skladu s členom 37 uredbe o		Bolj razvite regije							Bolj razvite regije			

Cilji politike, specifični cilji SPP ali tehnična pomoč	ESRR			Kohezijski sklad dodelitev na nacionalni ravni	SPP**			ESS+			ESPR dodelitev na nacionalni ravni	Skupaj
	Dodelitev na nacionalni ravni	Kategorija regije	Dodelitev po kategoriji regije		Dodelitev na nacionalni ravni	Sredstva SPP iz člena 3	Sredstva SPP iz člena 4	Dodelitev na nacionalni ravni	Kategorija regije	Dodelitev po kategoriji regije		
skupnih določbah		Manj razvite regije							Manj razvite regije			
Skupaj	1.599.785.302,00	Bolj razvite regije	383.621.472,00	718.192.613,00	258.724.543,00	113.288.670,00	145.435.873,00	665.364.995,00	Bolj razvite regije	159.551.574,00	23.929.641,00	3.265.997.094,00
		Manj razvite regije	1.216.163.830,00						Manj razvite regije	505.813.421,00		
JTF73. Sredstva SPP iz člena 7, povezana s sredstvi SPP iz člena 3												
JTF74. Sredstva SPP iz člena 7, povezana s sredstvi SPP iz člena 4												
Skupaj	1.599.785.302,00		1.599.785.302,00	718.192.613,00	258.724.543,00	113.288.670,00	145.435.873,00	665.364.995,00		665.364.995,00	23.929.641,00	3.265.997.094,00

* Znesek bi moral vključevati zneske prilagodljivosti v skladu s členom 18 uredbe o skupnih določbah, ki so bili predhodno dodeljeni. Dejanska dodelitev zneskov prilagodljivosti bo potrjena šele ob vmesnem pregledu.

** Zneski SPP po predvideni dopolnilni podpori iz ESRR in ESS+.

Opredelitev predhodne finančne dodelitve glede na cilj politike in specifični cilj je skladno s členom 3 (2.a) Uredbe 372/2018 opredeljen ob upoštevanju tematske koncentracije ESRR na ravni kategorij regij (Kohezijska regija zahodna Slovenija kot bolj razvita regija skladno s členom 3 (4.a) Uredbe 372/2018, Kohezijska regija Vzhodna Slovenija kot manj razvita regija skladno s členom 3 (4.c) Uredbe 372/2018).

Slovenija se prvič srečuje s situacijo, ko ima na ravni kohezijskih regij dve diametralno nasprotni stopnji razvitosti, zahodna kohezijska regija kot bolj razvita in vzhodna kohezijska regija kot manj razvita. Zaradi navedenega je treba najti uravnoteženost med nujno potrebnimi vlaganji v povečanje odličnosti, rast produktivnosti skozi vlaganja v RRI, MSP, veščine ter digitalizacijo na eni (nacionalni) strani ter specifikami obeh kohezijskih regij, ki sta na zelo različnih stopnjah razvoja (kljub relativnosti razlik, saj na ravni NUTS III obstajajo bolj specifične razlike, ki niso enoznačne le v smeri vzhodna in zahodna kohezijska regija, ter ob nezanemarljivem dejstvu, da je okolica glavnega mesta v celoti del zahodne kohezijske regije, kar delno tudi izkrivlja sliko). Zaradi navedenega se je Slovenija odločila, da pri finančno najobsežnejšem skladu (ESRR) uporabi regionalno merilo pri upoštevanju tematske osredotočenosti, ki navedeno razliko med kohezijskima regijama najbolj intenzivno naziva. Hkrati Slovenija predlaga, da se zaradi objektivnih (pozitivnih) okoliščin na trgu dela del sredstev ESS+ (12,5 %) prerazporedi na ESRR.

Na ravni posameznih ciljev politik pa, z namenom čim bolj tesnega prileganja evropskih in slovenskih nacionalnih prioritet Slovenija predlaga, da se sredstva načrtujejo v okviru enega programa na nacionalni ravni, in sicer na 10 prednostnih nalogah, pri čemer se izkorišča sinergijski učinek skladov tako, da se ukrepanje z enega sklada poskuša v kar najboljši meri uskladiti z ukrepanjem iz drugega sklada (primer ESRR in ESS pri naslavljanju kompetenc za prihodnost).

Število prednostnih nalog je minimalno možno, pri čemer posebej izpostavljamo združevanje trga dela in kompetenc, izobraževanja in vseživljenjskega učenja v skupni prednostni nalogi, podobno velja za socialno vključenost in zdravje. Navedeno izhaja iz dosedanjih dobrih izkušenj pri povezovanju in dopolnjevanju skladov, ki rezultira v boljši multiplikacijski učinek evropskih kohezijskih sredstev. V okviru ukrepanj preko 10 vsebinskih prednostnih nalog bodo horizontalno predvidena tudi ukrepanja za lokalni razvoj skupnosti (preko mehanizma CLLD), trajnostni razvoj mest (preko mehanizma CTN) ter endogene regionalne politike (preko nacionalnega orodja za naslavljanje regionalno specifičnih razlik na ravni razvojnih regij, torej NUTS III).

8. Seznam načrtovanih programov v okviru skladov, ki jih zajema sporazum o partnerstvu, z ustreznimi predhodnimi dodelitvami finančnih sredstev po skladih in ustreznim prispevkom po kategorijah regij

Tabela 9B: Seznam načrtovanih programov¹ s predhodnimi dodelitvami finančnih sredstev*

Sklic: člen 11(1)(h) in člen 110 uredbe o skupnih določbah

Naslov**	Sklad	Kategorija regije	Prispevek Unije		Nacionalni prispevek	Skupaj
			Prispevek Unije brez tehnične pomoči v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah	Prispevek Unije za tehnično pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah		
2021SI05SFPR001 - Program za odpravljanje materialne prikrajšanosti v Sloveniji v obdobju 2021-2027	ESS+	Bolj razvite regije	11.200.000,00	560.000,00	1.306.667,00	13.066.667,00
2021SI05SFPR001 - Program za odpravljanje materialne prikrajšanosti v Sloveniji v obdobju 2021-2027	ESS+	Manj razvite regije	16.800.000,00	840.000,00	1.960.000,00	19.600.000,00
2021SI16FFPR001 - Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji	ESRR	Bolj razvite regije	370.648.766,00	12.972.706,00	575.432.208,00	959.053.680,00
2021SI16FFPR001 - Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji	ESRR	Manj razvite regije	1.175.037.517,00	41.126.313,00	214.617.146,00	1.430.780.976,00
2021SI16FFPR001 - Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji	ESS+	Bolj razvite regije	142.107.283,00	5.684.291,00	221.687.361,00	369.478.935,00
2021SI16FFPR001 - Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji	ESS+	Manj razvite regije	469.397.521,00	18.775.900,00	86.148.251,00	574.321.672,00
2021SI16FFPR001 - Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji	Sredstva SPP iz člena 3		108.931.414,00	4.357.256,00	19.992.118,00	133.280.788,00
2021SI16FFPR001 - Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji	Sredstva SPP iz člena 4		139.842.186,00	5.593.687,00	25.665.154,00	171.101.027,00
2021SI16FFPR001 - Program evropske kohezijske politike v	Kohezijski sklad		700.675.720,00	17.516.893,00	126.739.873,00	844.932.486,00

Naslov**	Sklad	Kategorija regije	Prispevek Unije		Nacionalni prispevek	Skupaj
			Prispevek Unije brez tehnične pomoči v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah	Prispevek Unije za tehnično pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah		
obdobju 2021-2027 v Sloveniji						
Skupaj	ESRR,Kohezijski sklad,ESS+,SPP		3.134.640.407,00	107.427.046,00	1.273.548.778,00	4.515.616.231,00
2021SI14MFPR001 - European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund - Programme for Slovenia	ESPR		22.575.134,00	1.354.507,00	10.255.560,00	34.185.201,00
Skupaj	Vsi skladi		3.157.215.541,00	108.781.553,00	1.283.804.338,00	4.549.801.432,00

¹Če je bila izbrana tehnična pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah

* Znesek bi moral vključevati zneske prilagodljivosti v skladu s členom 18 uredbe o skupnih določbah, ki so bili predhodno dodeljeni. Dejanska dodelitev zneskov prilagodljivosti bo potrjena šele ob vmesnem pregledu.

** Programi imajo lahko skupno podporo iz skladov v skladu s členom 25(1) uredbe o skupnih določbah (ker se lahko za prednostne naloge uporabi podpora iz enega ali več skladov v skladu s členom 22(2) uredbe o skupnih določbah). Kadar SPP prispeva k programu, mora dodelitev iz SPP vključevati dopolnilne prerazporeditve in se razdeliti na sedanje zneske v skladu s členoma 3 in 4 uredbe o SPP.

8. Seznam načrtovanih programov v okviru skladov, ki jih zajema sporazum o partnerstvu, z ustreznimi predhodnimi dodelitvami finančnih sredstev po skladih in ustreznim prispevkom po kategorijah regij

Tabela 10: Seznam načrtovanih programov Interreg

Sklic: člen 11 uredbe o skupnih določbah

CCI	Naslov
2021TC16FFTN001	(Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED)
2021TC16FFTN002	(Interreg VI-B) Adriatic-Ionian
2021TC16FFTN004	(Interreg VI-B) Interreg Danube
2021TC16RFCB028	(Interreg VI-A) Slovenia-Croatia
2021TC16RFCB034	(Interreg VI-A) Italy-Slovenia
2021TC16RFCB045	(Interreg VI-A) Slovenia-Hungary
2021TC16RFCB046	(Interreg VI-A) Slovenia-Austria
2021TC16RFIR001	(Interreg VI-C) Interreg Europe
2021TC16RFIR002	(Interreg VI-C) Interact
2021TC16RFIR003	Urbact IV
2021TC16RFIR004	ESPON 2030 Cooperation Programme
2021TC16RFTN001	(Interreg VI-B) Alpine Space
2021TC16RFTN003	(Interreg VI-B) Central Europe

9. Povzetek načrtovanih ukrepov za krepitev upravne zmogljivosti pri izvajanju skladov, ki jih zajema sporazum o partnerstvu

Sklic: člen 11(1), točka (i), uredbe o skupnih določbah

Za izvajanje kohezijske politike EU za obdobje 2021–2027 podrobneje naslavljamo področje kakovosti upravljanja v okviru posebnega načrta »Krepitev dobrega upravljanja in upravne zmogljivosti za kohezijsko politiko 2021–2027«. Načrt kot vzporedni dokument Sporazumu o partnerstvu nastaja na podlagi Praktične zbirke orodij EK »Načrti za krepitev upravne zmogljivosti« (ta temelji na izkušnjah, pridobljenih pri pilotnem ukrepu o največji krepitvi upravnih zmogljivosti v začetni fazi za pripravo na programsko obdobje po letu 2020, ki ga je OECD izvajala v imenu REGIO in v tesnem sodelovanju z njim). V tem delu tako izhajamo iz v načrtu opredeljenih prednosti in pomanjkljivosti ter s tem povezanih ukrepov za krepitev dobrega upravljanja in upravne zmogljivosti za kohezijsko politiko EU glede na ključna področja izzivov (kamor so smiselno vključena tudi priporočila EK iz Naložbenih smernic za financiranje v okviru kohezijske politike v obdobju 2021–2027 za Slovenijo).

1. V okviru ukrepov za **upravljanje ljudi in organizacijsko upravljanje** bomo podpirali predvsem:
 - razširitev načinov iskanja usposobljenega kadra ter ustrezno uvajanje novo zaposlenih,
 - strokovna usposabljanja in
 - posebna usposabljanja vodstvenega kadra.
2. V okviru ukrepov za **strateško izvajanje programa** bomo podpirali predvsem:
 - pripravo in izvajanje načrta »Krepitev dobrega upravljanja in upravne zmogljivosti za kohezijsko politiko 2021–2027«,
 - vzpostavitev nove spletne strani www.evropskasredstva.si,
 - pomoč pri iskanju informacij,
 - vzpostavitev novega informacijskega sistema (da se omogoči ustrezno spremljanje in izvajanje sredstev EU),
 - redno pregledovanje in prilagajanje organizacijske strukture,
 - spodbujanje medsektorskega sodelovanja in komuniciranja,
 - okrepljen dialog in večje zmogljivosti posredniških organov in končnih upravičencev za pripravo in izvajanje projektov; osredotočanje na povečevanje upravne zmogljivosti posredniškega organa, pristojnega za celostne teritorialne naložbe in
 - ustrezno nagrajevanje zaposlenih.
3. V okviru ukrepov za **omogočitevne okvirne pogoje** bomo podpirali predvsem:
 - redna posvetovanja z deležniki,
 - organiziranje srečanj z različnimi deležniki vključenimi v sistem izvajanja z namenom sprotnega in pravočasnega reševanja aktualnih problematik ter s tem zagotavljanje učinkovitega upravljanja Programa,
 - razširitev kanalov, kjer se objavljajo javni razpisi,
 - redno zbiranje in analiziranje povratnih informacij od vseh vključenih v sistem upravljanja in nadzora,
 - zmanjšanje upravnega bremena, izboljšane in poenostavljene postopke ter odpravo pretiranih zahtev glede dokumentacije in birokracije za predloge projektov (npr. sprememba navodil in zakonodaje, bolj jasni, usklajeni in enostavni postopki, priprava smernic in obrazcev za zagotovitev visoke kakovosti in preglednosti, itd.),

- organiziranje srečanj članov in strateško sodelovanje z OzS,
- izmenjavo podatkov in informacij preko IT sistemov in z rednimi srečanji,
- spodbujanje medobčinskega/medregijskega sodelovanja,
- pripravo strategij/usmeritev za inovativne pristope dela z deležniki,
- sodelovanje pri pripravi nabora potencialnih projektov za sofinanciranje,
- pripravo načrta vrednotenja (ob odpravi predhodnih slabih praks) in nadgradnja IT sistema OU v delu spremljanja in poročanja (nadaljevanje dela programske skupine, dvig usposobljenosti, spremljanje napredka pri izvedbi načrta vrednotenja in doseganja učinkov Programa),
- redne tehnične sestanke z EK in ostalimi relevantnimi deležniki,
- večjo učinkovitost sistema javnega naročanja z zagotavljanjem zadostne upravne zmogljivosti, podpore, pa tudi z znižanjem deleža razpisov s posameznim ponudnikom, enim ponudnikom ali brez ponudb,
- usposabljanje in dvig kompetenc, vzpostavitev mehanizma za medresorsko sodelovanje (razvoj digitalnih orodij za podporo boljšemu sodelovanju),
- izboljšane in učinkovitejše ukrepe za preprečevanje in odpravljanje nasprotij interesov, goljufij in korupcije tudi s smiselno uporabo in vključevanjem orodij, ki so nastali v okviru Pakta integritete (*Integrity Pacts – Civil Control Mechanism for Safeguarding EU Funds*). Ukrepi bodo med drugim npr. vključevali redno zbiranje povratnih informacij o delovanju sistema izvajanja in nadzora, krepitev sodelovanja med vsemi vključenimi deležniki, preverjanje možnosti rabe IT sistema v podporo doseganju ciljev na tem področju.
- širšo uporabo finančnih instrumentov in prispevkov za dejavnosti, ki ustvarjajo prihodke ali prihranke,
- zagotavljanje sinergij z drugimi skladi EU,
- upoštevanje izkušenj, pridobljenih v okviru različnih pobud, kot sta na primer pobuda za premogovniške regije v tranziciji, zlasti glede vpliva novih tehnologij, razogljičenja in spodbujanja vključujoče rasti.
- oblikovanje laboratorija politik (zagotavljanje večnivojskega in večsektorskega sodelovanja) in
- izvedbo ciljnih raziskovalnih programov, s katerim se posodobi sistem in spremljanje.

4. V okviru ukrepov za **upravičence in deležnike** bomo podpirali predvsem:

- podporo in udeležbo socialnih partnerjev, lokalnih organov in drugih javnih organov, deležnikov, ki so bistveni za učinkovito izvajanje,
- organizacija delavnic in prilagojenih usposabljanj za dvig usposobljenosti upravičencev predvsem na področjih: priprave projektov, javnega naročanja, državnih pomoči, finančnih instrumentov, nasprotja interesov, finančnih korekcij, vodenja projektov, komunikacijskih aktivnosti, organizacijo webinarjev/specialističnih usposabljanj itd.
- vzpostavitev tematskih mrež za prenos znanj in izkušenj ter možnost usklajevanja različnih deležnikov, itd.,
- povabilo partnerjem k sooblikovanju in reprogramiranju programskih dokumentov (npr. tudi prek spletne strani in v Viziji koheziji),
- organiziranje posvetovanj z deležniki za pripravo programskih dokumentov in za izvajanje programov s posveti z deležniki,
- vzpostavitev platforme za dialog z različnimi zainteresiranimi stranmi (različni deležniki in širše); ažurno objavljanje sporočil za javnost, komuniciranje projektov strateškega pomena (s tem bo EKP dosegla čim širši krog ljudi, s tem pa tudi možnost dialoga z več zainteresiranimi stranmi),
- mehanizem za identifikacijo potreb relevantnih deležnikov,

- odprt kanal za podajanje predlogov, mnenj in kritik ter
- redno spremljanja izvajanja načela partnerstva (npr. na dogodkih, preko anket, itd.).

Sredstva tehnične pomoči bodo, kjer relevantno, v bodoče angažirana v obliki pavšala ter namenjena predvsem usposabljanju in izobraževanju subjektov, ki opravljajo naloge upravljanja in nadzora, subjektom in drugim akterjem, na katera organi upravljanja in nadzora prenesejo opravljanje nalog ter ostalim akterjem, ki bodo vključeni v izvajanje evropske kohezijske politike z namenom uspešnega in učinkovitega izvajanja, spremljanja in upravljanja. Sredstva tehnične pomoči se bodo uporabila tudi za zagotovitev ustrezne upravne zmogljivosti obeh kohezijskih regij, drugih akterjev za uspešnejše črpanje sredstev na regionalni in lokalni ravni ter za zunanjo strokovno podporo (strokovnjaki posameznih področij za boljšo pripravo in izvedbo projektov).

10. Celostni pristop k reševanju demografskih izzivov in/ali posebnih potreb regij in območij (kjer je to primerno)

Sklic: člen 11(1)(j) uredbe o skupnih določbah in člen 10 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Ob upoštevanju poglavja II. Skupne kohezijske Uredbe EU 2021–2027, bomo v Slovenji celostni teritorialni razvoj predvidoma podpirali na naslednje načine:

- 1.za trajnostni razvoj mest – celostne teritorialne naložbe (CTN);
- 2.za lokalni razvoj – lokalni razvoj ki ga vodi skupnost (CLLD) in
- 3.za regionalni razvoj – dogovori za razvoj regij (DRR).

Celostni teritorialni pristopi se bodo predvidoma izvajali na vseh ciljnih politikah, s čimer se sledijo cilji povezovanja urbanega in podeželskega območja v okviru Teritorialne agende 2030 ter Dolgoročne vizije razvoja podeželja do 2040. Pristop CTN je predviden na ciljnih politikah 2 in 5, pristop CLLD v okviru cilja politike 5 ter pristop regionalnega razvoja na ciljnih politikah od 1 do 4. Vsi trije pristopi temeljijo na pripravljenih teritorialnih in lokalnih razvojnih strategijah in se medsebojno dopolnjujejo. Razmejevanje med njimi se zagotavlja preko njihovega predhodnega usklajevanja, prav tako same strategije potrdijo organi ali telesa, ki so zanje odgovorni. Da se zagotovi sodelovanje ustreznih teritorialnih organov ali teles pri izvajanju teritorialnih strategij, bodo ti organi ali telesa sodelovali pri izboru operacij, ki bodo podprte v okviru izvajanja teritorialnih pristopov.

1.Trajnostni razvoj mest (CTN)

Trajnostni razvoj mest z obravnavo gospodarskih, okoljskih, podnebnih, demografskih in socialnih izzivov bo podprt na podlagi teritorialnih strategij, pri čemer so v ospredju mestne občine. Posebna pozornost se nameni reševanju okoljskih in podnebnih izzivov, zlasti prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo do leta 2050, izkoriščanju potenciala digitalnih tehnologij za inovacije, revitalizaciji mestnih območij (socialni, gospodarski) in podpori razvoju mestnih območij. Teritorialne strategije, ki se izvajajo v okviru trajnostnega razvoja mest so trajnostne urbane strategije (TUS). Pri pripravljenih TUS se je posebno pozornost namenilo zagotavljanju načela partnerstva. Geografsko območje TUS so mestne občine oziroma mestne občine z občinami širšega območja mesta, ki ga vključuje TUS. Predvideno je, da se za trajnostni razvoj mest nameni vsaj 8 % sredstev ESRR, kot izhaja iz Uredbe (EU) 2021/1058.

Pristop CTN bomo uporabili za podporo projektom zelene infrastrukture v urbanem okolju, področju trajnostne mobilnosti ter učinkovite rabe prostora v mestih.

V obdobju 2014–2020 je bil pristop CTN prepoznan kot primer dobre prakse na evropski ravni, zato bo izvajanje v obdobju 2021–2027 potekalo predvidoma na enak način, in sicer »od spodaj navzgor« preko mestnih občin oziroma njihovega zakonitega zastopnika (Združenja mestnih občin Slovenije). Sodelovale bodo vse mestne občine v Sloveniji, ki so Ljubljana, Maribor, Ptuj, Murska Sobota, Kranj, Celje, Velenje, Slovenj Gradec, Novo mesto, Krško, Nova Gorica in Koper. Pogoj za pridobitev sredstev za sofinanciranje operacij na področju trajnostnega urbanega razvoja so pripravljene in sprejete TUS, ki jih pripravijo (novelirajo) in sprejmejo mestne občine. TUS mora vključevati ekonomske, okoljske, podnebne, demografske in družbene izzive ter cilje, ki so ključnega pomena za trajnostni razvoj določenega urbanega območja, v navezavi na probleme urbanega razvoja v Sloveniji.

2.Lokalni razvoj (CLLD)

Za pripravo in izvajanje skupnega pristopa LEADER/CLLD je z namenom medsebojnega sodelovanja in iskanja ustreznih sinergij med skladi ustanovljena Medresorska delovna skupina CLLD 2021–2027, v katero so vključeni predstavniki organov upravljanja vseh treh v CLLD vključenih skladov, plačilne agencije ter posredniškega organa. Medresorska delovna skupina CLLD 2021–2027 bo koordinacijski organ med skladi ter bo z namenom spremljanja in usklajevanja izvajanja pristopa CLLD na terenu aktivno sodelovala z lokalnimi akcijskimi skupinami (LAS).

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost bo potekal »od spodaj navzgor« preko lokalnih akcijskih skupin. Slednje bodo vzpostavljene za komplementarno ukrepanje iz sredstev skupne kmetijske politike (EKSRP) in kohezijske politike (ESRR) ter skupne ribiške politike (ESPRA). V programskem obdobju 2021–2027 se bo CLLD izvajal po sistemu »2+1«. V okviru ESRR in EKSRP se bo skupni pristop LEADER/CLLD izvajal na celotnem območju države. Območja LAS bodo povezana v homogeno geografsko in funkcionalno celoto s skupnimi lokalnimi potrebami in izzivi, ki bodo naslovljeni v skupnih strategijah lokalnega razvoja (SLR). Z vidika zagotavljanja kontinuitete izvajanja z obdobjem 2014–2020 se bo skupni pristop CLLD izvajal brez glavnega sklada. Izbor LAS in SLR bo temeljil na skupnih merilih in izboru organov upravljanja skladov ESRR in EKSRP. Pogoji za oblikovanje LAS in SLR ter način izvajanja mehanizma bodo opredeljeni v skupnem nacionalnem predpisu, navodilih in smernicah organov upravljanja. S strani organov upravljanja obeh skladov bodo potrjene SLR. LAS bodo izvajale izbrane SLR v skladu z nalogami iz tretjega odstavka 33. člena Uredbe o skupnih določbah in pripravljale ter objavile javne pozive za izbor operacij obeh skladov. Operacije sklada ESRR bo potrdil posredniški organ, operacije sklada EKSRP pa plačilna agencija sklada EKSRP.

S sredstvi EKSRP bo podprt celostni razvoj podeželskih območij, sredstva ESRR pa bodo namenjena za izgradnjo vključujoče družbe in nadaljnji celostni družbeno-gospodarski razvoj v mestnih in podeželskih območjih, s posebno pozornostjo na zmanjšanju razlik med socialno-ekonomsko prikrajšanimi osebami in območji.

CLLD v okviru ESPRA se bo izvajal samostojno. V primerjavi z obdobjem 2014–2020 pričakujemo, da bodo s samostojnim izvajanjem krajši in enostavnejši postopki preverjanja in odobravanja vlog ter projektov, potrjene pa bodo strategije lokalnega razvoja, ki bolje upoštevajo specifikke območij, kjer je prisoten reprezentativen sektor ribištva in akvakulture. Širitev CLLD v okviru ESPRA na celotno območje RS, seveda pod določenimi pogoji in merili, pa pomeni tudi, da bo koristi od EU sredstev lahko imelo še več deležnikov. Celoten obalni pas (občine Koper, Izola, Piran in Ankaran) bo eno ribiško območje, na celini pa bodo za oblikovanje ribiškega območja uporabljena podobna merila, kot veljajo v programskem obdobju 2014–2020. ESPRA bo naslovil projekte s področja ribiškega in/ali akvakulturnega sektorja v skladu s cilji iz OP ESPRA 2021–2027, upoštevajoč gospodarski, okoljski in družbeni vidik. Izbrani projekti bodo omogočili trajnostni razvoj območij ter njihovo širšo diverzifikacijo, na obali še zlasti v sektorje modrega gospodarstva upoštevajoč Strategijo pametne specializacije in Misijo oceani in morja.

3.Regionalni razvoj (DRR)

Gospodarski, okoljski, podnebni, demografski in socialni izzivi ter potenciali posameznih regij bodo obravnavani tudi na podlagi strategij regionalnega razvoja, ki je usmerjen v uresničevanje teritorialnih razvojnih ciljev in se izvaja kot povezovanje notranjih razvojnih pobud razvojnih regij po načelu od spodaj navzgor. Teritorialne strategije so regionalni razvojni programi (RRP), ki so pripravljene na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in se teritorialno ne prekrivajo. Geografsko območje RRP so razvojne regije na ravni NUTS III. Dodana vrednost je v možnosti priprave celovitejših projektov, ki glede na značilnosti razpršene poselitve v Sloveniji ne izključuje nobenega segmenta prebivalstva in ne pomembnega območja za razvoj večjih in celovitih projektov. Pri usmerjanju sredstev

se upošteva indeks razvojne ogroženosti in število prebivalcev. V okviru pristopa regionalnega razvoja je predvideno, da bomo podpirali večje in/ali bolj celovite regijske projekte.

Pristop regionalnega razvoja bomo uporabili na tistih področjih ukrepanja, kjer je uporaba pristopa “od spodaj navzgor” bolj smiselna in racionalna kot “od zgoraj navzdol”. Prednostno se bodo v okviru tega pristopa izvajali projekti, ki bodo prispevali k izpolnitvi omogočitvenih pogojev in se ne bodo prekrivali z drugimi ukrepi. Nacionalno vodeni ukrepi in teritorialni pristopi bodo med seboj komplementarni in se ne bodo prekrivali. Pristop regionalnega razvoja se dopolnjuje s pristopoma CTN in CLLD, saj spodbuja premagovanje razvojnih ovir razlik na območjih, ki jih druga dva pristopa ne naslavljata. Kombinacija vseh treh pristopov celostno prispeva k zmanjšanju razvojnih razlik med regijami oz. tudi znotraj regij ter k ohranjanju poseljenosti in razvojne vitalnosti podeželja. Projekti predvideni v okviru teritorialnih pristopov bodo lahko podprti samo znotraj enega od pristopov, pri čemer se bo iskala komplementarnost in zagotavljalo, da med njimi ne bo prekrivanja.

11. Povzetek ocene izpolnjevanja ustreznih omogočitvenih pogojev iz člena 15 ter prilog III in IV (neobvezno)

Sklic: člen 11 uredbe o skupnih določbah

Tabela 11: Omogočitveni pogoji

Omogočitveni pogoj	Sklad	Izbrani specifični cilj	Povzetek ocene
--------------------	-------	-------------------------	----------------

12. Predhodni cilj glede prispevka k podnebnim spremembam

Sklic: člen 6(2) in člen 11(1)(d) uredbe o skupnih določbah

Sklad	Predhodni prispevek k podnebnim spremembam ¹
ESRR	503.793.123,00
Kohezijski sklad	265.731.267,00

¹Ustreza informacijam, ki so ali bodo vključene v programe zaradi vrst ukrepov in okvirne finančne razčlenitve v skladu s točko (d)(viii) člena 22(3) uredbe o skupnih določbah.

DOKUMENTI

Naslov dokumenta	Vrsta dokumenta	Datum dokumenta	Lokalna referenca	Referenčna oznaka Komisije	Datoteke	Datum pošiljanja	Poslal
Partnership Agreement snapshot 2021SI16FFPA001 1.1	Posnetek podatkov pred pošiljanjem	24.8.2022		Ares(2022)5900594	Partnership_Agreement_snapshot_2021SI16FFPA001_1.1_sl.pdf Partnership_Agreement_snapshot_2021SI16FFPA001_1.1_en.pdf Partnership_Agreement_snapshot_2021SI16FFPA001_1.1_sl_en.pdf	24.8.2022	Dragar, Matjaž